

PËRMBAJTJA:

Nr.	EMËRTIMI	Faqe
I.	PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	2-6
	a Përshkrimi i Projektit të Auditimit	2-2
	b Një përshkrim i përmbledhur i gjetjeve dhe rekomandimeve nga auditimi	2-5
	c Konkluzioni dhe Opinioni i Auditimit.	5-6
II.	HYRJA	7-9
	a Objektivat dhe qëllimi	7-7
	b Identifikimi i çështjes	7-7
	c Përgjegjësitë e strukturave drejtuese	7-8
	d Përgjegjësitë e audituesve	8-8
	e Kriteret e vlerësimit	8-9
	f Standardet e auditimit	9-9
III.	PËRSHKRIMI I AUDITIMIT	10-10
IV	GJETJET DHE REKOMANDIMET	11-61
	1 Auditimi i zbatimit të Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit	11-24
	2 Auditimi i Operacioneve në TIK	24-39
	3 Auditimi i Sigurisë së Informacionit	39-53
	4 Verifikim i kontrolleve të aplikacioneve për të dhënat Input/Output dhe shkalla e sigurisë së përdoruesve.	53-61
IV.1	REKOMANDIMEVE PËR PËRMIRËSIME	62-71

I. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

I.a. Përshkrimi i Projektit të Auditimit.

Projekti i auditimit, për auditimin e Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit, në Qendrën Kombëtare të Biznesit, është pjesë e Planit Vjetor të auditimit të KLSH-së, si dhe e Planit Mujor, Qershor 2018. Projektimi i këtij auditimi, është bërë bazuar në një analizë risku, si gjatë hartimit të planit vjetor, po ashtu edhe gjatë hartimit të Programit të Projektit të Auditimit, ku KLSH, ka vlerësuar si të rëndësishëm auditimin e QKB-së, për shkak të rëndësisë së veçantë të shërbimit që ofron, administrimit të Regjistrat Elektronik Tregtar dhe Regjistrat Elektronik të Lejeve dhe Licencave në nivel kombëtar. Siguria e Informacionit është bërë gjithnjë e më shumë e rëndësishme për institucionet qeveritare, kjo si pasojë rritjes së kompleksitetit të kontrollit të aksesit dhe ruajtjes së konfidencialitetit, integritetit dhe gatishmërisë së të dhënave nga marrëdhëniet e rrjeteve publike me ato private dhe nga bashkë përdorimi i burimeve të informacionit. Siguria e Informacionit mund të përcaktohet si mundësia e një sistemi për të mbrojtur informacionin dhe burimet e sistemeve në përputhje me termat e konfidencialitetit, integritetit dhe gatishmërisë. Sistemet e informacionit janë bashkime komplekse të teknologjisë, proceseve dhe njerëzve që funksionojnë së bashku për të rregulluar përpunimin, ruajtjen, dhe transferimin e informacionit për të mbështetur misionin e institucionit dhe funksionet e tij. Lidhur nga sa më sipër, çdo institucion shtetëror që ofron shërbime ndaj qytetarëve e ka si detyrim ndërtimin e programit të sigurisë së informacionit me elementët kyç të cilët janë: “Mjedisi i sigurisë së informacionit, Vlerësimi i riskut, Politikat e sigurisë, Organizimi i sigurisë së TIK, Menaxhimi i komunikimeve dhe operacioneve, Menaxhimi i aseteve, Siguria e burimeve njerëzore, Siguria fizike dhe mjedisore, Kontrolli i aksesit, Menaxhimi i incidenteve të sigurisë së TIK, Menaxhimi i vazhdueshmërisë së biznesit, Përputhshmëria”.

Në përfundim të këtij auditimi, KLSH do sigurojë Parlamentin, palët e interesit si dhe gjithë përdoruesit e sistemit elektronik të QKB, se ky sistem ka siguruar lehtësimin e procedurave të regjistrimit të subjekteve dhe licencimit të tyre në të gjithë territorin e vendit, duke koordinuar të dhënat në mënyrë të saktë duke ju dhënë mundësinë subjekteve të interesuara të informohen në kohë reale, duke siguruar në të njëjtën kohë ruajtjen e të dhënave.

I.b Një përshkrim i përmbledhur i gjetjeve nga auditimi.

1. Nga auditimi lidhur me të dhënat elektronike për pasqyrat financiare të subjekteve dhe raportet e auditit/veprimtarisë është konstatuar se:

- Këto të dhëna janë parësore në regjistrin e biznesit në QKR, në përputhje me nenin 43, germa a, të ligjit nr. 9723, datë “Për qendrën kombëtare të regjistrimit” i përditësuar, si dhe VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”. Afati përfundimtar për depozitimin e tyre, sipas nenit 43, germa a, është data 31 Korrik e çdo viti, në të kundërt ndaj subjektit vendoset gjoba prej 15,000 lekë bazuar në nenin 74, pika 3.
- QKB nuk ka të mundur asnjë element kontrolli mbi vërtetësinë e të dhënave në pasqyrat financiare, pasi ky kontroll nuk është pjesë e aktivitetit të këtij institucioni.
- Pasqyrat financiare dhe raportet e auditimit/veprimtarisë janë të detyrueshme për t’u plotësuar edhe në sistemin tatimor të DPT sipas nenit 29 të ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat” i ndryshuar. DPT ushtron kontroll mbi elementët e pasqyrave financiare, lejon ose jo ndryshimin e tyre dhe i certifikon ato.

- Pasqyrat financiare dhe raportet e auditimit/veprimtarisë përmbajnë të dhëna që sipas nenit 25 i ligjit nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë ” i ndryshuar, i nënshtrohen kushteve të konfidencialitetit, ndërkohë që po të njëjtat të dhëna të subjekteve në QKB kërkohen të dorëzohen brenda afateve të përcaktuara me ligj e me gjopa në rast mos përmbushje në shërbim të transparencës.
- Bazat ligjore të dy institucioneve i kërkojnë biznesit të njëjtën të dhënë të klasifikuar si parësore, të paraqitet në dy sisteme të ndryshme, tek ai i regjistrit të biznesit në QKB si dhe ai tatimor në DPT, çfarë bie ndesh me nenin 7 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.
- QKB dhe DPT janë dakordësuar me marrëveshjen nr. 1242/1, datë 07.09.2017, pa marrë parasysh faktin që transparenca mbi të dhënat e subjekteve në QKB e zhbën konfidencialitetin për të njëjtat subjekte në DPT.
- Subjektet dorëzimin e pasqyrave financiare e kryejnë në dy institucionet (QKB/DPT), ku që prej vitit 2015 për llogari të QKB, e kryen nëpërmjet portalit e-albania (para këtij viti këto veprime kryheshin në sportel), ndërsa për llogari të DPT në sistemin tatimor i cili është dhe përgjegjës për vënien në dijeni të QKB për subjektet që kanë këtë detyrim.

2. Nga auditimi lidhur me Planin Strategjik të Teknologjisë së Informacionit rezulton se, Qendra Kombëtare e Biznesit, nuk ka të ndërtuar një Plan Strategjik të Teknologjisë së Informacionit, gjë që sjell mos pasqyrimin të qartë të objektivave të QKB, lidhur me sigurinë institucionale dhe infrastrukturën TIK, objektivat strategjike për burimet njerëzore të strukturës së TIK në QKB, si dhe për degët rajonale dhe burimet e nevojshme për ngritjen, zhvillimin dhe mirëmbajtjen e saj.

3. Nga auditimi lidhur me Planin e Rimëkëmbjes nga Katastrofat, QKB si institucion që administron të dhëna me rëndësi për regjistrimin dhe licencimin në dy sisteme informacioni (QKR dhe QKL), përcaktuar në ligjin organik që rregullon regjistrimin dhe licencimin e biznesit, rezulton se nuk ka qendër të rimëkëmbjes nga katastrofat (DRC) për serverat e sistemeve QKR dhe QKL të cilët hostohen tek data centeri i AKSHI-t, si dhe nuk ka të hartuar një plan të politikave të vazhdueshmërisë së biznesit (BCP) dhe dokumentim mbi planin e rimëkëmbjes nga katastrofa (DRC).

4. Mungesa e kapaciteteve të serverëve. Nga auditimi u konstatua se:

- Serverat kanë mungesë në hapësirat fizike dhe logjike duke ndikuar në performancën dhe mbarëvajtje e sistemeve, si dhe duke rrezikuar në humbjen e të dhënave. Transactional backup nuk bëhet për shkak të mungesës së hapësirave në serverin e databazës.
- Backup-i i sistemit të regjistrit të biznesit realizohet në mënyrë manuale nga punonjësit e Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave.
- Disa nga volumet Hdd nuk janë të konfiguruar në redundant RAID gjë e cila mund të sjellë humbje të dhënash në raste aksidentesh apo në raste të dështimit të një Hdd, etj.
- Serverat e sistemit QKL për shkak të mungesës së suportit nga ana e prodhuesit kanë kaluar në status “retired”.
- Upgrade-imi i SQL Servers në versione më të reja nuk mund të realizohet për arsye të mungesës së kapaciteteve të vetë serverave dhe kushteve të tjera optimale që kërkohen për të kaluar në versione më të reja.

5. Nga auditimi mbi dokumentimin e regjistrit elektronik të Licencave, Lejeve dhe Autorizimeve si Bazë të dhënash Shtetërore rezulton se ky regjistër është i pa dokumentuar me akte ligjore si bazë e të dhënave shtetërore te autoriteti përgjegjës rregullator koordinues.

6. Nga auditimi i rregulloreve rezultoi se, Rregullorja e Teknologjisë së Informacionit është e pa miratuar dhe Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave e ka mbështetur aktivitetin e saj në këtë

rregullore. Me miratimin dhe futjen në fuqi të VKM nr. 673, datë 22.11.2017 “Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit”, rregulloret e miratuara nga QKB nuk janë efikase dhe efektive për tu përdorur dhe do të duhet tu nënshtrohen një rishikimi të hollësishëm duke reflektuar ndryshimet që do të ndodhin në strukturë, në përshkrimet e punës dhe në ndarjen e përgjegjësiave të gjithsecilit për tu përshtatur me kërkesat e kësaj VKM-je. Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave në QKB është një nga strukturat që preket nga miratimi dhe futja në fuqi e VKM-s nr. 673 ku sipas së cilës, stafi TIK dhe pajisjet kalojnë në varësi të ASKHI-it.

7. Nga auditimi mbi hartimin e marrëveshjes për komunikimin elektronik rezulton se, midis QKB dhe DPT marrëveshja për ndërveprimin e të dhënave është nënshkruar pa përfshirjen e Autoritetit Rregullator Koordinues si institucioni përgjegjës për përpunimin, përditësimin dhe standardizimin e procedurave dhe rregullave për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të dhënave shtetërore dhe elementëve të tjerë specifikë që lidhen me këto procese bazuar në nenin 10/pika 1,2 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.

Gjithashtu, ndërmjet QKB dhe DPT ende nuk rezulton të jetë zyrtarizuar ndonjë protokoll komunikimi apo ndërveprimi të dhënash për lehtësimin e procedurave, konsultimin si dhe leximin në mënyrë të ndërsjellët në zbatim të objektit të marrëveshjes neni 3, pika 3.2 në të cilën citohet se: “.....nëpërmjet hapave të detajuar në Protokollin e Shkëmbimit Elektronik i cili është pjesë përbërëse e kësaj marrëveshje”.

8. Nga auditimi në lidhje me leximin e të dhënave në DPT për situatën aktuale tatimore të subjekteve që aplikojnë për çregjistrim, rezulton se aplikimet për çregjistrim nga QKB dërgohen në kohë reale në DPT dhe me shkresë zyrtare në njësitë vendore. DPT dhe njësitë vendore i përgjigjen kërkesës së QKB në lidhje me detyrimet e subjektit që ka aplikuar për çregjistrim me shkresë zyrtare dhe jo nëpërmjet sistemit. QKB-së nuk i është mundur leximi i detyrimeve tatimore në kohë reale në sistemin e DPT në kundërshtim me objektin e marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017.

9. Në marrëveshjen ndërmjet palëve është dakordësuar që kodet NVE (Nace) të dërgohen elektronikisht nga DPT në QKB-së, të azhurnuara në rast verifikimi dhe konstatimi nga Administrata Tatimore, në një kohë që këto të dhëna në Regjistrin Tregtar reflektohen si të dhëna parësore që i përkasin themelimit dhe veprimtarisë së subjekteve tregtare kodet NVE (NACE), referuar VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”.

10. Nga auditimi i inpute-ve të QKL rezultoi se, për vitet 2015-2017, në fushën “Tipi i Subjektit”, plotësimi i fushës nuk është i unifikuar. Saktësisht kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri Aksionare” si dhe “Shoqëri Aksionare”. Gjithashtu kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar” si dhe e shkurtuar “Shpk”. Edhe pse për rastet e cituara, në thelb statusi juridik mbetet i njëjtë, kjo qasje rrit mundësinë në deklarimin e statistikave të gabuara nga ana e institucionit të Qendrës Kombëtare të Biznesit.

- Për vitet 2015-2017, në 19 raste mosha e aplikantit për marrjen e licencës është nën 18 vjeç, pra pa zotësi të plotë juridike për të vepruar. Saktësisht u konstatuan 12 raste për vitin 2015, 6 raste për vitin 2016 dhe 1 rast për vitin 2017. Gjithashtu në 10 raste u konstatua se data e lindjes së aplikantit i përket së ardhmes. Saktësisht 5 raste për vitin 2015 dhe 5 raste për vitin 2016.

- Një pjesë e fushave të plotësuara kanë vlerën “NULL”. Saktësisht fushat: “Adresa e e-mail”, “Gjinia”, “TechDirector Name”, “Economic Activity”, “Description of Activity”. Pra fushat nuk kanë të dhënat e kërkuara, e për pasojë informacioni i plotë për këto raste nuk ekziston.

- Për vitin 2016, në 3831 raste nga 4095 në total, fusha “Sasia e paguar” rezulton datë. Normalisht kjo fushë duhet të jetë e plotësuar me vlerat “100”, “50” ose “NULL”.

- Për vitet 2015-2018, u konstatua se fusha “NID” nuk është plotësuar gjithnjë në mënyrë korrekte, pasi në mjaft raste është plotësuar me numrin e letërnjoftimit apo numrin e pasaportës.

- Për vitet 2015- 2018, u konstatuan 241 raste të veprimeve të dublikuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 33 veprime të dublikuara, për vitin 2016 rezultojnë 19 raste, për vitin 2017 rezultojnë 122 raste dhe 2018 rezultojnë 67 raste.

11. Nga auditimi i inpute-ve të Regjistrisë Tregtar. Për vitet 2015-2018, u konstatuan 52 raste në të cilat forma ligjore nuk është e përcaktuar. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 18 raste, për vitin 2016 rezultojnë 13 raste, për vitin 2017 rezultojnë 8 raste dhe 2018 rezultojnë 13 raste.

- Për vitet 2015-2018, u konstatuan 197 raste në të cilat fusha “NACE_ID” si dhe “NACE_PARENT” nuk janë të përcaktuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 156 raste, për vitin 2016 rezultojnë 7 raste, për vitin 2017 rezultojnë 26 raste dhe 2018 rezultojnë 8 raste.

12. Nga auditimi i mbikëqyrjes së zbatimit të kontratave të MNSH, ka rezultuar se:

- komisionet përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të kontratave, nuk kanë dokumentuar kryerjen e matjeve në lidhje me cilësinë e shërbimit. Nga strukturat përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të kontratës, nuk u paraqit asnjë dokument, apo e dhënë, ku të vërtetohej se nga ana e tyre është përmbushur kjo detyrë. Gjithashtu, ka rezultuar se nuk janë mbajtur Procesverbale të kontrolleve të kryera për zbatimin e kontratës dhe të pranimit të shërbimit.

- ka mospërputhje midis stafit të deklaruar nga operatori ekonomik fitues në dokumentet tenderit, me stafin i cili realisht ka kryer mirëmbajtjen e sistemit. Kjo ka ndodhur pasi, nga strukturat përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të kontratave, nuk është kryer verifikim mbi stafin e kontraktuesit, i cili ka kryer mirëmbajtjen e shërbimit, sipas kontratave përkatëse. Konkretisht, konfirmimin e marrëdhënies së punës me kontraktuesin si, kontrata pune, formulari E-sig; kapacitetin tekniko-profesional si, diploma dhe certifikata, në raport me atë të deklaruar në DT nga (kontraktuesi), me qëllim marrjen e sigurisë së shërbimit i kontraktuar do të kryhet me cilësi.

- se personeli kompanive kontraktuese, i cili është caktuar për kryerjen e këtij shërbimi, nuk është dokumentuar ruajtja e kufidencialitetit të të dhënave, pavarësisht se në kontratat e lidhura në nenet përkatëse është cilësuar domosdoshmëria e ruajtjes së të dhënave nga të dy palët. Nga këqyrja e dokumentacionit rezultoi se, nuk ka asnjë dokument i cili vërteton përmbushjen e këtij kushti të kontratave, nga ana e stafit të kontraktuesve, të cilët kanë akses në sistem, për shkak të detyrës.

I.c Konkluzioni dhe Opinioni i Auditimit.

Opinioni mbi funksionimin e Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit në Qendrën Kombëtare të Biznesit, është bazuar në ligjin nr. 154/2014, “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, ISSAI 5300, Manualin e Auditimit TIK, praktikat më të mira si dhe në Standardet e Auditimit ISSAI 400.

Nga auditimi i funksionimit të Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit, sa i takon shkallës së zbatueshmërisë nga subjekti “Qendra Kombëtare e Biznesit”, të ligjeve dhe rregulloreve, politikave, standardeve të vendosura *u konkludua se*, janë marrë masa rregullative dhe organizative për garantimin e shërbimeve dhe funksionaliteteve për të garantuar disponibilitetin e sistemeve të informacionit që disponon, në shërbim të biznesit, por ka edhe mangësi të cilat nuk rezultojnë materiale përsa i përket rëndësisë, konkretisht:

- mbivendosje të akteve ligjore, duke sjellë gjenerim të të dhënave parësore për të njëjtin qëllim

nga dy institucionet QKB dhe DPT, në kundërshtim me ligjin “Për bazat e të dhënave shtetërore”, si dhe duke ndikuar negativisht në lehtësimin e procedurave për biznesin;

- mungesë të komunikimit me sistemin e Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe njësitë vendore për shkëmbimet e të dhënave në kohë reale, të cilat rezultojnë si arsye kryesore, për një volum të lartë të përpunimit të të dhënave, përqendruar në zyrat qendrore;
- është dakordësuar që kodet NVE (Nace) të dërgohen elektronikisht nga DPT në QKB-së, të azhurnuara në rast verifikimi dhe konstatimi nga Administrata Tatimore, në një kohë që këto të dhëna në Regjistrin Tregtar reflektohen si të dhëna parësore që i përkasin themelimit dhe veprimtarisë së subjekteve tregtare kodet NVE (NACE), referuar VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”;
- një nivel të gabimit të inputit, si rezultat i mosfunksionimit në masën e duhur të sistemit të kontrollit të brendshëm;

II. HYRJE

Mbështetur në Ligjin 154/2014, datë 27.11.2014 “Për Organizimin dhe Funksonimin e KLSH”, në zbatim të Programit të Auditimit nr. 550/2, datë 31.05.2018 miratuar nga Kryetari i KLSH, nga data 01.06.2018 deri në datë 18.07.2018, në Qendrën Kombëtare të Biznesit, për periudhën nga 01.01.2017 deri në 31.12.2017, u krye auditimi mbi “Auditimin e Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit”, nga Grupi i Auditimit i përbërë nga:

1. Brunilda Zeneli, Përgjegjëse Grupi
2. Elira Cukalla, Audituese e Lartë
3. Benard Haka, Auditues i Parë
4. Bledi Dervishaj, Auditues i Parë

a. Objektivat dhe qëllimi:

Objekti i Auditimit TIK ushtruar në QKB, është përcaktimi nëse objektivat e subjektit arrihen në mënyrë efektive duke përdorur burimet TIK, duke përfshirë pajtueshmërinë me kërkesat ligjore dhe rregullatore, konfidencialitetin, integritetin si dhe disponueshmërinë e sistemeve të informacionit dhe të dhënave që gjenden në të.

Qëllimi i Auditimit TIK, është dhënia e opinionit apo vlerësimi nëse menaxhimi i lartë drejton, vlerëson dhe monitoron në mënyrë efektive kontrollet dhe mekanizmat e duhur me qëllim krijimin, mirëmbajtjen, zhvillimin e burimeve TIK dhe funksioneve për të cilat këto burime shërbejnë. Vlerësimin nëse të dhënat janë të sigurta kundrejt keqpërdorimeve.

Objektivat e këtij projekt auditimi, u vendosën në koherencë me veprimtarinë, vizionin, qëllimin dhe objektivat e QKB, duke marrë në konsideratë të gjithë kuadrin rregullativ në bazë të të cilit QKB zhvillon veprimtarinë e saj. Për të arritur në dhënien e një opinionit me një siguri të arsyeshme, është mbledhur informacion, të dhëna dhe prova, për të përcaktuar nëse ky sistem mbron asetet, ruan integritetin e të dhënave, lejon që synimet e subjektit që auditohet të arrihen në mënyrë efektive dhe përdor burimet në mënyrë efikase.

b. Identifikimi i çështjeve:

Nisur nga rëndësia e të dhënave të Regjistrit Elektronik Tregtar dhe Regjistrit Elektronik të Lejeve dhe Licencave si dhe funksionaliteti i QKB nëpërmjet teknologjisë me qëllim garantimin dhe vazhdueshmërinë e ofrimit të shërbimeve online, fokusi i auditimit ishte në:

1. “Auditimi i Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit (MNSH)”
2. “Auditimi i Operacioneve në TIK”;
3. “Auditimi i Sigurisë së Informacionit”
4. “Verifikim i kontrolleve të aplikacioneve për të dhënat Input/Output dhe shkalla e sigurisë së përdoruesve”.

c. Përgjegjësitë e strukturave drejtuese:

Qendra Kombëtare e Biznesit, bazuar në ligjin nr. 131/2015 “Për Qendrën Kombëtare të Biznesit” neni 3, ka përgjegjësi:

- të mbaj regjistrin tregtar, në përputhje me ligjin që rregullon regjistrimin e biznesit;
- të kryejë regjistrimet në regjistrin tregtar, në përputhje me dispozitat e ligjit që rregullon regjistrimin e biznesit;
- të kryejë regjistrimin e subjekteve të përcaktuara në ligjin që rregullon regjistrimin e biznesit, për qëllim të regjistrimit fiskal, të sigurimeve shoqërore e shëndetësore, si dhe të inspektimit të marrëdhënieve të punës;

- të lëshojë certifikata, ekstrakte të regjistrimeve dhe kopje të vërtetuara të akteve të depozituara, sipas përcaktimit të ligjit që rregullon regjistrimin e biznesit;
- të publikojë të dhënat e regjistruara, sipas ligjit që rregullon regjistrimin e biznesit, si dhe siguron aksesin e lirë të publikut në to;
- trajton procedurat e licencimit, të autorizimit apo të lejeve, të ndryshimit dhe revokimit të tyre, sipas ligjit që rregullon licencat, autorizimet dhe lejet;
- të mbajë dhe administron Regjistrin Kombëtar të Licencave, Autorizimeve dhe Lejeve, në përputhje me ligjin që rregullon licencat, autorizimet dhe lejet;
- të sigurojë aksesin e lirë të publikut në Regjistrin Kombëtar të Licencave, Autorizimeve dhe Lejeve, në përputhje me ligjin që rregullon licencat, autorizimet dhe lejet;
- të informojë dhe këshillojë personat e interesuar për procedurat e regjistrimit të biznesit, si dhe procedurat e licencimit, autorizimit e lejimit;
- të jap mendim për çdo nismë ligjore apo nënligjore në fushën e regjistrimit të biznesit dhe të licencave, autorizimeve e lejeve;
- të kryejë studime për cilësinë e mjedisit rregullator, mbështet me informacion, analiza e këshilla ministrin, Këshillin e Ministrave apo institucionet qendrore dhe të pavarura, në lidhje me nismat e tyre normative dhe organizative në fushën e regjistrimit të biznesit dhe të licencave, autorizimeve e lejeve, si dhe asiston në përgatitjen e politikave për përmirësimin e mjedisit rregullator në këto fusha.

d. Përgjegjësitë e audituesve:

Kontrolli i Lartë i Shtetit auditoi QKB, mbi periudhën e veprimtarisë nga 01.01.2017 deri në 31.12.2017, duke i kushtuar vëmendje çështjeve që lidhen me zbatimin e ligjshmërisë dhe rregullshmërisë si dhe standardeve ndërkombëtare të teknologjisë dhe auditimit TIK. Nga Grupi i auditimit, me përgjegjësi të plotë, janë analizuar të gjitha çështjet që përmban Programi i Auditimit nr. 550/2, datë 30.05.2018, miratuar nga Kryetari i Kontrollit të Lartë të Shtetit. Në realizimin e këtij Projekt Auditimi, Grupi i auditimit është mbështetur në bazën ligjore mbi të cilën funksionon KLSH, standardet e auditimit, legjislacionin e fushës në të cilën operon QKB. Gjithashtu, gjatë veprimtarisë audituese, është siguruar një evidencë e përshtatshme, e mjaftueshme dhe e besueshme auditimi, në të cilën jemi mbështetur në dhënien e konkluzioneve dhe rekomandimeve.

e. Kriteret e vlerësimit:

Vlerësimi në lidhje me konkluzionet është bazuar në ligjet, rregulloret në fuqi, standardet e përcaktuara nga AKSHI, si dhe praktikat më të mira mbështetur në Standardet Kombëtare dhe Ndërkombëtare të Auditimit, si më poshtë:

- Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (ISSAI) të INTOSAI-t.
- Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (ISA) të IFAC
- Kushtetuta dhe Ligji nr. 154/2014 “Mbi Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”;
- Manuali i Auditimit të Teknologjisë së Informacionit;
- Ligji nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, i ndryshuar dhe aktet ligjore në zbatim të tij, Ligjet për zbatimin e buxhetit të shtetit dhe aktet ligjore në zbatim të tij, Legjislacioni mbi Krimin Kibernetik;
- Ligji Nr. 9918, datë 19.05.2008, “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë”,

- Ligji Nr. 10 325, datë 23.09.2010, “Për Bazat e të Dhënave Shtetërore”,
- Ligji nr. 7961, datë 12.07.1995 “Kodi i Punës në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar
- Ligji nr. 131/2015, datë 26.11.2015 ”Për qendrën Kombëtare të Biznesit”
- Ligji nr. 9723, datë 03.05.2007 “Për qendrën Kombëtare të Regjistrimit”, i ndryshuar
- Ligji nr. 9920, datë 19.5.2008 “Për procedurat tatimore në republikën e Shqipërisë”
- VKM nr. 179, datë 09.03.2016 “Për miratimin e Statutit të Qendrës Kombëtare të Biznesit”
- VKM nr. 710, datë 21.08.2013, i ndryshuar “Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit”
- VKM nr. 391, datë 03.05.2017 “Për përcaktimin e procedurave të regjistrimit dhe të publikimit në qendrën kombëtare të biznesit”
- VKM nr. 945, datë 02.11.2012, “Për miratimin e rregullores administrimi i sistemit të bazave të të dhënave shtetërore”
- Ligji Nr. 9887, datë 10.03.2008, ndryshuar me ligjin nr. 48/2012 “Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale”,
- Udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik” Rregulloret përkatëse të Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit,
- Udhëzimi nr. 1159 datë 17.03.2014, i ndryshuar “Për hartimin e marrëveshjes të Nivelit të Shërbimit”
- Standardet TIK
- Akte të tjera ligjore apo nënligjore që do të jenë të nevojshme gjatë auditimit

f. Standardet e auditimit:

Auditimi është kryer, në përputhje me Kodin Etik, Standardet, dhe teknika auditimi, duke përfshirë pyetësorë, intervista, testime dhe procedura, të cilat u gjykuan se ishin të nevojshme, për të dhënë një vlerësim sa më objektiv, profesional e të pavarur, të saktë, të plotë e të qartë, duke u fokusuar veçanërisht në standardet e fushës së auditimit të TIK, si: COBIT 4.1, Manuali i Auditimit IT, ISSAI 5310, etj.

III. PËRSHKRIMI I AUDITIMIT

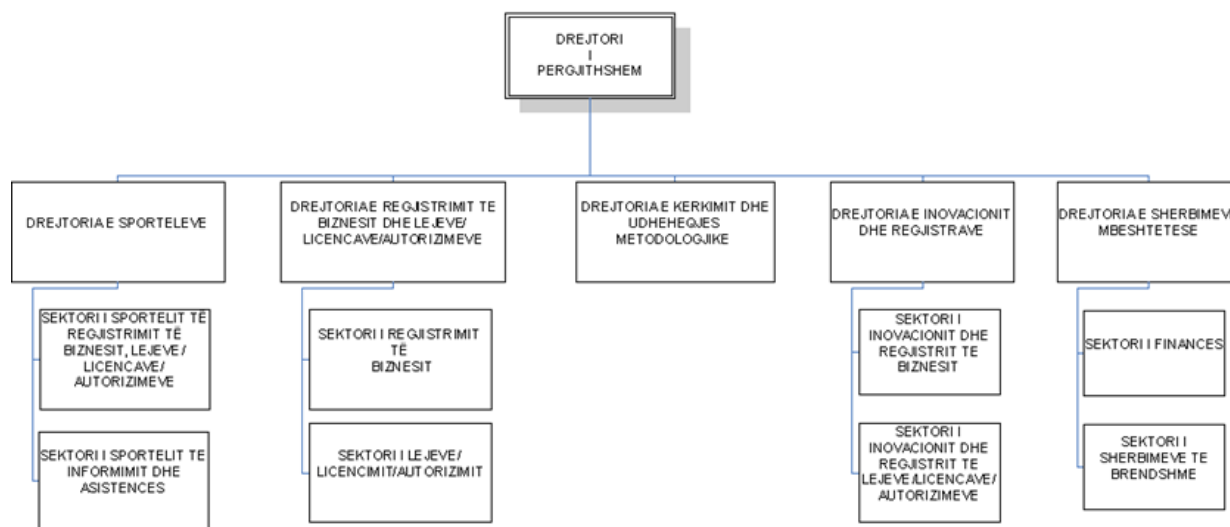
Qendra Kombëtare e Biznesit në vijim (QKB) është institucion në varësi të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, i krijuar në bazë të Ligjit nr. 131/2015 “Për Qendrën Kombëtare të Biznesit”, si rezultat i bashkimit të dy institucioneve, Qendrës Kombëtare të Licencimit dhe Qendrës Kombëtare të Regjistrimit.

QKB është institucioni i vetëm përgjegjës për regjistrimin e biznesit dhe të lejeve/licencimit dhe autorizimeve në Shqipëri dhe shërben si sportel me një ndalesë ku kryhen të gjitha proceset e regjistrimit, lejeve, licencimit dhe autorizimeve të biznesit, duke përfshirë dhe regjistrimin për efekt të taksave në nivel kombëtar dhe vendor, sigurimin shëndetësor e shoqëror dhe inspektoratin e punës, leje, licencave dhe autorizimeve për kategori të ndryshme.

Aktualisht, QKB-ja e zhvillon aktivitetin e saj në 34 sportele në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, në të cilat shërbejnë 75 punonjës me detyra dhe përsoshime pune të njëjta me ato të zyrës qendrore. Sportelet pritëse të biznesit në rrethe janë të vendosura pranë Bashkive dhe Komunave si dhe në Dhomat e Tregtisë. Të gjitha aplikimet e kryera nga biznesi procesohen nga struktura e regjistrimit e vendosur në zyrën qendrore në Tiranë.

QKB-ja, funksionon në bazë të një sistemi elektronik të integruar të dhënash që realizon lidhjen ndërmjet sporteleve të shërbimit në rrethe me zyrën qendrore të QKB-së në Tiranë. Sistemi i regjistrimit u krijon mundësinë bizneseve të regjistrohen brenda 24 orëve dhe koordinon të dhënat duke ju dhënë mundësinë subjekteve të interesuara të informohen në kohë reale, për sa i përket statusit të aplikimit të tyre. Sistemi në fjalë është bazë të dhënash shtetërore dhe është i regjistruar pranë ARK me nivel sigurie L-D3I1K0.

STRUKTURA E QENDRES KOMBETARE TE BIZNESIT

IV. GJETJE DHE REKOMANDIME

Në zbatim të programit të auditimit nr. 550/2, datë 30.05.2018, të miratuar nga Kryetari i Kontrollit të Lartë të Shtetit, si dhe pas ndarjes së detyrave për secilin anëtar të Grupit të auditimit, miratuar nga Drejtori i Drejtorisë, nga Grupi i auditimit, u audituan 4 pikat e programit, si më poshtë:

Pika 1. “Auditimi i Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit”

Gjatë periudhës objekt auditimi, në Qendrën Kombëtare të Biznesit është kryer zbatimi i 4 kontratave “Marrëveshje të Nivelit të Shërbimit” MNSH, nga të cilat janë audituar 4 prej tyre si më poshtë:

Nr	Emërtimi	Lidhja e Kontratës	Ndërtim sistemi (Vlera)	Mirëmbajtja (Afati)	Mirëmbajtja (Vlera)	
					Totale	Vjetore
1	MNSH-QKR	08.09.2016		3-Vjet	48,630,000	16,210,000
2	MNSH-QKL	01.10.2014		4-Vjet	26,114,000	6,528,500
3	MNSH-Bashkimi ndërkufitar	29.12.2016	28,583,330	4-Vjet	13,066,560	3,266,640
4	MNSH-Paperless (QKB-NJQV-AKU)	30.06.2016	18,700,000	4-Vjet	11,136,000	2,784,000
5	Totali (pa TVSH)				98,946,560	28,789,140

Mbi lidhjen e kontratave.

- Nga auditimi ka rezultuar se kontratat e mësipërme janë lidhur bazuar në VKM nr. 710, datë 21.08.2013 “Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit” i ndryshuar pika 2 ku cilësohet:

Çdo institucion, i cili ka ose do të zhvillojë një sistem në fushën e teknologjisë së informacionit, që ofron shërbime për qytetarët, për biznesin dhe për ndërveprim e shkëmbim informacioni për administratën publike nëpërmjet sistemeve elektronike, duhet të parashikojë dhe të hartojë marrëveshje kontraktuale mbi nivelin e shërbimit (Service Level Agreement - SLA).

Kjo marrëveshje, nënshkruhet ndërmjet institucionit publik dhe ofruesit të shërbimit të TIK-ut dhe hartohet sipas udhëzimeve të nxjerra nga ministri për çështjet e teknologjisë së informacionit. Institucionet:

a) të cilat janë duke zhvilluar sisteme të reja në fushën e teknologjisë së informacionit, duhet të parashikojnë këtë marrëveshje, për mirëmbajtjen e këtyre sistemeve. Kohëzgjatja e kësaj marrëveshjeje duhet të jetë jo më e shkurtër se 4 (katër) vjet.
b) të cilat janë përmirësime sistemeve ekzistuese në fushën e teknologjisë së informacionit, duhet të parashikojnë këtë marrëveshje, për mirëmbajtjen e këtyre sistemeve. Kohëzgjatja e kësaj marrëveshjeje duhet të jetë jo më e shkurtër se 2 (dy) vjet.
c) Duhet, për çdo procedurë prokurimi mbi investimet për sisteme ose shërbime të teknologjisë së informacionit, këtë marrëveshje t’ia bashkëlidhin si aneks, kontratës administrative të lidhur ndërmjet palëve.

-Kontrata MNSH (Anekset bashkëngjitur), janë bërë në përputhje me Udhëzimin nr. 1159, datë 17.03.2014 “Për hartimin e Marrëveshjes së “Nivelit të Shërbimit”, duke patur si pjesë përbërëse të saj gjithë elementët e përcaktuar në “Aneksi 1”, si dhe me Udhëzimin nr. 2, datë 02.09.2013 “Për standardizimin e hartimit të termave të referencës për projektet TIK në Administratën Publike” pjesa III pika 10 Aneksi 2.

- Kontratat janë lidhur në përputhje me kriteret e përcaktuara në DT dhe Termat e referencës, në zbatim të LPP-në, neni 60 “Rregullat që zbatohen për kontratën”, pika 1 cilësohet:

Kushtet e kontratës, të lidhur sipas këtij ligji, nuk ndryshojnë nga ato të përshkruara në dokumentet e tenderit dhe në ofertën fituese.

1. “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” me objekt “Krijimi i moduleve të reja dhe raportimeve për Formularët e Bashkimit Ndërkufitar në sistemin e QKB-së dhe aplikimet online për Bashkimin Ndërkufitar dhe shërbimeve të tjera”.

- Për periudhën objekt auditimi në subjektin e audituar QKB, është në proces zbatimi kontrata “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” nr. 11807/1, datë 16.01.2017 me objekt “Mirëmbajtje për një periudhë 4 vjeçare e shërbimeve të zhvilluara nga Kontraktuesi në përputhje me Kontratën nr. 11807, datë 29.12.2016 me objekt “Krijimi i moduleve të reja dhe raportimeve për Formularët e Bashkimit Ndërkufitar në sistemin e QKB-së dhe aplikimet online për Bashkimin Ndërkufitar dhe shërbimeve të tjera””, me vlerë shërbimi në shumën 34,299,996 lekë me tvsh dhe vlerë mirëmbajtje në shumën 15,679,872 lekë (**ose në masën 45.7 % të vlerës së krijimit të moduleve**), të lidhur mes palëve Qendra Kombëtare e Biznesit (Autoriteti Kontraktor) dhe Bashkimi i Operatorëve Ekonomikë (BOE). Vlera mujore e shërbimit 326,664 lekë me tvsh dhe 272,220 lekë pa tvsh.

- Shërbimi i ofruar nga QKB “Krijimi i moduleve të reja dhe raportimeve për Formularët e Bashkimit Ndërkufitar në sistemin e QKB-së dhe aplikimet online për Bashkimin Ndërkufitar dhe shërbimeve të tjera”, sipas QKB-së është iniciuar në zbatim të ligjit nr. 110/2012 datë 15.11.2012 “Për bashkimin ndërkufitar të shoqërive tregtare”.

Qëllimi i këtij ligji është përcaktimi i kushteve, procedurave dhe pasojave juridike të një bashkimi ndërkufitar ndërmjet shoqërive shqiptare dhe shoqërive evropiane, si dhe parashikimi i masave mbrojtëse për punëmarrësit dhe kreditorët e këtyre shoqërive. Në nenin 8 “Publikimi” të këtij ligji, pika 3 cilësohet:

Ministria, në përputhje me kërkesat e parashikimeve të ligjit që rregullon organizimin dhe funksionimin e Qendrës Kombëtare të Regjistrimit, miraton formatin dhe përmbajtjen e dokumenteve të nevojshme për kryerjen e aplikimeve dhe regjistrimeve, sipas këtij neni.

Mbi zbatimin e kontratës.

Sipas Kushteve të veçanta të kontratës, nenit 3 “Fillimi i kontratës”, rezulton se fillimi i procesit të mirëmbajtjes fillon në muajin e 6-të, nga lidhja e kësaj kontrate ku periudha 5 mujore është afati për krijimin e moduleve (Janar-Maj 2017) dhe Qershor 2017-2021, ofrimi i shërbimit të mirëmbajtjes.

Në zbatim të pikës 1 “Auditimi i Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit (MNSH)” të programit të auditimit u shqyrtua dokumentacioni si më poshtë:

- Termat e referencës të miratuara nga AKSHI, pjesë e DT;
- Kriteret e veçanta për kualifikim;
- Kontrata e lidhur mes palëve dhe anekset e saj;
- Raportet e monitorimit;
- Faturat tatimore të likuidimit të vlerave mujore për shërbimin e kryer.

Për zbatimin e kësaj kontrate janë ngarkuar:

- Urdhër nr. 2, datë 06.01.2017 “Për ngritjen e Grupit të Punës për ndjekjen dhe zbatimin e Kontratës nr. 11807, datë 29.12.2016”

- Urdhër nr. 29, datë 09.05.2017 “Për ndryshim në urdhrin nr. 2, datë 06.01.2017” është caktuar grupi

- Urdhër nr. 23, datë 23.05.2017 “Për ndryshim në urdhrin nr. 2, datë 06.01.2017”

Nga auditimi është evidentuar se, Raportet e Monitorimit, për mirëmbajtjen e sistemit në periudhën Qershor-Dhjetor 2017, janë nënshkruar

Nga auditimi u konstatua:

1. Titulli i gjetjes: “Mbi dokumentimin e matjes së cilësisë së shërbimit nga ana e AK”.

Situata: Nga auditimi ka rezultuar se nga Komisioni përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kësaj kontrate nuk është dokumentuar kryerja e matjeve në lidhje me disponueshmërinë e shërbimit; në lidhje me shpejtësinë e transmetimit të të dhënave, kohës së përgjigjeve, si dhe cilësinë e shërbimit. Nga grupi i punës nuk u paraqit asnjë dokument, apo e dhënë në forma të ndryshme, ku të vërtetohej se nga Grupi i punës është përmbushur kërkesë e nenit 9 të MNSH-së.

Kriteri: Ky veprim është në kundërshtim me MNSH, pika 9 “Matja e cilësisë së shërbimit” ku cilësohet:

“Në mënyrë që të arrihet ofrimi optimal i shërbimit të mirëmbajtjes AK do të realizojë matjet përkatëse lidhur me:

- disponueshmërinë, sa është % e disponueshmërisë së shërbimit online;
- performancën e sistemit, shpejtësia e transmetimit të të dhënave, koha e përgjigjes etj;
- cilësinë e shërbimit (numri i fikjeve të paplanifikuara, anketimi i përdoruesve etj.);

Në rast se nga matjet e cilësisë së shërbimit do të rezultojnë defekte ato do të komunikohen menjëherë Kontraktuesit, i cili do të rregullojë sipas afateve kohore të përcaktuara në MNSH.

si dhe me MFK, neni 4, pika 19 ku cilësohet:

“Gjurma e auditimit” përfaqëson rrjedhën e dokumentuar të transaksioneve financiare dhe të transaksioneve të tjera, nga fillimi deri në përfundim të tyre, që synon të ripërshkojë të gjitha veprimtaritë individuale dhe vendimmarrjen lidhur me to. Ajo përfshin mbajtjen e dokumentacionit, raportimin, kontabilitetin dhe sistemin e mbajtjes së dosjeve”.

Ndikimi/efekti: Nuk ka gjurmë për verifikimin e proceseve të mirëmbajtjes të kryera nga Kontraktuesi dhe të kontrolluara nga AK, gjatë zbatimit të kontratës.

Shkaku: Mosveprim i Grupit të punës për monitorimin dhe zbatimin e kontratës, në përputhje me kërkesat e saj.

Rëndësia e shkeljes: E mesme

2. Titulli i gjetjes: “Mbi dokumentimin e monitorimit dhe zbatimit të kontratës nga AK”.

Situata: Nga auditimi ka rezultuar se nga Komisioni përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kësaj kontrate nuk janë mbajtur Procesverbale të pranimit të shërbimit.

Kriteri: Ky veprim është në kundërshtim me Kontratën neni 11.3, ku cilësohet: “Pranimi do të kryhet nëpërmjet testimeve të pranimit”, si dhe me VKM nr. 914, datë 29.12.2014, neni 77 “Mbikëqyrja e kontratës”, pika 3 ku cilësohet:

*Për t’u siguruar nëse cilësia e punëve, shërbimeve ose e mallrave është e njëjtë me cilësinë për të cilën është shpallur fitues kontraktori, autoriteti kontraktor duhet të monitorojë zbatimin e kontratës dhe në rast të shkeljes së kushteve të kërkuara zbaton penaltetet e parashikuara në kontratë. **Autoriteti kontraktor, gjatë kryerjes së kontrolleve, mban procesverbal me shkrim në prani të kontraktorit.** Në rast se kontraktori nuk është i pranishëm, autoriteti kontraktor ia komunikon me shkrim përmbajtjen e këtij procesverbali”.*

Komisioni i zbatimit të kontratës ka vepruar në kundërshtim me MFK, neni 4, pika 19 ku cilësohet:

“Gjurma e auditimit” përfaqëson rrjedhën e dokumentuar të transaksioneve financiare dhe të transaksioneve të tjera, nga fillimi deri në përfundim të tyre, që synon të ripërshkojë të gjitha veprimtaritë individuale dhe vendimmarrjen lidhur me to. Ajo përfshin mbajtjen e dokumentacionit, raportimin, kontabilitetin dhe sistemin e mbajtjes së dosjeve”.

Ndikimi/efekti: Nuk ka gjurmë për verifikimin e proceseve të mirëmbajtjes të kryera nga Kontraktuesi dhe të kontrolluara nga AK, gjatë zbatimit të kontratës.

Shkaku: Mosveprim i komisionit përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kontratës në përputhje me kërkesat e saj.

Rëndësia e shkeljes: E mesme

3. Titulli i gjetjes: “Verifikim mbi personelin që ka bërë shërbimin”.

Situata: Nga auditimi i u konstatua BOE (Kontraktuesi), nuk ka kryer shërbimin e mirëmbajtjes me persona të cilat janë paraqitur në DT, emrat dhe CV e tyre përkatëse, si dhe licencat profesionale me anë të të cilave vlerësohet kompetenca e tyre, për realizimin e këtij shërbimi.

b. Në DT për Kontratën 11807, datë 29.12.2016 janë kërkuar:

- 8 punonjës të certifikuar në MCPD, ose ekuivalent, me qëllim sigurimin e vazhdimësisë dhe përmirësimit të punës;
- 2 punonjës të certifikuar në MS-SQL Server, ose ekuivalent;
- 2 punonjës të trajnuar për BizTalk Server nga Microsoft ose ekuivalent;
- 2 punonjës të trajnuar për platformën Webassembler;
- 1 menaxher projekti certifikuar PMP nga PMI, ose ekuivalent;

Nga këqyrja e dokumentacionit të BOE, rezultoi se për specialistët, të cilat kanë zbatuar MNSH, , nuk ka asnjë dokumentacion si: Kontratë Pune ku të vërtetohet lidhja me BOE, pagesa të sigurimeve shoqërore sipas listës E-Sig, CV, Certifikata, ku të vërtetohet kapaciteti tekniko-profesional.

Kriteri: Ky veprim është në kundërshtim me:

Kontrata 11807/1, datë 16.01.2017 “MNSH” pika 1.6 “Të drejtat dhe detyrimet e Kontraktuesit”:

Nënpika 1, ku cilësohet: *Të drejtat dhe detyrimet e Kontraktuesit janë ato të përcaktuara në Kontratën nr, 11807, datë 29.12.2016 si dhe termave të referencës dhe specifikimeve teknike të pranuar nga Kontraktuesi”;*

Nënpika 4 ku cilësohet: *“Kontraktuesi duhet të garantojë personelin e kualifikuar dhe në numrin e kërkuar nga AK për realizimin e shërbimit”*

Kontrata nr. 11807, datë 29.12.2016 neni 11 “Heqja dhe Zëvendësimi i Personelit Kryesor”, ku cilësohet:

11.1 “Kontraktuesi duhet të sigurojë aprovim paraprak me shkrim nga Autoriteti Kontraktues përpara heqjes ose zëvendësimit të personelit kryesor siç përshkruhet në ofertën e Kontraktuesit”;

11.2 “Kontraktuesi do të zëvendësojë çdo punonjës në se Autoriteti Kontraktues zbulon se personi ka kryer veprime të jashtëligjshme ose Autoriteti Kontraktues është mjaft i pakënaqur nga puna e personit”;

11.3 “Nëse bëhet e nevojshme të zëvendësohet ndonjë nga personeli kryesor, Kontraktuesi duhet të sigurojë si zëvendësues një person me kualifikime ekuivalente ose më të mira”.

Ndikimi/efekti: Ndikon në cilësinë dhe kohën e ofrimit të shërbimit.

Shkaku: Grupi i punës i ngarkuar për monitorimin e zbatimit të kontratës, nuk ka kryer kontrollin mbi personelin që ka kryer mirëmbajtjen dhe atij të deklaruar në DT nga BOE (kontraktuesi).

Rëndësia e shkeljes: E mesme

4. Titulli i gjetjes: “Mbi ruajtjen e konfidencialitetit”

Situata: Nga auditimi i konstatua se personeli kompanisë kontraktuese i cili është caktuar për kryerjen e këtij shërbimi nuk ka dokumentuar ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave.

Kriteri: Kontrata 11807/1, datë 16.01.2017, pika 1.8 “Trajtimi i informacionit konfidencial”, ku cilësohet:

“Në asnjë rast Kontraktuesi nuk duhet të keqpërdorë ose të shpërndajë të dhënat konfidenciale të institucionit të cilat mund ti ketë përfituar për shkak të nevojës së ndërveprimit të sistemeve ose të aksesit të mundshëm ndaj të dhënave”.

Përcaktimet e bëra në Kontratën nr. 11807, datë 29.12.2016 lidhur me trajtimin e Informacionit konfidencial, neni 5 ku është cilësuar:

“Kontraktuesi dhe AK duhet të mbajnë në konfidencë të gjitha dokumentet, të dhënat dhe informacionet e tjera të dhëna nga pala tjetër në lidhje me kontratën, mbeten në fuqi të zbatohen edhe për këtë MNSH”

Për veprimet dhe mosveprimet e mësipërme mban përgjegjësi anëtarët e Grupit të monitorimit dhe marrjes në dorëzim të MNSH.

Mbi likuidimin e kontratës.

U verifikua përputhshmëria midis vlerës mujore sipas kontratës, faturës dhe urdhër shpenzimit, për Kontratën e MNSH “Krijimi i moduleve të reja dhe raportimeve për Formularët e Bashkimit Ndërkufitar në sistemin e QKB-së dhe aplikimet online për Bashkimin Ndërkufitar dhe shërbimeve të tjera”, ku rezultoi se kryerja e likuidimeve mujore të shërbimit të mirëmbajtjes, është i dokumentuar dhe është kryer në përputhje me vlerën e përcaktuar në kontratë (*trajtuar hollësisht në PRA*).

2. “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” me objekt “Krijimi dhe funksionaliteteve të reja në sistemin e QKR-së për përthithen automatike të situatës aktuale tatimore (DPT, NJQV) dhe miratimin e ushtrimit nga AKU”

- Për periudhën objekt auditimi në subjektin e audituar QKB, është në proces zbatimi kontrata “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” sipas Aneksit nr. 3, pjesë përbërëse e Kontratës nr. 3647, datë 30.06.2016 me objekt “Krijimi dhe funksionaliteteve të reja në sistemin e QKR-së për përthithen automatike të situatës aktuale tatimore (DPT, NJQV) dhe miratimin e ushtrimit nga AKU”, me vlerë investimi në shumën 22,440,000 lekë me tvsh dhe vlerë mirëmbajtje në shumën 13,363,200 lekë (**ose në masën 59.5 % të vlerës së investimit**), të lidhur mes palëve Qendra Kombëtare e Biznesit (Autoriteti Kontraktor) dhe Operatori Ekonomik. Vlera mujore e shërbimit 278,400 lekë me tvsh dhe 232,000 lekë pa tvsh.

Mbi zbatimin e kontratës.

Sipas Kushteve të veçanta të kontratës, nenit 3 “Fillimi i kontratës”, rezulton se fillimi i procesit të mirëmbajtjes fillon në muajin e 7-të, nga lidhja e kësaj kontrate ku periudha 6 mujore është afati për kryerjen e investimit dhe 48 muaj është kryerja e shërbimit.

Në zbatim të pikës 1 “Auditimi i Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit (MNSH)” të programit të auditimit u shqyrtua dokumentacioni si më poshtë:

- Termat e referencës të miratuara nga AKSHI, pjesë e DT;
- Kriteret e veçanta për kualifikim;
- Kontrata e lidhur mes palëve dhe anekset e saj;
- Raportet e monitorimit;
- Procesverbalet e grupit të Mbikëqyrjes së zbatimit të kontratës, në zbatim të nenit 77 të VKM-së;
- Faturat tatimore të likuidimit të vlerave mujore për shërbimin e kryer.

Për zbatimin e kësaj kontrate me Urdhrin e Titullarit nr. 68, datë 06.07.2016, është ngarkuar Komisioni

Nga auditimi u konstatua:

1. Titulli i gjetjes: “Mbi dokumentimin e takimeve të kryera midis OE dhe AK”.

Situata: Nga Grupi i punës së monitorimit dhe zbatimit të kontratës, në Raportet mujore të dorëzuara nga OE dhe të pranuar nga AK, është deklaruar se janë kryer takime midis AK, DPTTV dhe OE si më poshtë:

- Takimi datë 16.01.2017
- Takimi datë 26 .01.2017
- Takimi i datë 04.2017
- Takim në maj etj.

Kriteri: Nga auditimi rezultoi se takimet e kryera nuk janë dokumentuar, në kundërshtim me pikën 8.2 “Takime” të MNSH-së, ku cilësohet:

*“Takimet mes kontraktuesit dhe AK, do të zhvillohen sipas kërkesave të tyre, Në çdo rast ecuria e takimeve dhe vendimeve të marra në to **do të dokumentohet** në procesverbalet e takimeve”.*

Ndikimi/efekti: Mungesa e gjurmës së auditimit, ndikon në vlerësimin e faktit nëse është kryer një proces apo transaksion.

Shkaku: Mosveprim nga ana e grupit të mbikëqyrjes së kontratës.

Rëndësia e shkeljes: E ulët

2. Titulli i gjetjes: “Mbi dokumentimin e monitorimit dhe zbatimit të kontratës nga AK”.

Situata: Nga auditimi ka rezultuar se nga Komisioni përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kësaj kontrate nuk janë mbajtur Procesverbale të pranimi të shërbimit apo kryerjes së kontrolleve të matjes së cilësisë së shërbimit nga ana e tij.

Kriteri: Ky veprim është në kundërshtim me VKM nr. 914, datë 29.12.2014, neni 77 “Mbikëqyrja e kontratës”, pika 3 ku cilësohet:

*“Për t’u siguruar nëse cilësia e punëve, **shërbimeve** ose e mallrave është e njëjtë me cilësinë për të cilën është shpallur fitues kontraktori, autoriteti kontraktor duhet të monitorojë zbatimin e kontratës dhe në rast të shkeljes së kushteve të kërkuara zbaton penalitetet e parashikuara në kontratë. **Autoriteti kontraktor, gjatë kryerjes së kontrolleve, mban procesverbal me shkrim në prani të kontraktorit.** Në rast se kontraktori nuk është i pranishëm, autoriteti kontraktor ia komunikon me shkrim përmbajtjen e këtij procesverbali”.*

Komisioni i zbatimit të kontratës ka vepruar në kundërshtim me MFK, neni 4, pika 19 ku cilësohet:

“Gjurma e auditimit” përfaqëson rrjedhën e dokumentuar të transaksioneve financiare dhe të transaksioneve të tjera, nga fillimi deri në përfundim të tyre, që synon të ripërshkojë të gjitha veprimtaritë individuale dhe vendimmarrjen lidhur me to. Ajo përfshin mbajtjen e dokumentacionit, raportimin, kontabilitetin dhe sistemin e mbajtjes së dosjeve”.

Ndikimi/efekti: Nuk ka gjurmë për verifikimin e proceseve të mirëmbajtjes të kryera nga Kontraktuesi dhe të kontrolluara nga AK, gjatë zbatimit të kontratës.

Shkaku: Mosveprim i komisionit përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kontratës në përputhje me kërkesat e saj.

Rëndësia e shkeljes: E mesme

3. Titulli i gjetjes: “Mbi ruajtjen e konfidencialitetit”

Nga auditimi i konstatua se personeli i kompanisë kontraktuese i cili është caktuar për kryerjen e këtij shërbimi nuk ka dokumentuar ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave.

Ky veprim është në kundërshtim me KPK të Kontratës nr. 3647, datë 30.06.2016, pika 5 “Informacioni konfidencial”, ku cilësohet:

Kontraktuesi dhe AK duhet të mbajnë në konfidencë të gjitha dokumentet, të dhënat dhe informacionet e tjera të dhëna nga pala tjetër në lidhje me kontratën”, mbeten në fuqi të zbatohen edhe për këtë MNSH”.

Ndikimi/efekti: Mos përcaktimi i përgjegjësisë në rast të abuzimit me të dhënat.

Shkaku: Nuk është përcaktuar dokumentimi i zbatimit të kësaj kërkesë të kontratës nga OE.

Rëndësia e shkeljes: E mesme

Për veprimet dhe mosveprimet e mësipërme mban përgjegjësi anëtarët e Grupit të monitorimit dhe marrjes në dorëzim të MNSH.

Mbi likuidimin e kontratës.

U verifikua përputhshmëria midis vlerës mujore sipas kontratës, faturës dhe urdhër shpenzimit, për Kontratën e MNSH “Krijimi dhe funksionaliteteve të reja në sistemin e QKR-së për përthithen automatike të situatës aktuale tatimore (DPT, NJQV) dhe miratimin e ushtrimit nga AKU” ku rezultoi se kryerja e likuidimeve mujore të shërbimit të mirëmbajtjes, është i dokumentuar dhe është kryer në përputhje me vlerën e përcaktuar në kontratë (trajtuar hollësisht në PRA).

3. “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” me objekt “Mirëmbajtje sistemit elektronik të QKR”.

- Për periudhën objekt auditimi në subjektin e audituar QKB, është në proces zbatimi kontrata “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” sipas Kontratës nr. 6923/1, datë 08.09.2016 me objekt “Mirëmbajtje sistemit elektronik të QKR”, të lidhur mes palëve Qendra Kombëtare e Biznesit (Autoriteti Kontraktor) dhe Operatori Ekonomik. Vlera e kontratës si më poshtë:

	36 Muaj	12 Mujore- 2017	Mujore-2017
Vlera totale	48,630,000	16,210,000	3,350,834
Vlera e mirëmbajtjes	1,080,667		
Vlera për zhvillimet	270,166		

Mbi zbatimin e kontratës:

Në zbatim të pikës 1 “Auditimi i Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit (MNSH)” të programit të auditimit u shqyrtua dokumentacioni si më poshtë:

- Termat e referencës të miratuara nga AKSHI, pjesë e DT;
- Kriteret e veçanta për kualifikim;
- Kontrata e lidhur mes palëve dhe anekset e saj;
- Raportet e monitorimit;
- Faturat tatimore të likuidimit të vlerave mujore për shërbimin e kryer.

Për zbatimin e kësaj kontrate me Urdhër të Titullarit nr. 107, datë 13.09.2016 grupi....

Nga auditimi u konstatua:

1. Titulli i gjetjes: “Mbi dokumentimin e monitorimit dhe zbatimit të kontratës nga AK”.

Nga auditimi ka rezultuar se nga Komisioni përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kësaj kontrate nuk janë mbajtur Procesverbale të pranimit të shërbimit apo kryerjes së kontrolleve të matjes së cilësisë së shërbimit nga ana e tij.

Kriteri: Ky veprim është në kundërshtim me VKM nr. 914, datë 29.12.2014, neni 77 “Mbikëqyrja e kontratës”, pika 3 ku cilësohet:

*“Për t’u siguruar nëse cilësia e punëve, **shërbimeve** ose e mallrave është e njëjtë me cilësinë për të cilën është shpallur fitues kontraktori, autoriteti kontraktor duhet të monitorojë zbatimin e kontratës dhe në rast të shkeljes së kushteve të kërkuara zbaton penaltetet e parashikuara në kontratë. **Autoriteti kontraktor, gjatë kryerjes së kontrolleve, mban procesverbal me shkrim në prani të kontraktorit.** Në rast se kontraktori nuk është i pranishëm, autoriteti kontraktor ia komunikon me shkrim përmbajtjen e këtij procesverbali”.*

Komisioni i zbatimit të kontratës ka vepruar në kundërshtim me MFK, neni 4, pika 19 ku cilësohet:

*“Gjurma e auditimit” **përfaqëson rrjedhën e dokumentuar të transaksioneve financiare dhe të transaksioneve të tjera, nga fillimi deri në përfundim të tyre, që synon të ripërshkojë të gjitha veprimtaritë individuale dhe vendimmarrjen lidhur me to. Ajo përfshin mbajtjen e dokumentacionit, raportimin, kontabilitetin dhe sistemin e mbajtjes së dosjeve”.***

Ndikimi/efekti: Nuk ka gjurmë për verifikimin e proceseve të mirëmbajtjes të kryera nga Kontraktuesi dhe të kontrolluara nga AK, gjatë zbatimit të kontratës.

Shkaku: Mosveprim i komisionit përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kontratës në përputhje me kërkesat e saj.

Rëndësia e shkeljes: E mesme

2. Titulli i gjetjes: Mbi personelin që ka kryer mirëmbajtjen e kontratës.

Nga auditimi rezultoi se BOE “Intracom Telecom Albania SHA dhe Horizon shpk”, nuk ka paraqitur strukturën organizative dhe punonjësit me certifikimet specifike nëpërmjet të cilave vërteton përmbushjen e kapacitetit tekniko-profesional sipas kërkesave në DT.

Ky veprim është në kundërshtim me **Kushtet e veçanta të kontratës, ku cilësohet:**

*14.8 Autoriteti Kontraktues pranon që nëpërmjet kësaj **kontrate ka autorizuar personelin e Kontraktuesit për të hyre në ambientet e veta, në sistemet informative dhe në pajisjet kompjuterike, që kanë lidhje me realizimin e objektit të kësaj kontrate, autorizim i cili zgjatet deri në përfundim të garancisë së dhënë për këtë kontrate.***

Me aneksin 4 “Propozimi teknik” ku cilësohet:

13. Brenda 30 ditëve pas nënshkrimit të kontratës ofruesi i shërbimit bashkimi i operatoreve ekonomik Intracom Telecom Albania SHA dhe Horizon SHPK do të paraqesë një plan në të cilin të përshkruhen hollësisht të gjitha veprimet që do të ndërmerren për të suportuar

sistemin e QKR-se, i cili do te përmbajë minimalisht:

a. Personelin e kompanisë - struktura organizative dhe numri i punonjësve që do të suportojnë aktivitetet e shërbimit si dhe certifikimet respektive.

Nga auditimi ka rezultuar se personat të cilët kanë kryer mirëmbajtjen e regjistrit elektronik të QKR-së nuk na u paraqit dokumentacioni i tyre.

Ndikimi/efekti: Ndikon në cilësinë dhe kohën e ofrimit të shërbimit.

Shkaku: Grupi i punës i ngarkuar për monitorimin e zbatimit të kontratës, nuk ka kryer kontrollin mbi personelin që ka kryer mirëmbajtjen dhe atij të deklaruar në DT nga BOE (kontraktuesi).

Rëndësia e shkeljes: E mesme

3. Titulli i gjetjes: “Mbi ruajtjen e konfidencialitetit”

Nga auditimi i konstatua se personeli kompanisë kontraktuese i cili është caktuar për kryerjen e këtij shërbimi nuk ka dokumentuar ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave.

Ky veprim është në kundërshtim me Kontratën nr. 6923/1, datë 08.09.2016 neni 7 “Informacioni Konfidencial”, ku cilësohet:

7.1 Kontraktuesi dhe Autoriteti Kontraktor duhet te mbajne ne konfidence te gjitha dokurnentat,te dhenat dhe informacionet e tjera te dhena nga pala tjeter ne lidhje me kontraten.

7.2 Kontraktuesi mund t'i jape nenkontraktuesit dokumenta te tilla, te dhena ose informacione te tjera qe merr nga Autoriteti Kontraktues deri ne masen e kerkuar per nen-kontraktuesin ne menyre qe ai te kryejte punen e tij sipas kontates. Ne rast te tille, Kontraktuesi duhet te perfshije ne kontraten e tij me nenkontraktuesin nje dispozite qe premtion ruajtjen e konfidences sis: thuhet ne Paragrafin 7.1 me siper.

Neni 13 “Heqja dhe Zevendesimi i Personelit Kryesor”

13.2 “Nese behet e nevojshme te zevendesohet ndonje nga personeli kryesor, Kontraktuesi duhet te siguroje si zevendesues nje person me kualifikime ekuivalente ose me te mira”.

Ndikimi/efekti: Mos përcaktimi i përgjegjësive në rast të abuzimit me të dhënat.

Shkaku: Nuk është përcaktuar dokumentimi i zbatimit të kësaj kërkesë të kontratës nga OE.

Rëndësia e shkeljes: E mesme

Për veprimet dhe mosveprimet e mësipërme mban përgjegjësi: Grupi i monitorimit dhe marrjes në dorëzim të MNSH.

Mbi likuidimin e kontratës:

U verifikua përputhshmëria midis vlerës mujore sipas kontratës, faturës dhe urdhër shpenzimit, për Kontratën e MNSH “Mirëmbajtje e sistemit të QKR”, ku rezultoi se kryerja e likuidimeve mujore të shërbimit të mirëmbajtjes, është i dokumentuar dhe është kryer në përputhje me vlerën e përcaktuar në kontratë (trajtuar hollësisht në PRA).

4. “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” me objekt “Mirëmbajtje sistemit elektronik të QKL”

- Për periudhën objekt auditimi në subjektin e audituar QKB, është në proces zbatimi kontrata “Marrëveshje e Nivelit të Shërbimit” sipas Kontratës nr. 4720, datë 01.10.2014 me objekt “Mirëmbajtje sistemit elektronik të QKL”, të lidhur mes palëve Qendra Kombëtare e Biznesit (Autoriteti Kontraktor) dhe Operatori Ekonomik, me vlerë kontrate në shumën 26,114,000 lekë pa tvsh.

Mbi zbatimin e kontratës:

Në zbatim të pikës 1 “Auditimi i Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit (MNSH)” të programit të auditimit u shqyrtua dokumentacioni si më poshtë:

- Termat e referencës të miratuara nga AKSHI, pjesë e DT;
- Kriteret e veçanta për kualifikim;
- Kontrata e lidhur mes palëve dhe anekset e saj;
- Raportet e monitorimit;
- Faturat tatimore të likuidimit të vlerave mujore për shërbimin e kryer.

Për zbatimin e kësaj kontrate me Urdhër të Titullarit nr. 561, datë 28.04.2016 është ngarkuar grupi....

Nga auditimi u konstatua:

1. Titulli i gjetjes: “Mbi dokumentimin e monitorimit dhe zbatimit të kontratës nga AK”.

Situata: Nga auditimi ka rezultuar se nga Komisioni përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kësaj kontrate nuk janë mbajtur Procesverbale të pranimit të shërbimit apo kryerjes së kontrolleve të matjes së cilësisë së shërbimit nga ana e tij.

Kriteri: Ky veprim është në kundërshtim me VKM nr. 914, datë 29.12.2014, neni 77 “Mbikëqyrja e kontratës”, pika 3 ku cilësohet:

*“Për t’u siguruar nëse cilësia e punëve, **shërbimeve** ose e mallrave është e njëjtë me cilësinë për të cilën është shpallur fitues kontraktori, autoriteti kontraktor duhet të monitorojë zbatimin e kontratës dhe në rast të shkeljes së kushteve të kërkuara zbaton penaltetet e parashikuara në kontratë. **Autoriteti kontraktor, gjatë kryerjes së kontrolleve, mban procesverbal me shkrim në prani të kontraktorit.** Në rast se kontraktori nuk është i pranishëm, autoriteti kontraktor ia komunikon me shkrim përmbajtjen e këtij procesverbali”.*

Komisioni i zbatimit të kontratës ka vepruar në kundërshtim me MFK, neni 4, pika 19 ku cilësohet:

*“Gjurma e auditimit” **përfaqëson rrjedhën e dokumentuar të transaksioneve financiare dhe të transaksioneve të tjera, nga fillimi deri në përfundim të tyre, që synon të ripërshkojë të gjitha veprimtaritë individuale dhe vendimmarrjen lidhur me to. Ajo përfshin mbajtjen e dokumentacionit, raportimin, kontabilitetin dhe sistemin e mbajtjes së dosjeve”.***

Ndikimi/efekti: Nuk ka gjurmë për verifikimin e proceseve të mirëmbajtjes të kryera nga Kontraktuesi dhe të kontrolluara nga AK, gjatë zbatimit të kontratës.

Shkaku: Mosveprim i komisionit përgjegjës për monitorimin dhe zbatimin e kontratës në përputhje me kërkesat e saj.

Rëndësia e shkeljes: E mesme

2. Titulli i gjetjes: Mbi personelin që ka kryer mirëmbajtjen e kontratës.

Situata: Nga auditimi rezultoi se OE, nuk ka paraqitur strukturën organizative dhe punonjësit me certifikimet specifike nëpërmjet të cilave vërteton përmbushjen e kapacitetit tekniko-profesional sipas kërkesave në DT, në kundërshtim me pikën 7.1.13 germa a, “Specifikimet teknike të mirëmbajtjes së Aplikacionit Software”, ku cilësohet:

Kriteri:

13. Brenda 15 ditëve pas nënshkrimit të kontratës ofruesi i shërbimit duhet të paraqesë një plan në të cilin të përshkruhen hollësisht të gjitha veprimet që do të ndërmerren për të suportuar sistemin e QKL-së i cili do të përmbajë minimalisht:

- a. Personelin e kompanisë – struktura organizative dhe numri i punonjësve që do të suportojnë aktivitetet e shërbimit si dhe certifikimet respektive.
- b. Specifikime të detajuara të mekanizmave dhe dinamikës për monitorimin e shërbimeve për mirëmbajtjen e sistemit.
- c. Propozim i procedurave operative për suportin e aplikacionit.
- d. Rrjedha e shërbimit që nga momenti i identifikimit të thirrjes e deri në zgjidhjen e problemit.

Nga këqyrja e dokumentacionit ka rezultuar se personat të cilët kanë kryer mirëmbajtjen e regjistrat elektronik të paraqitur nga OE fitues rezulton se nuk janë deklaruar nga OE dhe nuk janë paraqitur certifikatat dhe dokumente të tjera të cilat vërtetojnë kapacitetin profesional të tyre në përputhje me kushtet e kontratës. Konkretisht, është paraqitur dokumentacion vetëm për x

Ndikimi/efekti: Ndikon në cilësinë dhe kohën e ofrimit të shërbimit.

Shkaku: Grupi i punës i ngarkuar për monitorimin e zbatimit të kontratës, nuk ka kryer kontrollin mbi personelin që ka kryer mirëmbajtjen dhe atij të deklaruar në DT nga BOE (kontraktuesi).

Rëndësia e shkeljes: E mesme

3. Titulli i gjetjes: “Mbi ruajtjen e konfidencialitetit”

Situata: Nga auditimi i konstatua se personeli kompanisë kontraktuese i cili është caktuar për kryerjen e këtij shërbimi nuk ka dokumentuar ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave.

Kriteri: Ky veprim është në kundërshtim me Kontratën nr. 4720, datë 01.10.2014, neni 5 “Informacioni Konfidencial”, ku cilësohet:

Neni 5 Informacioni Konfidencial

- 5.1 Kontraktuesi dhe Autoriteti Kontraktor duhet të mbajnë në kofidencë të gjitha dokumentat, të dhënat dhe informacionet e tjera të dhëna nga pala tjetër në lidhje me kontratën.
- 5.2 Kontraktuesi mund t’i japë nenkontraktuesit dokumenta të tilla, të dhëna ose informacione të tjera që merr nga Autoriteti Kontraktues deri në masën e kërkuar për nën-kontraktuesin në mënyrë që ai të kryejë punën e tij sipas kontratës. Në rast të tillë, Kontraktuesi duhet të përfshijë në kontratën e tij me nënkontraktuesin një dispozitë që premtun ruajtjen e konfidencës siç thuhet në Paragrafin 5.1 më sipër.

Për veprimet dhe mosveprimet e mësipërme mban përgjegjësi Grupi i monitorimit dhe marrjes në dorëzim të MNSH.

Mbi likuidimin e kontratës:

U verifikua përputhshmëria midis vlerës mujore sipas kontratës, faturës dhe urdhër shpenzimit, për MNSH “Mirëmbajtje e sistemit elektronik të QKR”, ku rezultoi se kryerja e likuidimeve mujore të shërbimit të mirëmbajtjes, është i dokumentuar dhe është kryer në përputhje me vlerën e përcaktuar në kontratë. (Trajtuar hollësisht në PRA)

Për sa është trajtuar në këtë pikë të Raportit Përfundimtar të Auditimit janë mbajtur Aktkonstatimet nr. 5, 6, 7 dhe nr. 8, datë 18.07.2018, si dhe është trajtuar në faqet 9-25 të Projektraportit të Auditimit, mbi të cilin janë paraqitur observacione me shkresën nr. 5086/21, datë 25.07.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/3, datë 27.07.2018, si dhe me shkresën nr. 5086/23, datë 30.08.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/5, datë 31.08.2018, të cilat në thelb janë të njëjta.

Pretendimi i subjektit:

Mbi disa çështje të trajtuara në AK dhe PRA.

- 1. Pikë së pari, detyrat e ushtruara nga ana jonë kanë qenë në zbatim të urdhrimit të titullarit. Ndjekja dhe monitorimi i kryer nga ne, është pranuar nga zyra e financës;*
- 2. Së dyti, Përgjegjësia e deleguar ndaj vetëm dy anëtarëve të grupit të punës, nga ana e KLSH është e paargumentuar dhe e pambështetur në aktet e zbatueshme, pasi grupi i punës është ngritur me urdhrin e sipërcituar dhe përbëhet nga tre anëtar. Për sa më lartë, mos shpërndarja e përgjegjësisë në mënyrë të barabartë, është në shkelje të parimit të barazisë, pasi të gjithë së bashku kemi ndjekur zbatimin e kontratës;*
- 3. Së treti, Grupi i monitorimit të kontratës ka pretendimin se nuk është e nevojshme dokumentimi i procesit të monitorimit të kontratës, pasi është i mjaftueshëm Raporti mujor i paraqitur nga Kontraktuesi dhe i pranuar nga Kontraktori.*
- 4. Grupi i auditimit të KLSH në mënyrë të paargumentuar na ka ngarkuar me përgjegjësi për hartimin e DT.*

Mbi projektraportin:

- 1. QKB, në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, si dhe struktura përgjegjëse për zbatimin e kontratave të marrin masa për dokumentimin e të gjithë hapave, kontrolleve, testimeve të kryera gjatë mbikëqyrjes së zbatimit të kontratave.*
- 2. QKB në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, si dhe struktura përgjegjëse për zbatimin e kontratës, duhet të marrë masa që nga ana e subjektit kontraktues, i cili do të realizojë MNSH, të deklarohej përbërja e stafit që do të kryejë mirëmbajtjen e sistemeve TIK, me qëllim verifikimin e tij, në lidhje me marrëdhënien e punës me kontraktuesin si dhe kapacitetin tekniko-profesional, në raport me atë të deklaruar në dokumentet e tenderit nga operatori ekonomik i shpallur fitues (kontraktuesi).*
- 3. QKB, në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, të marrë masa që për të gjithë personat e deklaruar nga Kontraktuesi, se do të jenë pjesë e stafit që do të zbatojë Marrëveshjet e Nivelit të Shërbimit, të kërkojë të paraqesin paraprakisht deklaratë për ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave të kontraktorit (QKB).*

Qëndrimi i Grupit të Auditimit:

Mbi disa çështje të trajtuara në AK dhe PRA.

- 1. Pikë së pari, ju sqarojmë se, detyra e Zyrës së Financës është verifikimi i dokumentacionit mbështetës përpara kryerjes së likuidimit, që është Raporti mujor (marrja në dorëzim) dhe Fatura e TVSH-së dhe jo kontrolli i dosjes së monitorimit dhe zbatimit të kontratës për gjatë gjithë periudhës nga Grupi i monitorimit. Argumenti juaj nuk qëndron.*
- 2. Së dyti, Nga këqyrja e Raporteve mujore ka rezultuar se janë nënshkruar nga muaji Janar-Shtator ,,,, Sa më sipër pretendimi juaj për shkelje të barazisë në ndarjen e përgjegjësisë nuk qëndron.*
- 3. Monitorimi, ndjekja e zbatimit të kontratës nuk nënkupton nënshkrimin nga ana e AK të Raporteve mujore të shërbimit të paraqitura nga Kontraktuesi, por ndjekjen në vazhdimësi të zbatimit të kontratës, cilësinë e ofrimit të shërbimit nëpërmjet kontrolleve të vazhdueshme të kryera nga Grupi i punës, si dhe dokumentimin e veprimeve të kryera. Argumenti juaj nuk qëndron.*
- 4. Përsa i përket pretendimit tuaj mbi përgjegjësinë në hartimin e DT, nga grupi i auditimit nuk jeni ngarkuar ju me përgjegjësi, por është vënë thjesht në dukje konstatimi i kësaj shkelje*

për të cilën është vendosur edhe referenca ligjore, si dhe efektet që ka në zbatimin e kontratës, për arsye se ju si AK, vetëm keni lidhur kontratën dhe keni bërë ndjekjen e saj pasi nuk keni qenë pjesë e zhvillimit të procedurave të prokurimit publik.

Mbi Projektraportin:

Nga subjekti nuk është dhënë asnjë argument ligjor, i qenësishëm, logjik për kundërshtimin e rekomandimeve të propozuara nga Grupi i Auditimit, duke qenë shpesh edhe kontradiktorë me vetë përmbajtjen e neneve të veçanta të kontratave të MNSH të nënshkruar nga vetë AK, por edhe me qëndrimin e tyre të shprehur në observacionet mbi Aktkonstatimet. Konkretisht:

1. Dokumentimi i veprimeve dhe procedurave të ndërmarra nga Grupi i punës nuk është dëshirë, por detyrim ligjor i cili ju është cituar në të 4 kontratat e audituara. Nuk mund të pretendohet se detyrimet sipas kontratës janë kryer nga Grupi i punës kur nuk ka asnjë dokument që vërteton se realisht janë kryer. Monitorimi i kontratës nuk presupozon nënshkrimin nga ana e Grupit të punës të relacionit mujor të shërbimit të paraqitur nga Kontraktuesi.

2. Përsa i përket deklaramit të stafit, vetë ju si AK keni kërkuar deklarin e tyre menjëherë pas lidhjes së kontratës, (cituar te kontrata e QKR dhe QKL). Gjithashtu, zbatimi i këtyre kontratave kërkon persona të kualifikuar në aspekte të veçanta sipas llojit dhe komplektitetit të kontratës, kërkohet që në DT numri i specialistëve, kualifikimet përkatëse. Po kështu lidhja e kontratës duhet të bëhet sipas deklaramive të bëra në DT, ç'ka do të thotë se mirëmbajtja e sistemeve duhet të kryhet nga specialistët të cilët OE ka deklaruar se kanë aftësitë profesionale dhe për të cilat ai ka fituar realizimin e kontratës.

3. Përsa i përket nënshkrimit të deklaratës së ruajtjes së konfidencialitetit të të dhënave, përgjegjësitë janë individuale dhe jo kolektive. Në mirëmbajtjen e sistemeve është i angazhuar personel konkret me akses në të dhënat e QKB, i cili duhet të deklarohet mbi ruajtjen e të dhënave individualisht. Për më tepër ju rikujtojmë se nga këqyrja e dokumentacionit ka rezultuar se nga OE janë angazhuar në zbatimin e MNSH personel i cili nuk është deklaruar në DT, nuk ka kontratë pune me OE, as ndonjë dokument tjetër të paraqitur në momentin e zbatimit të kontratës, duke qenë totalisht jashtë kontrollit si nga OE po ashtu dhe nga AK.

Sa më sipër, observacioni dhe argumentet mbi tre rekomandimet, mbi zbatimin e kontratave të MNSH nuk qëndrojnë dhe do të jenë pjesë e Raportit Përfundimtar të Auditimit, si dhe Rekomandimeve për QKB.

Rekomandime referuar gjetjeve të mësipërme në 4 kontratat MNSH.

Rekomandim 1: QKB, në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, si dhe struktura përgjegjëse për zbatimin e kontratave të marrin masa për dokumentimin e të gjithë hapave, kontrolleve, testeve të kryera gjatë mbikëqyrjes së zbatimit të kontratave.

Rekomandim 2: QKB në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, si dhe struktura përgjegjëse për zbatimin e kontratës, duhet të marrë masa që nga ana e subjektit kontraktues, i cili do të realizojë MNSH, të deklarohet përbërja e stafit që do të kryejë mirëmbajtjen e sistemeve TIK, me qëllim verifikimin e tij, në lidhje me marrëdhënien e punës me kontraktuesin si dhe kapacitetin tekniko-profesional, në raport me atë të deklaruar në dokumentet e tenderit nga operatori ekonomik i shpallur fitues (kontraktuesi).

Rekomandim 3: QKB, në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, të marrë masa që për të gjithë personat e deklaruar nga Kontraktuesi, se do të jenë pjesë e stafit që do të zbatojë Marrëveshjet e

Nivelit të Shërbimit, të kërkojë të paraqesin paraprakisht deklaratë për ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave të kontraktorit (QKB).

Pika 2. “Auditimi i operacioneve në TIK”

Të dhënat për subjektet të cilat regjistrohen në regjistrin tregtar, përcaktohen në dispozitat e ligjit nr. 9723, datë 3.5.2007 “Për Regjistrimin e Biznesit”, i ndryshuar. Bazuar në nenin 19 të tij, regjistri duhet të përmbajë të dhëna, që i përkasin themelimit, veprimtarisë dhe çregjistrimit të subjekteve, çdo ndryshim në status dhe organizimin e subjektit, të dhëna, që i përkasin atij në lidhje me përfaqësimin, si dhe të dhëna të tjera, të parashikuara në ligj.

Të dhënat e Regjistrit tregtar janë të dhëna unike të subjekteve që, kryejnë veprimtari ekonomike tregtare, të cilat popullohen nëpërmjet tre komponentëve për ofrimin e shërbimit ndaj biznesit dhe palëve të interesuara:

- Sistemi i brendshëm
- Portali Web i QKB
- Portali e-albania

Regjistrimi, përpunimi dhe ruajtja e të dhënave, të njoftuara dhe të depozituara në regjistrë, kryhen nëpërmjet një sistemi të informatizuar ku pjesë përbërëse janë edhe dokumentet e depozituara në anekset e tij.

Trajtimi i incidenteve dhe gabimeve

QKB nuk ka të dokumentuar dhe implementuar një procedurë të standardizuar për kontrollin e ndryshimeve në infrastrukturë dhe në sistemet e TIK në institucion. Situata në QKB dhe në degët rajonale, për periudhën nën auditim, menaxhohet mbi baza ngjarjesh. Ndihma, mbështetja teknike dhe logjike për operacionet TIK, që ndihmojnë mbarëvajtjen e punës në strukturat e institucionit, kryhet nëpërmjet shkëmbimeve verbale ose nëpërmjet e-maileve, në mungesë të procedurave të shkruara për rastet e identifikuara si të shpeshta.

Nga auditimi rezulton se procedurë të operacioneve dhe formë e standardizuar ekziston vetëm për kërkesat për ndryshim që bën aplikanti (subjekti) në regjistrë, ndërsa **mungon formati kur çështja hapet nga vetë punonjësit në zbatim të urdhrave apo vendimeve të ndryshme që janë detyruese për zbatim**. Gjithashtu, nuk disponohet procedurë për inicimin, rishikimin dhe aprovimin e ndryshimeve, klasifikimin e tyre sipas rëndësisë, ndarjen e detyrave dhe përgjegjësi për kryerjen e ndryshimeve (update, upgrade, etj.), struktura kontrolli për verifikimin e efektivitetit të ndryshimeve të kryera, procedura për ndryshimet emergjente si dhe dokumentimin e të gjithë procesit të ndryshimeve, duke përfshirë dhe incidentet që vijnë nga ndërveprimi i të dhënave.

1.Titulli i gjetjes: Trajtimi i incidenteve dhe gabimeve

Situata:

1. QKB nuk ka të dokumentuar dhe implementuar një procedurë të standardizuar për kontrollin e ndryshimeve në infrastrukturë dhe në sistemet e TIK në institucion. Situata në QKB dhe në degët rajonale, për periudhën nën auditim, menaxhohet mbi baza ngjarjesh. Gjithashtu, nuk disponohet procedurë për inicimin, rishikimin dhe aprovimin e ndryshimeve, klasifikimin e tyre sipas rëndësisë, ndarjen e detyrave dhe përgjegjësi për kryerjen e ndryshimeve (update, upgrade, etj.), struktura kontrolli për verifikimin e efektivitetit të ndryshimeve të kryera, procedura për ndryshimet emergjente si dhe dokumentimin e të gjithë procesit të ndryshimeve, duke përfshirë dhe incidentet që vijnë nga ndërveprimi i të dhënave.

2. Nga auditimi rezulton se mungon formati kur çështja hapet nga vetë punonjësit në zbatim të urdhrave apo vendimeve të ndryshme që janë detyruese për zbatim.

Ndikimi/efekti: Ndhurma, mbështetja teknike dhe logjike për operacionet TIK, që ndihmojnë mbarëvajtjen e punës në strukturat e institucionit, kryhet nëpërmjet shkëmbimeve verbale ose nëpërmjet e-maileve, në mungesë të procedurave të shkruara për rastet e identifikuar si të shpeshta. Çdo veprim pavarësisht drejtimit nga i cili vjen kërkesa kërkon të identifikohen hapat dhe personat që veprojnë duke bërë të mundur dokumentimin e gjurmës së auditimit.

Shkaku: Mungesa e standardeve në lidhje me llojin e rregulloreve, manualeve apo udhëzuesve që institucionet shtetërore duhet të disponojnë dhe zbatojnë për menaxhimin e shërbimeve publike.

Rëndësia: E lartë

Rekomandimi: QKB të marrë masa organizative lidhur me hartimin dhe vënien në funksion të rregullores për trajtimin e incidenteve dhe gabime që ndodhin gjatë punës me veprime operacionale, duke përfshirë dokumentimin e veprimeve që vijnë si rezultat i vendimeve të ndryshme detyruese për ekzekutim si dhe ndryshimet që ndodhin brenda për brenda TIK.

Ndërveprimi i të dhënave dhe Regjistrimi si bazë të dhënash shtetërore

Regjistri i biznesit, në kuadër të detyrimeve ligjore të përcaktuara në ligjin nr. 10325, datë 23.09.2010, “Për bazat e të dhënave shtetërore”, rezulton i dokumentuar si bazë të dhënash shtetërore me anë të VKM nr. 863, datë 21.10.2015 edhe pse të dhënat e tij janë të regjistruara që në vitin 2007, në përputhje me ligjin nr. 9723, datë 03.05.2007 “Për qendrën kombëtare të regjistrimit”.

Regjistri i lejeve/licencave dhe autorizimeve rezulton i pa dokumentuar me akte ligjore që e dokumentojnë atë si bazë të dhënave shtetërore te Autoriteti Rregullator Koordinues.

-Nga auditimi rezulton se, bazuar në nenin 10, pika 1 dhe 2 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”, përgjegjësia për përpunimin, përditësimin dhe standardizimin e procedurave dhe rregullave për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të të dhënave shtetërore dhe elementëve të tjerë specifikë që lidhen me këto procese është e AKSHI-t si Autoriteti Rregullator Koordinues.

2. Titulli i gjetjes: Dokumentimi i regjistrit elektronik të Licencave, Lejeve dhe Autorizimeve si Bazë të dhënash Shtetërore.

Situata: Regjistri i lejeve/licencave dhe autorizimeve rezulton i pa dokumentuar me akte ligjore si bazë e të dhënave shtetërore te AKSHI si Autoriteti Rregullator Koordinues përgjegjës.

Kriteri: Ligji nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”, neni 10.1/2.

Ndikimi/efekti: Pamundësi për ndërveprim pa dokumentacionin përkatës në përmbushje të detyrimeve të ligjit të sipërcituar.

Shkaku: Mungesa e akteve ligjore për bazat e të dhënave që ekzistojnë përpara hyrjes në fuqi të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.

Rëndësia: E Lartë

Rekomandimi: AKSHI të marrë masa për dokumentimin me akte ligjore të Regjistrit elektronik të Licencave, Lejeve dhe Autorizimeve si autoritet rregullator koordinues, përgjegjës për përpunimin, përditësimin dhe standardizimin e procedurave dhe rregullave për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të të dhënave shtetërore dhe elementëve të tjerë specifikë që lidhen me këto procese.

Marrëveshja ndërmjet QKB dhe DPT për ndërveprim të të dhënave

QKB, për të garantuar lehtësimin e procedurave të regjistrimit dhe ofrimin e shërbimeve të tjera shtesë, tek subjektet e interesuara, në përputhje me legjislacionin në fuqi, bashkëpunon me autoritete të tjera publike dhe mundëson ndërlidhjen dhe shkëmbimin elektronik të të dhënave, të regjistruara në bazën e saj elektronike, me regjistra apo baza të dhënash elektronike të autoriteteve të tjera publike.

DPT dhe QKB kanë nënshkruar një marrëveshje bashkëpunimi me nr. 12420/1, datë 07.09.2017, me anë të së cilës janë dakordësuar për shkëmbimin e të dhënave në fusha të caktuara, por protokollin për shkëmbimin e të dhënave i cili shoqëron dhe marrëveshjen ende nuk është zyrtarizuar.

3. Titulli i gjetjes: Hartimi i marrëveshjes për komunikimin elektronik ndërmjet QKB dhe DPT

Situata: Nga auditimi mbi hartimin e marrëveshjes për komunikimin elektronik rezulton se:

1. Ndërmjet QKB dhe DPT marrëveshja për ndërveprimin e të dhënave është nënshkruar pa përfshirjen e Autoritetit Rregullator Koordinues si institucioni përgjegjës për përpunimin, përditësimin dhe standardizimin e procedurave dhe rregullave për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të dhënave shtetërore dhe elementëve të tjerë specifikë që lidhen me këto procese bazuar në nenin 10/pika 1,2 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.

2. Ndërmjet QKB dhe DPT ende nuk rezulton të jetë zyrtarizuar ndonjë protokoll komunikimi apo ndërveprimi të dhënash për lehtësimin e procedurave, konsultimin si dhe leximin në mënyrë të ndërsjellët në zbatim të objektit të marrëveshjes neni 3, pika 3.2 në të cilën citohet se: “.....nëpërmjet hapave të detajuar në Protokollin e Shkëmbimit Elektronik i cili është pjesë përbërëse e kësaj marrëveshje”.

Kriteri: Ligji nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore” dhe marrëveshja institucionale ndërmjet tyre me nr. 12420/1, datë 07.09.2017.

Ndikimi/efekti: Mungesë në ndërveprimin e të dhënave konform ligjit të sipërcituar.

Shkaku: -

Rëndësia: E Lartë

Rekomandimi: Nga ana e QKB dhe DPT të merren masa për rishikimin e marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017 në lidhje me ndërtimin e protokollit të komunikimit në një kohë sa më të shkurtër për përmirësimin në kohë të afateve të përgjigjes së institucioneve tek njëri-tjetri si dhe përfshirjen e autoritetit rregullator koordinues në rishikimin e saj.

Në marrëveshjen e nënshkruar për komunikim elektronik ndërmjet QKB dhe DPT me nr. 12420/1, datë 07.09.2017 si dhe në faqen zyrtare Web të Tatimeve thuhet se ndërmjet DPT dhe QKB është thjeshtuar ndjeshëm shkëmbimi i të dhënave pasi ai është bërë kryesisht në formatin elektronik.

Faqja zyrtare nëpërmjet të cilës DPT: <https://www.tatime.gov.al/d/8/45/45/501/drejtoria-e-pergjithshme-e-tatimeve-shkembim-elektronik-te-dhenash-me-qkb-ne-per-subjektet-tregtare>

DPT informon se është rritur ndjeshëm reduktimi i procedurave, shkurtim në kohë të marrjes së të dhënave, si dhe uljen e kostos administrative nëpërmjet dërgimit të të dhënave në rrugë elektronike si më poshtë:

- **Situatën aktuale tatimore të subjekteve që aplikojnë për çregjistrim;**

Nëpërmjet këtij funksionaliteti, QKB në momentin e aplikimit, mund t'i bëjë me dije subjekteve situatën në lidhje me detyrimet dhe dorëzimin e deklarimeve. Por, kjo mënyrë nuk do të përjashtojë mundësinë që QKB të respektojë afatet e përcaktuara me ligj për çregjistrim.

- **Kodet Nace (aktivitetin e subjektit të përditësuar);**

DPT i dërgon elektronikisht QKB-së Kodet Nace, të azhurnuara në rast verifikimi dhe konstatimi nga Administrata Tatimore, në mënyrë që të ketë përputhje të të dhënave midis dy institucioneve.

- **Pasqyrat financiare dhe raportet e auditit/veprimtarisë;**

QKB merr në mënyrë elektronike pasqyrat financiare dhe raportet e auditit të dorëzuara në Administratën Tatimore.

- **Subjektet që kanë detyrimin për depozitimin e pasqyrave financiare vjetore;**

DPT i krijon mundësi QKB-së që të konsultohet në kohë reale nëse një subjekt është i detyruar të dorëzojë pasqyrat financiare për një periudhë të caktuar.

Nga auditimi i shërbimeve elektronike të ndërtuara për marrjen e të dhënave nga QKB, rezulton se nuk shkëmbehen të dhëna në kohë reale për asnjë nga shërbimet që janë përmendur më sipër, pasi QKB nuk i është mundësuar kontrolli në kohë reale në kundërshtim me marrëveshjen për të cilën kanë rënë dakord, në:

1. Situatën aktuale tatimore e subjekteve që aplikojnë për çregjistrim;
2. Kodet Nace (aktivitetin e subjektit të përditësuar);
3. Pasqyrat financiare dhe raportet e auditit/veprimtarisë;
4. Subjektet që kanë detyrimin për depozitimin e pasqyrave financiare vjetore;

Nga auditimi në lidhje me pikën e parë, atë të situatës aktuale tatimore, të subjekteve që aplikojnë për çregjistrim, rezulton se aplikimet për çregjistrim dërgohen në kohë reale nga QKB në DPT dhe me shkresë zyrtare në njësitë vendore. DPT dhe njësitë vendore i përgjigjen kërkesës së QKB në lidhje me detyrimet e subjektit që ka aplikuar për çregjistrim me shkresë zyrtare dhe jo nëpërmjet sistemit.

Për periudhën 01.01.2017-30.06.2018 numri i bizneseve prej afërsisht 17.810 në format ligjore si më poshtë rezulton të ketë kryer afërsisht 20.556 aplikime, nga të cilat 4.923 aplikime ose 24 % e kanë kohën e vendimmarrjes në më pak se 40 ditë, ndërsa 15.633 aplikime ose 76% rezultojnë me një kohë vendimmarrje më shumë se 40 ditë. Nga këto aplikimi rezulton afërsisht 1.217 aplikime për të cilat deri në periudhën e auditimit nuk ka ardhur një përgjigje nga DPT, çfarë do të thotë se QKB-së, nuk i është mundësuar leximi i detyrimeve tatimore në kohë reale, në kundërshtim me objektin e marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017.

4.Titulli i gjetjes: Të dhënat lidhur me situatën aktuale tatimore e subjekteve që aplikojnë për çregjistrim

Situata: Nga auditimi ka rezultuar se QKB-së, nuk i është mundësuar leximi i detyrimeve tatimore në kohë reale në sistemin e DPT, në kundërshtim me objektin e marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017. Konkretisht, në lidhje me leximin e të dhënave në DPT për situatën aktuale tatimore të subjekteve që aplikojnë për çregjistrim, rezulton se aplikimet për çregjistrim nga QKB dërgohen në kohë reale në DPT dhe me shkresë zyrtare në njësitë vendore. DPT dhe njësitë vendore i përgjigjen kërkesës së QKB në lidhje me detyrimet e subjektit që ka aplikuar për çregjistrim me shkresë zyrtare dhe jo nëpërmjet sistemit.

Kriteri: Ligji nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore” dhe marrëveshja institucionale ndërmjet tyre me nr. 12420/1, datë 07.09.2017.

Ndikimi/efekti: Vonesa në çregjistrimin e bizneseve

Shkaku: Mungesa e ndërveprimit

Rëndësia: E lartë

Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me DPT si palë në marrëveshjen e lidhur, të marrin masa që në zbatim të marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017, të mundësojnë, nëpërmjet ndërveprimit të të dhënave, leximin në kohë reale, të situatës aktuale tatimore.

Nga auditimi në lidhje me pikën e dytë e cila është parashikuar dhe në marrëveshjen e nënshkruar ndërmjet QKB dhe DPT, për dërgimin e kodeve NVE (Nace) elektronikisht nga DPT në QKB-së, të azhurnuara në rast verifikimi dhe konstatimi nga Administrata Tatimore, citohet se: “....., kur administrata tatimore (Drejtoritë Rajonale Tatimore), konstatojnë se aktiviteti që zhvillohet nga ana e tij, nuk korrespondon me kodin e veprimtarisë ekonomike NVE (NACE) përkatës, saktëson kodin që duhet realisht dhe e pasqyron atë në sistemin e saj. Këtë ndryshim të kryer DPT e dërgon edhe në QKB sipas rregullave të përcaktuara në protokollin elektronik duke bërë edhe ajo pasqyrimin në sistemin e saj”.

Në Regjistrin Tregtar reflektohen si të dhëna parësore të dhënat që i përkasin themelimit dhe veprimtarisë së subjekteve tregtare kodet NVE (NACE), referuar VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”, ku:

- Në pikën 8 cilësohet se: “Qendra Kombëtare e Regjistrimit është administratori i vetëm i Regjistrin Tregtar dhe përgjegjëse e drejtpërdrejtë për strukturën e bazës të të dhënave, anën funksionale dhe operacionale”

- Në pikën 9 cilësohet se: “Qendra Kombëtare e Regjistrimit përfaqëson autoritetin e vetëm, i cili përcakton të drejtat dhe kufizimet e operimit në bazën e të dhënave elektronike të Regjistrin Tregtar, nëpërmjet aplikimit të skemave të aksesit me nivele të shkallëzuara dhe hierarkike të administrimit të informacionit respektiv për të gjitha institucionet e tjera të administratës shtetërore, institucionet e pavarura dhe njësitë e qeverisjes vendore”.

Për sa më sipër, DPT mund dhe duhet të reklamojë ndryshimet e konstatuara në QKB, por ndryshimi lidhur me të dhënat parësore që kanë të bëjnë me ushtrimin e veprimtarisë së subjektit, duhet të bëhet në QKB. Gjenerimi i të dhëna të gjeneruara nga dy baza të dhënash shtetërore për të njëjtin qëllim është në kundërshtim me nenin 4 ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.

5.Titulli i gjetjes: Dërgimi i kodeve NVE (Nace) elektronikisht nga DPT në QKB

Situata: Në marrëveshjen ndërmjet palëve është dakordësuar që kodet NVE (Nace) të dërgohen elektronikisht nga DPT në QKB-së, të azhurnuara në rast verifikimi dhe konstatimi nga Administrata Tatimore, në një kohë që këto të dhëna në Regjistrin Tregtar reflektohen si të dhëna parësore që i përkasin themelimit dhe veprimtarisë së subjekteve tregtare kodet NVE (NACE), referuar VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”.

Kriteri: Marrëveshja ndërmjet palëve dhe VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”.

Ndikimi/efekti: Të dhëna parësore të gjeneruara jo nga vetë deklaruesi dhe në përputhje me ligjin nr. 9723, datë 03.05.2007 “Për qendrën kombëtare të regjistrimit”.

Shkaku: Gjenerim të dhënash parësore në dy sisteme të ndryshme për të njëjtin qëllim

Rëndësia: E Lartë

Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me DPT, të marrë masa për rishikimin e pikës 4.4 të Marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017, në të cilën të cilësohet se e drejta e DPT për kodet NACE është reklamimi pranë QKB, i rasteve të konstatuara gjatë kontrolleve në terren nga Administrata Tatimore, ku ushtrimi i aktivitetit nga ana e subjekteve është në ndryshim nga ai i deklaruar.

Pasqyrimi i ndryshimit të objektit të veprimtarisë së subjektit (kodi NACE) është detyrim i QKB, pasi është e dhënë parësore në sistemin e regjistrimit të biznesit, ndryshim i cili nga QKB nëpërmjet ndërveprimit të sistemeve automatikisht i pasqyrohet DPT-së.

Nga auditimi lidhur me pikën e tretë për pasqyrat financiare dhe raportet e auditit/veprimtarisë si dhe detyrimin për depozitimin e pasqyrave financiare vjetore, rezulton se jo vetëm që këto të dhëna nuk dërgohen elektronikisht, por QKB ka nënshkruar një kontratë shërbimi me nr. 3092/2, datë 01.03.2018 me objekt “*Improvement of existing software of NBC and creation of New modules for public access to financial information*”, aktualisht në fazë zhvillimi të një sistemi mbi përmirësimin e sistemit aktual si dhe krijimin e moduleve për aksesimin publik të informacionit financiar pjesë e të cilës janë pasqyrat financiare dhe raportet e aktivitetit dhe veprimtarisë, specifikimet teknike të së cilës janë miratuar edhe nga AKSHI.

-Pasqyrat financiare të subjekteve dhe raportet e auditit/veprimtarisë janë të dhëna të konsideruara si parësore në regjistrin e biznesit në QKR, në përputhje me nenin 43, germa a të ligjit nr. 9723 “Për qendrën kombëtare të regjistrimit” i përditësuar. Njëkohësisht pasqyrat financiare dhe raportet e auditimit të veprimtarisë janë të dhëna parësore dhe si të tilla të detyrueshme për tu plotësuar edhe në sistemin tatimor në DPT sipas nenit 29 të ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998 i ndryshuar. Kategorizimi si e dhënë parësore në të dy sistemet është në kundërshtim me nenin 7 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”. Depozitimi i pasqyrave financiare dhe raportet e auditit/veprimtarisë, i mundësohen subjektit nëpërmjet aplikimit online në portalin e-albania. QKB raporton se ky shërbim është funksional që prej vitit 2015, vit në të cilin ka filluar ngarkimi online i pasqyrave financiare të vitit ushtrimor 2014, çka tregon se këto të dhëna nuk janë dërguar elektronikisht nga DPT, por për plotësimin e kësaj kërkesë përgjegjëse është vetë subjekti. Numri i aplikimeve për pasqyrat financiare në QKB arrin në afërsisht 20.000-22.000 aplikime në vit. Pasqyrat financiare të cilat mund të kenë ndryshuar në DPT në përputhje me afatet ligjore tatimore, në QKB kërkohet të ridërgohen nëpërmjet formave të vëna në dispozicion e-albania dhe sportel, për pasqyrim sa më të saktë të të dhënave.

QKB ofron disa shërbime nëpërmjet portalit e-albania. Për vitin 2016 dhe 2017 shërbimet kanë njohur një rritje të kërkesës, sipas të dhënave burimore të QKB. Siç mund të vihet re edhe nga tabela, njeh rritje numri i ekstraktit dhe **aplikimit për dorëzimin e bilancit**, por jo shërbimet të cilat rregullojnë fluksin në sportele.

Lloji i shërbimit	Aplikime 2016	Aplikime 2017	Aplikime deri ne Maj 2018
Bilanci vjetor	18,954	19,098	1,407
Ndryshim Person Fizik	60	17	0
Ndryshim Shoqëri Aksionare	1	2	0
Ndryshim Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar	110	24	0
Regjistrim Person Fizik	284	541	62
Regjistrim Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar	12	19	0

Regjistrimi me kërkesë të çdo të treti të vendimeve të autoritetit	264	81	750
Pezullim Aktiviteti		4	6
Ekstrakte Online	3,707	7,186	26,458
Totali	23,392	26,972	28,683

Burimi i të dhënave: QKB
Punoi: KLSH

Ekstrakti i thjeshtë apo historik është një shërbim që QKB e ofron online prej vitesh nëpërmjet faqes Web: www.qkb.gov.al, si dhe në sportel kur ai kërkohet në formë zyrtare. Për vitin 2018 rezultojnë shërbime me zero aplikime. Nga QKB si institucioni administrues për biznesin si dhe AKSHI si institucioni administrues i portalit e-albania, nuk rezulton që të kenë vënë në dispozicion ndonjë udhëzues apo manual me shpjegimin se si kërkohet plotësimi i formularëve nga përdoruesit online (biznesi) që në këtë rast janë edhe vetë regjistruar për kërkesën e tyre.

6. Titulli i gjetjes: Pasqyrat financiare dhe raportet e auditit/veprimtarisë.

Situata: Nga auditimi lidhur me të dhënat për pasqyrat financiare të subjekteve dhe raportet e auditit/veprimtarisë është konstatuar se:

1. Këto të dhëna janë parësore në regjistrin e biznesit në QKR, në përputhje me nenin 43, germa a, të ligjit nr. 9723, datë “Për qendrën kombëtare të regjistrimit” i përditësuar, si dhe VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”. Afati përfundimtar për depozitimin e tyre, sipas nenit 43, germa a, është data 31 Korrik e çdo viti, në të kundërt ndaj subjektit vendoset gjoja prej 15,000 lekë bazuar në nenin 74, pika 3.
2. QKB nuk ka të mundur asnjë element kontrolli mbi vërtetësinë e të dhënave në pasqyrat financiare, pasi ky kontroll nuk është pjesë e aktivitetit të këtij institucioni.
3. Pasqyrat financiare dhe raportet e auditimit/veprimtarisë janë të detyrueshme për t’u plotësuar edhe në sistemin tatimor të DPT sipas nenit 29 të ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat” i ndryshuar. DPT ushtron kontroll mbi elementët e pasqyrave financiare, lejon ose jo ndryshimin e tyre dhe i certifikon ato.
4. Pasqyrat financiare dhe raportet e auditimit/veprimtarisë përmbajnë të dhëna që sipas nenit 25 i ligjit nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë ” i ndryshuar, i nënshtrohen kushteve të konfidencialitetit, ndërkohë që po të njëjtat të dhëna të subjekteve në QKB kërkohen të dorëzohen brenda afateve të përcaktuara me ligj e me gjoja në rast mos përmbushje në shërbim të transparencës.
5. Bazat ligjore të dy institucioneve i kërkojnë biznesit të njëjtën të dhënë të klasifikuar si parësore, të paraqitet në dy sisteme të ndryshme, tek ai i regjistrin të biznesit në QKB si dhe ai tatimor në DPT, çfarë bie ndesh me nenin 7 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.
6. QKB dhe DPT janë dakordësuar me marrëveshjen nr. 1242/1, datë 07.09.2017, pa marrë parasysh faktin që transparenca mbi të dhënat e subjekteve në QKB e zhbën konfidencialitetin për të njëjtat subjekte në DPT.
7. Subjektet dorëzimin e pasqyrave financiare e kryejnë në dy institucionet (QKB/DPT), ku që prej vitit 2015 për llogari të QKB, e kryen nëpërmjet portalit e-albania (para këtij viti këto veprime kryheshin në sportel), ndërsa për llogari të DPT në sistemin tatimor i cili është dhe përgjegjës për vënien në dijeni të QKB për subjektet që kanë këtë detyrim.

Kriteri: Ligji nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore” dhe marrëveshja institucionale ndërmjet tyre me nr. 12420/1, datë 07.09.2017, ligji nr. 9723, datë 03.05.2007 “Për

qendrën kombëtare të regjistrimit” i përditësuar dhe ligji nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë ” i ndryshuar.

Ndikimi/efekti: Gjenerim të dhënash parësore në dy sisteme të ndryshme për të njëjtin qëllim, si rezultat i të cilës nga ana e biznesit, për vitin 2017 rezultojnë të jenë depozituar në QKB ankesa lidhur me penalitetet e përlllogaritura për pasqyrat financiare.

Shkaku: Kërkesa gjendet në të dy ligjet përkatëse të QKB dhe DPT me atë të cilëve rregullohet veprimtaria e tyre.

Rëndësia: E lartë. QKB për të përmbushur këtë kërkesë ligjore është në fazën e implementimit të një sistemi të ri me objekt zhvillimin e një sistemi mbi përmirësimin e sistemit aktual si dhe krijimin e moduleve për aksesimin publik të informacionit financiar pjesë e të cilës janë pasqyrat financiare dhe raportet e aktivitetit e veprimtarisë.

Rekomandimi: Ministria e Financave në bashkëpunim me Qendrën Kombëtare të Biznesit dhe Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, të shqyrtojë mbivendosjet e mësipërme ligjore, për sa i përket deklaramit të pasqyrave financiare, e cila rezulton si e dhënë parësore në dy institucione (QKB/DPT), si rezultat i kërkesave ligjore respektive: ligji nr. 9723, datë 03.05.2007 “Për qendrën kombëtare të regjistrimit” i përditësuar dhe ligji nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë ” i ndryshuar, gjë e cila vjen në kundërshtim me ligjin nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”, konkretisht me:

nenin 4 “Krijimi i bazës së të dhënave shtetërore”, pika 3, ku cilësohet:

“Ndalohet krijimi i bazave të të dhënave shtetërore të veçanta për të njëjtin informacion ose qëllim”.

nenin 7 “Të dhënat parësore dhe dytësore” ku cilësohet:

“Baza e të dhënave shtetërore përmban të dhënat parësore dhe të dhënat dytësore.

a) Të dhënat parësore të një baze të dhënash shtetërore janë informacione specifike, të mbledhura nga institucioni administrues, në përputhje me aktin e krijimit.

b) Të dhënat dytësore janë të dhënat që merren nga një bazë tjetër të dhënash, ku ato janë parësore”

Nga auditimi lidhur me pikën e katërt rezulton se, Qendra Kombëtare e Biznesit ende nuk disponon listën zyrtare të subjekteve që kanë detyrim dorëzimit të pasqyrave financiare vjetore për vitin financiar 2017 edhe pse afati përfundimtar për depozitimin e tyre, sipas shkronjës “a” të nenit 43, pika 3 të ligjit nr. 9723/2007, është data 31 Korrik e çdo viti, në të kundërt ndaj subjektit vendoset gjoja prej 15,000 lekë bazuar në nenin 74, pika 3, të të njëjtë ligj. Mos vënia në dispozicion e këtij informacioni nga DPT është në kundërshtim neni 4, pika 4.7 të marrëveshjes së nënshkruar ndërmjet palëve. Nga ana e biznesit, për vitin 2017 rezultojnë të jenë depozituar në QKB afërsisht 15 ankesa lidhur me penalitetet e përlllogaritura për pasqyrat financiare të cilat vërtetojnë sërish faktin se këto të dhëna nuk dërgohen në mënyrë elektronike nga tatimet. Për vitin 2016, QKB e ka bërë listën publike në faqen e saj të internetit: <http://www.qkb.gov.al/informacion-mbi-proceduren/regjistri-i-biznesit/depozitimi-i-pasqyrave-financiare/>

-Lista zyrtare e subjekteve që e kanë detyrim sipas DPT nuk importohet në sistemin e regjistrimit të biznesit në QKB, por kontrolli nëse subjekti e ka plotësuar detyrimin për pasqyrat financiare është një kontroll plotësisht manual, që realizohet nga punonjësit të cilët miratojnë kërkesat e biznesit. Kontrolli manual rrit mundësinë e gabimit njerëzor si dhe fiktivisht kohën për miratimin e veprimeve operacionale, për një krahasim i cili mund të realizohet lehtësisht nëpërmjet sistemit.

Po me anë të Web-it DPT njofton se Qendra Kombëtare e Biznesit e informon për një sërë të dhënash të tjera për të lehtësuar procedurat për biznesin në lidhje me:

- Aplikimet për çregjistrim;
- Aplikimet për aktivizim;
- Aplikimet për pezullim;
- Fillimin e procedurave për likuidim;
- Bashkimin me përrthithje;
- Ndarjen e shoqërisë;
- Shndërrimin e shoqërisë;

-Nga auditimi mbi realizimin dhe zbatimin e shërbimeve, ndërtuar për shkëmbimin e të dhënave në sistemin e regjistrimit të biznesit, rezultoi se QKB është e gatshme të dërgojë dhe të dhënat e tjera sipas shërbimeve, që në momentin e parë që pritësi do të bëjë të mundur pritjen. Aktualisht DPT merr nga QKB në kohë reale të dhënat vetëm për:

- Aplikimet për regjistrim fillestar;
- Aplikimet për ndryshim;
- Aplikimet për çregjistrim;
- Aplikimet për pezullim;

- DPT nuk merr nga QKB të dhëna në kohë reale, por nëpërmjet postës elektronike me komunikime periodike javore për:

- Aplikimet për aktivizim;
- Fillimin e procedurave për likuidim;
- Bashkim me përrthithje;
- Ndarjen e shoqërisë;
- Shndërrimin e shoqërisë;

7. Titulli i gjetjes: Mungesë ndërveprimi për element të rëndësishëm

Situata: Nga auditimi rezultoi se DPT nuk merr nga QKB të dhëna në kohë reale, por nëpërmjet postës elektronike me komunikime periodike javore për:

- Aplikimet për aktivizim;
- Fillimin e procedurave për likuidim;
- Bashkim me përrthithje;
- Ndarjen e shoqërisë;
- Shndërrimin e shoqërisë;

Kriteri: Marrëveshja institucionale ndërmjet QKB dhe DPT me nr. 12420/1, datë 07.09.2017.

Ndikimi/efekti: Vonesa 1 javore në komunikimin e të dhënave që raportohen si të dhëna që shkëmbehen në kohë reale.

Shkaku: Mungesë bashkëpunimi

Rëndësia: E lartë

Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me DPT të përfshijë në protokollin e komunikimit elektronik dhe të realizojë shkëmbimin në kohë reale ndërmjet sistemeve, të dhënat që marrin periodikisht, për një pasqyrim sa më të saktë dhe në një afat të shkurtër për: Aplikimet për aktivizim; Fillimin e procedurave për likuidim; Bashkim me përrthithje; Ndarjen e shoqërisë; Shndërrimin e shoqërisë.

Gjithashtu, njësitë vendore nuk rezultojnë të kenë ndërtuar ndonjë komunikim të dhënash në kohë reale për lehtësimin e procedurave për biznesin pa lënë pas dhe përfitimin në kosto dhe kohë të aplikimeve të ndryshme që vijnë si rezultat i kërkesave të subjektit. Kjo situatë duket se do zgjasë nisur nga fakti se realizimi i ndërveprimit me bazën e të dhënave shtetërore të QKB kërkon që edhe baza e të dhënave për çdo njësi vendore të jetë e regjistruar si e tillë, nëse ky komunikim duhet të kalojë nëpërmjet AKSHIT. Me DPTTV rezulton se të dhënat për NIPT thirren nga QKB çka ul mundësin e gabimit në regjistrimin manual, por për aplikimet e ndryshme në lidhje me statusin e subjektit nuk rezultojnë të shkëmbehen në kohë reale. Mungesa e ndërveprimit më të dhëna krijon pengesa në menaxhimin e mirë të periudhave aktive të subjektit dhe çdo ndryshim të mos vijë në kohë reale për tu pasqyruar drejt në sistemet që drejtoritë vendore disponojnë për vjeljen e taksave të biznesit. Kjo mungesë komunikimi nuk pengon mbarëvajtjen e punës vetëm në QKB por edhe mbarëvajtjen e punës në njësitë vendore, pasi veprimet me këto njësi janë plotësisht shkresore, çfarë e ngarkon të dy palët në plotësimin e të dhënave manuale.

Aktualisht, njësitë vendore marrin të dhëna nëpërmjet postës elektronike nga QKB të dhënat për:

- Aplikimet për regjistrim fillestar;
- Aplikimet për ndryshim;
- Miratimi për çregjistrim;

Workflow:

Hapat e ndjekur nga regjistruesit dhe miratuesit e veprimeve operacionale në QKB janë dokumentuar me diagrama (Workflow) në të cilët specifikohen hapat që ndiqen për miratimin e regjistrimit fillestar si dhe modifikimin e tyre. Veprimet operacionale marrin statuset: aprovuar, refuzuar dhe i pa plotë.

-Nga auditimi rezulton se, në këto diagrama nuk janë përfshirë statuset e aplikimit për të gjitha rastet nga vjen aplikimi duke qenë se aplikimet vijnë jo vetëm nga sporteli por dhe nga portali e-albania, si dhe hapat që duhet të ndiqen kur:

- a. Regjistruesi refuzon miratimin e një veprimi duke kërkuar nga sporteli i QKB të bëhen plotësimet e nevojshme.
- b. Aplikimi vjen nga portali qeveritar E-albania

8. Titulli i gjetjes: Workflow në sistemin e Regjistrimit të biznesit

Situata: Nga auditimi rezulton se, në këto diagrame nuk janë përfshirë statuset e aplikimit për të gjitha rastet nga vjen aplikimi duke qenë se aplikimet vijnë jo vetëm nga sporteli por dhe nga portali e-albania, si dhe hapat që duhet të ndiqen kur:

- a. Regjistruesi refuzon miratimin e një veprimi duke kërkuar nga sporteli i QKB të bëhen plotësimet e nevojshme.
- b. Aplikimi vjen nga portali qeveritar E-albania

Kriteri: Veprime operacionale që nuk gjejnë pasqyrim nëpërmjet gjurmës së auditimit

Ndikimi/efekti: Mungesë dokumentimi për veprime që kryhen si dhe gjurmës së auditimit

Shkaku: -

Rëndësia: E mesme

Rekomandimi: QKB të pasqyrojë veprimet e pa dokumentuara që ndodhin gjatë rrjedhës së informacionit, që menaxhohet nëpërmjet sistemit, si dhe të kryejë pasqyrimin e ndryshimeve në të gjithë manualët apo udhëzuesit që disponon për përdorimin e sistemeve.

Veprime me miratim në sportel

Për çdo veprim operacional që vjen nga sportelet e QKB apo nga e-albania, kontrolli dhe miratimi kryhet nga Drejtoria e regjistrimit të biznesit lejeve, licencave dhe autorizimeve, Sektori i regjistrimit të Biznesit. Me qëllim thjeshtimin e veprimeve operationale në sportel, fluksi është deleguar tek regjistruerit, që aktualisht duhet të kalojnë çdo veprim në miratim edhe kur risku është i ulët ose i pa konsiderueshëm

Në sistemin e regjistrimit të biznesit, krijime apo ndryshime në fusha të caktuara të elementëve të caktuar të regjistrimit, të cilat nuk përbëjnë risk, apo janë lehtësisht të verifikueshëm që në sportel, nuk rezultojnë që të miratohen në momentin e aplikimit. Miratimi i thjeshtë (simple approve) nuk është marrë në konsideratë edhe pse volumi i veprimeve që kontrollohen është në sasi të konsiderueshme me mesatarisht 400 aplikime në sistem në ditë ku afati për përgjigjen e aplikimeve është 24 orë si dhe 90 shkresa zyrtare që trajtohen nga ky sektor.

Të dhëna të caktuara për biznesin të cilat kanë të bëjnë me të dhëna vullnetare apo të dhëna të cilat mund të realizohen me miratim që në momentin e aplikimit në sportel, pa qenë nevoja për një miratim në një shkallë tjetër.

9. Titulli i gjetjes: Veprime me miratim të thjeshtë në sportel

Situata: Thjeshtimi i veprimeve operationale në sportel ka deleguar fluksin tek regjistruerit, që aktualisht duhet të kalojnë çdo veprim në miratim edhe kur risku është i ulët ose i pa konsiderueshëm. Nga QKB nuk është marrë në konsideratë miratimi i thjeshtë (simple approve) në momentin e aplikimit, për krijime apo ndryshime të elementëve të caktuar të regjistrimit që janë lehtësisht të verifikueshëm që në sportel.

Kriteri: Volumi i veprimeve është mesatarisht 400 aplikime në sistem në ditë dhe afati i përcaktuar në aktet ligjore të QKB kërkohet përgjigja e aplikimeve për 24 orë.

Ndikimi/efekti: Me qëllim thjeshtimin e veprimeve operationale në sportel, fluksi është deleguar tek regjistruerit, që aktualisht duhet të kalojnë çdo veprim në miratim edhe kur risku është i ulët ose i pa konsiderueshëm.

Shkaku: Implementimi në sistem i konceptit të kontrollit të dyfishtë në regjistrimin e veprimeve.

Rëndësia: E Lartë

Rekomandimi: QKB të analizojë nevojën për miratim të veprimeve operationale me rrisht të ulët, për të gjitha llojet e sporteleve përfshirë dhe shërbimin online të e-albania, për kalimin me miratim të thjeshtë në sportel, në funksion të një menaxhimi më të mirë të kërkesave nga biznesi, si dhe të burimeve njerëzore që vetë institucioni disponon.

QKB është përgjegjëse për krijimin, standardizimin, operimin dhe mirëfunksionimin e të gjithë formularëve dhe punës operationale të përdoruesve në nivele të ndryshme të bazës së të dhënave elektronike të Regjistrimit Tregtar.

Standardizimi i formularëve të aplikimit është një proces i cili ka filluar nëpërmjet shërbimeve të integruara tek ADISA faqja zyrtare e të cilës është: <http://www.adisa.gov.al/lista-e-sherbimeve-qkb/>, ku rezultojnë se ka përfunduar për 169 formularë të regjistrimit të biznesit dhe licencimit.

-Nga auditimi rezultojnë se formularët e pa standardizuar, për regjistrimin tregtar, janë si më poshtë:

Nr	Formular
1	Regjistrim Person Fizik

2	Regjistrim Shoqëri Aksionare
3	Regjistrim Shoqëri Anonime me Oferte Publike
4	Regjistrim fillestar për efekt të ndarjes për Shoqëri Aksionare
5	Regjistrim Dege e Shoqërisë së Huaj
6	Regjistrim Shoqëri Komandite
7	Regjistrim Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar
8	Regjistrim Shoqëri e Thjeshte
9	Regjistrim Shoqëri Kolektive
10	Regjistrim fillestar për efekt të ndarjes për Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar
11	Regjistrim Shoqëri e Bashkëpunimit Reciprok
12	Rezervim Emri
13	Ndryshim Shoqëri Kursim Krediti
14	Ndryshim Dege e Shoqërisë së Huaj
15	Ndryshim Person Fizik
16	Ndryshim Shoqëri Aksionare
17	Ndryshim Shoqëri Anonime me Oferte Publike
18	Ndryshim Shoqëri Anonime për efekt të ndarjes
19	Ndryshim Shoqëri Komandite
20	Ndryshim Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar
21	Ndryshim Shoqëri e Thjeshte
22	Ndryshim Shoqëri Kolektive
23	Ndryshim Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar për efekt të ndarjes
24	Ndryshim Shoqëri e Bashkëpunimit Reciprok
25	Bilanci vjetor
26	Regjistrim Zyre Përfaqësimi e Shoqërisë së Huaj
27	Ndryshim Zyre Përfaqësimi e Shoqërisë së Huaj
28	Korrigjim Person Fizik
29	Korrigjim Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar
30	Korrigjim Shoqëri Anonime
31	Korrigjim Shoqëri Anonime me Oferte Publike
32	Korrigjim Dege e Shoqërisë së Huaj
33	Korrigjim Zyre Përfaqësimi e Shoqërisë së Huaj
34	Korrigjim Shoqëri Kursim Krediti
35	Korrigjim Shoqëri e Thjeshte
36	Korrigjim Shoqëri Kolektive
37	Korrigjim Shoqëri e Bashkëpunimit Reciprok
38	Korrigjim Shoqëri Komandite
39	Korrigjim Shoqëri e Bashkëpunimit Bujqësor
40	Plotësim Ekstrakti Historik për Person Fizik
41	Plotësim Ekstrakti Historik për Shoqëri me Përgjegjësi të kufizuar
42	Plotësim Ekstrakti Shoqëri Anonime
43	Plotësim Ekstrakti Shoqëri Anonime me Oferte Publike
44	Plotësim Ekstrakti Degë e Shoqërisë së Huaj
45	Plotësim Ekstrakti Zyre Përfaqësimi e Shoqërisë së Huaj
46	Plotësim Ekstrakti Shoqëri Kursim Krediti
47	Plotësim Ekstrakti Shoqëri e Thjeshtë
48	Plotësim Ekstrakti Shoqëri Kolektive
49	Plotësim Ekstrakti Shoqëri e Ndihmës dhe Bashkëpunimit Reciprok
50	Plotësim Ekstrakti Shoqëri e Bashkëpunimit Bujqësor
51	Çregjistrim Person Fizik
52	Çregjistrim Person Juridik
53	Ndryshim Shoqëri e Bashkëpunimit Bujqësor
54	Regjistrim Shoqëri e Bashkëpunimit Bujqësor
55	Çregjistrim Shoqëri Bashkëpunimi Bujqësor
56	Regjistrimi me kërkesë të çdo të tretë të vendimeve të autoritetit

Burimi i të dhënave: QKB

Punoi: KLSH

Nga auditimi rezulton se formularë të pa standardizuar për Licencat/Lejet janë si më poshtë:

Vërtetim aplikimi për Apelim
Vërtetim Aplikimi i ri
Vërtetim aplikimi (Aplikim i ri - Rishikimi i kushteve)
Vërtetim aplikimi (Ndryshim)
Vërtetim aplikimi – shtyrje Afati
Vërtetim aplikimi – revokim vullnetar

Burimi i të dhënave: QKB

Punoi: KLSH

10. Titulli i gjetjes: Standardizimi i formularëve

Situata: Nga auditimi rezultojnë të pa standardizuar formularët për 56 shërbime për regjistrin e biznesit si dhe 6 shërbime për regjistrin e Licencave/Lejeve dhe Autorizimeve.

Kriteri: Standardizimi i formularëve të aplikimit

Ndikimi/efekti: Formularë të pa standardizuar lidhur me veprimet operationale në të dy regjistrat.

Shkaku: Kosto e lartë për standardizimin e tyre

Rëndësia: E mesme

Rekomandimi QKB të analizojë të gjitha mundësitë operationale dhe ato financiare duke renditur grupimin e formularëve nga prioriteti me i lartë, për standardizimin e formularëve që kanë numër të madh aplikimesh.

Për sa është trajtuar në këtë pikë të Raportit Përfundimtar të Auditimit është mbajtur Aktkonstatimi nr. 4, datë 18.07.2018, si dhe është trajtuar në faqet 25-37 të Projektraportit të Auditimit, mbi të cilin janë paraqitur observacione me shkresën nr. 5086/21, datë 25.07.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/3, datë 27.07.2018, si dhe me shkresën nr. 5086/23, datë 30.08.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/5, datë 31.08.2018, të cilat në thelb janë të njëjta.

Pretendimi i subjektit:

1. Lidhur me gjetjen: “mungon formati kur çështja hapet nga vetë punonjësit në zbatim të urdhrave apo vendimeve të ndryshme që janë detyruese për zbatim. Gjithashtu, nuk disponohet procedurë për iniciimin, rishikimin dhe aprovimin e ndryshimeve, klasifikimin e tyre sipas rëndësisë, ndarjen e detyrave dhe përgjegjësi për kryerjen e ndryshimeve (update, upgrade, etj.), struktura kontrolli për verifikimin e efektivitetit të ndryshimeve të kryera, procedura për ndryshimet emergjente si dhe dokumentimin e të gjithë procesit të ndryshimeve, duke përfshirë dhe incidentet që vijnë nga ndërveprimi i të dhënave.”

Lidhur me fjalinë e parë të gjetjes në fund të faqes 1 sqarojmë se: për çdo aplikim ka një format përveç rasteve kur shërbimi nuk klasifikohet si aplikim i mirëfilltë, por është shërbim përpunim të dhënash, printim ekstrakti, apo rezervim, transferim emri. Në gjitha rastet e tjera gjenerohet një format i cili nënshkruhet nga nëpunësi i sportelit. Kur aplikimi kryhet kryesisht, ky format nuk ngarkohet në dosjen elektronike të ruajtura pasi të dhënat identifikuese janë të lehtë gjetshëm dhe të verifikueshëm në çdo moment, çdo aplikim ka gjurmë elektronike të çdo procesi që ndjek aplikimi në bazë të Workflow të aplikimit.

Inicimi/rishikimi i ndryshimeve bëhet rast pas rasti në zbatim të detyrimeve ligjore lidhur me procedurat e regjistrimit dhe licencimit të biznesit ose për nevoja të përmirësimit të shërbimit të ofruar nga QKB. Klasifikimi lidhur me rëndësinë e ndryshimeve bëhet rast pas rasti. Përsa i përket strukturave të kontrollit ky proces kryhet nga drejtoritë përkatëse duke mos pasur mjaftueshëm personel të dedikuar vetëm për këtë proces, i gjithë kontrolli kryhet nga

ndjekësit e kontratave respektive.

2. Lidhur me gjetjen: “QKB dhe DPT janë dakordësuar për ndërveprimin e të dhënave pa përfshirjen e Autoriteti Rregullator Koordinues si institucioni përgjegjës për përpunimin, përditësimin dhe standardizimin e procedurave dhe rregullave për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të të dhënave shtetërore dhe elementëve të tjerë specifikë që lidhen me këto procese bazuar në nenin 10/pika 1,2 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.

Sqarojmë se duke qënë se dakortësia mes QKB dhe DPT është bërë gjatë periudhës 2008-2009 për shkëmbimin e të dhënave në mënyre elektronike pra para krijimit të ARK atëherë ka qenë e pamundur në atë kohë të përfshihej ARK, ndërkohë me ndryshimet e fundit ligjore ARK do të jetë përgjegjëse për administrimin e databazave shtetërore.

3. Lidhur me gjetjen: “QKB dhe DPT ende nuk rezulton të jetë zyrtarizuar ndonjë protokoll komunikimi apo ndërveprimi të dhënash për lehtësimin e procedurave, konsultimin si dhe leximin në mënyrë të ndërsjellët në zbatim të objektit të marrëveshjes neni 3, pika 3.2 në të cilën citohet se: “.....nëpërmjet hapave të detajuar në Protokollin e Shkëmbimit Elektronik i cili është pjesë përbërëse e kësaj marrëveshje”.

Në marrëveshjen e nënshkruar për komunikim elektronik ndërmjet QKB dhe DPT me nr. 12420/1, datë 07.09.2017, si dhe në faqen zyrtare Web të Tatimeve thuhet se ndërmjet DPT dhe QKB është thjeshtuar ndjeshëm shkëmbimi i të dhënave pasi ai është bërë kryesisht në formatin elektronik. Faqja zyrtare e DPT:

<https://www.tatime.gov.al/d/8/45/45/501/drejtoria-e-pergjithshme-e-tatimeve-shkembim-elektronik-te-dhenash-me-qkb-ne-per-subjektet-tregtare>”

Sqarojmë se: duke qënë se nga e DPT nuk është respektuar tërësisht marrëveshja dhe nuk është mundur shërbimi i tërheqjes së informacionit të dakortësuar në marrëveshje protokollin e komunikimit nuk është arritur të finalizohet pavarësisht përpjekjeve në rrugë zyrtare të QKB.

4. Lidhur me gjetjen: “QKB është përgjegjëse për krijimin, standardizimin, operimin dhe mirëfunksionimin e të gjithë formularëve dhe punës operacionale të përdoruesve me privilegje të nivelit të ndryshme të bazës së të dhënave elektronike të Regjistrit Tregtar.

Standardizimi i formularëve të aplikimit është një proces i cili ka filluar nëpërmjet shërbimeve të integruara tek ADISA faqja zyrtare e të cilës është: <http://www.adisa.gov.al/lista-e-sherbimeve-qkb/>, ku rezulton se ka përfunduar për 169 formularë të regjistrimit të biznesit dhe licencimit. “

Në lidhje me formularët e implementuar në sistemet e QKB gjithsej janë standardizuar së bashku me Adisa si institucioni përgjegjës për standardizimin e formularëve të aplikimit dhe vendosjen e kodifikimit të formularëve 37 formularë dhe për 7 formularë në përdorim nga regjistri i licencave dhe lejeve ka përfunduar standardizimi dhe janë në proces implementimi. Gjithashtu theksojmë që formularë të pa standardizuar janë vetëm 22 të tilla pasi shërbimi për korrigjim ka vetëm një formular për të gjitha format e njëjta gjë vlen edhe për shërbimin e plotësimit të të dhënave.

Qëndrimi i Grupit të Auditimit:

1. Mungesën e formatit në rastet kur çështja hapet nga vetë punonjësit në zbatim të urdhrave apo vendimeve të ndryshme që janë detyruese për zbatim, sqarojmë se:

Në sistem vërtet ka gjurmueshmëri të veprimeve mbi faktin se kush dhe çfarë veproi, por formatet që mungojnë që përmenden në aktkonstatim lidhen me veprime që aktualisht kryhen në sistem, por plotësojnë gjurmën e auditimit në lidhje me faktin se kush duhet ta kryejë dhe kush në të vërtetë e kryen veprimin sipas analizës së gjurmëve në sistem. Për këtë arsye observacioni nga ana juaj nuk merret në konsideratë.

2. Dakordësinë mes QKB dhe DPT është bërë gjatë periudhës 2008-2009 për shkëmbimin e të dhënave në mënyre elektronike pra para krijimit të ARK atëherë ka qenë e pamundur në atë kohë të përfshihej ARK, ndërkohë me ndryshimet e fundit ligjore ARK do të jetë përgjegjëse për administrimin e databazave shtetërore, sqarojmë se:

Grupi i auditimit i referohet marrëveshjes së nënshkruar me nr. 12420/1, datë 07.09.2017, e cila nuk është nënshkruar përpara krijimit të ARK ku sipas ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”, rezulton institucioni përgjegjës. Për këtë arsye observacioni nga ana juaj nuk merret në konsideratë.

3. Nga ana e DPT nuk është respektuar tërësisht marrëveshja dhe nuk është mundësuar shërbimi i tërheqjes së informacionit të dakordësuar në marrëveshje protokolli i komunikimit nuk është arritur të finalizohet pavarësisht përpjekjeve në rrugë zyrtare të QKB, sqarojmë se:

Nga audituesit është mëse e qartë që një marrëveshje të funksionojë, sidomos për shkëmbimin e të dhënave, kërkon që sistemet të zhvillohen për dërgim dhe pritjen e tyre sipas rastit.

4. Në lidhje me formularët e implementuar në sistemet e QKB gjithsej janë standardizuar së bashku me Adisa si institucioni përgjegjës për standardizimin e formularëve të aplikimit dhe vendosjen e kodifikimit të formularëve 37 formularë dhe për 7 formularë në përdorim nga regjistri i licencave dhe lejeve ka përfunduar standardizimi dhe janë në proces implementimi. Gjithashtu, theksojmë që formularë të pa standardizuar janë vetëm 22 të tilla pasi shërbimi për korrigjim ka vetëm një formular për të gjitha format e njëjta gjë vlen edhe për shërbimin e plotësimit të të dhënave, sqarojmë se:

Observacioni juaj në lidhje me numrin e formularëve të standardizuar dhe të pa standardizuar si dhe grupimi i këtyre të fundit në 22 formularë, merret në konsideratë të cilat janë pasqyruar në këtë raport, por qëndron fakti që numri i shërbimeve është aq sa rezulton nga auditimi.

Pika 3. Auditimi i sigurisë së informacionit

Siguria e Informacionit është bërë gjithnjë e më shumë e rëndësishme për institucionet qeveritare, kjo si pasojë rritjes së kompleksitetit të kontrollit të aksesit dhe ruajtjes së konfidencialitetit, integritetit dhe gatishmërisë së të dhënave nga marrëdhëniet e rrjeteve publike me ato private dhe nga bashkë përdorimi i burimeve të informacionit. Siguria e Informacionit mund të përcaktohet si mundësia e një sistemi për të mbrojtur informacionin dhe burimet e sistemeve në përputhje me termat e konfidencialitetit, integritetit dhe gatishmëria. Sistemet e informacionit janë bashkime komplekse të teknologjisë, proceseve dhe njerëzve që funksionojnë së bashku për të rregulluar përpunimin, ruajtjen, dhe transferimin e informacionit për të mbështetur misionin e institucionit dhe funksionet e tij. Lidhur nga sa më sipër, çdo institucion shtetëror që ofron shërbime ndaj qytetarëve e ka si detyrim ndërtimin e programit të sigurisë së informacionit me elementët kyç të cilët janë: “Mjedisi i sigurisë së informacionit, Vlerësimi i riskut, Politikat e sigurisë, Organizimi i sigurisë së TI, Menaxhimi i komunikimeve dhe operacioneve, Menaxhimi i aseteve, Siguria e burimeve njerëzore, Siguria fizike dhe mjedisore,

Kontrolli i aksesit, Menaxhimi i incidenteve të sigurisë së TI, Menaxhimi i vazhdueshmërisë së biznesit, Përputhshmëria”.

Verifikim i strategjisë së TI dhe lidhja me objektivat e veprimtarisë së institucionit

Qendra Kombëtare e Biznesit në vijim (QKB) është institucion në varësi të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, i krijuar në bazë të ligjit nr. 131/2015 “Për Qendrën Kombëtare të Biznesit”, si rezultat i bashkimit të dy institucioneve, Qendrës Kombëtare të Licencimit dhe Qendrës Kombëtare të Regjistrimit.

QKB është institucioni i vetëm përgjegjës për regjistrimin e biznesit dhe të lejeve, licencimit dhe autorizimeve në Shqipëri dhe shërben si sportel me një ndalesë ku kryhen të gjitha proceset e regjistrimit/lejeve/licencimit dhe autorizimeve të biznesit, duke përfshirë dhe regjistrimin për efekt të taksave në nivel kombëtar dhe vendor, sigurimin shëndetësor e shoqëror dhe inspektoratin e punës, leje/licencave dhe autorizimeve për kategori të ndryshme.

Aktualisht, QKB-ja e zhvillon aktivitetin e saj në 34 sportele në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, në të cilat shërbejnë 75 punonjës me detyra dhe përsëkrime pune të njëjta me ato të zyrës qendrore. Sportelet pritëse të biznesit në rrethe janë të vendosura pranë Bashkive dhe Komunave si dhe në Dhomat e Tregtisë. Të gjitha aplikimet e kryera nga biznesi procesohen nga struktura e regjistrimit e vendosur në zyrën qendrore në Tiranë.

QKB-ja, funksionon në bazë të një sistemi elektronik të integruar të dhënash që realizon lidhjen ndërmjet sporteleve të shërbimit në rrethe me zyrën qendrore të QKB-së në Tiranë. Sistemi i regjistrimit u krijon mundësinë bizneseve të regjistrohen brenda 24 orëve dhe koordinon të dhënat duke ju dhënë mundësinë subjekteve të interesuara të informohen në kohë reale për sa i përket statusit të aplikimit të tyre. Sistemi në fjalë është bazë të dhënash shtetërore dhe është i regjistruar pranë ARK me nivel sigurie L-D3I1K0.

Nga auditimi u konstatua se:

1. Titulli i gjetjes: Verifikim i strategjisë së TI dhe lidhja me objektivat e veprimtarisë së institucionit

Situata 1: Nga auditimi lidhur me Planin Strategjik të Teknologjisë së Informacionit rezulton se Qendra Kombëtare e Biznesit nuk ka të ndërtuar një Plan Strategjik të Teknologjisë së Informacionit çfarë sjellë mos pasqyrimin të qartë të objektivave të QKB lidhur me sigurinë institucionale dhe infrastrukturën TI, objektivat strategjike për burimet njerëzore të strukturës së TIK në QKB dhe për degët rajonale dhe burimet e nevojshme për ngritjen, zhvillimin dhe mirëmbajtjen e saj.

Kriteri: Standardet e Ndërkombëtare të TI dhe praktikat më të mira.

Ndikimi/efekti: Mos pasqyrimin e qartë të objektivave të QKB lidhur me sigurinë institucionale dhe infrastrukturën TI.

Shkaku: -

Rëndësia: E lartë

Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me Drejtorinë e Inovacionit dhe Regjistrave si dhe me strukturat këshilluese mbi TIK, të marrë masa që Strategjia Institucionale të ketë kapitull të veçantë, ku të trajtohen objektivat strategjike të Teknologjisë së Informacionit, me qëllim adresimin e qartë të tyre, duke marrë në konsideratë kohën, burimet e nevojshme, strukturat zbatuese, si dhe rishikimin vjetor të indikatorëve të performancës së ecurisë së objektivave.

Verifikim i rregulloreve, politikave dhe procedurave TI

Me qëllim auditimin e nivelit të administrimit të dokumentimit, të politikave dhe procedurave në lidhje me teknologjinë e informacionit në QKB, grupi i auditimit verifikoi Rregulloren “*Mbi organizimin, funksionimin, detyrat dhe kompetencat e administratës së Qendrës Kombëtare të Biznesit*”, Rregullorja “*Për sigurinë e regjistrave elektronik të Qendrës Kombëtare të Biznesit*”, Rregullorja e Teknologjisë së Informacionit si dhe udhëzime të tjera të brendshme. Auditimi për këtë çështje, pati në konsideratë risqet që vijnë nga mungesa e politikave dhe procedurave të shkruara si dhe nga praktikat me të cilat institucioni punon.

Nisur nga rëndësia që sistemet e informacionit kanë për realizimin e procedurave dhe regjistrimin e subjekteve të përcaktuara në ligjin organik që rregullon regjistrimin e biznesit, për qëllim të regjistrimit fiskal, të sigurimeve shoqërore e shëndetësore, si dhe të inspektimit të marrëdhënieve të punës, QKB ka hartuar dhe miratuar:

- Rregulloren “*Mbi organizimin, funksionimin, detyrat dhe kompetencat e administratës së Qendrës Kombëtare të Biznesit*”, miratuar me anë të shkresës nr. 4568/1 datë 14.06.2016 të Ministrit të Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes. Objekti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i rregullave dhe detyrave të organizimit, funksionimit dhe marrëdhënieve, ndërmjet njësive të brendshme administrative dhe nëpunësve që ushtrojnë aktivitetin në Qendrën Kombëtare të Biznesit. Kjo rregullore gjithashtu vendos rregulla mbi administrimin e dokumentacionit, rregullat e etikës dhe procedura të tjera të administrimit të brendshëm.

- Rregullorja e Teknologjisë së Informacionit është e pa miratuar. Objekti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i parimeve dhe rregullave të Sigurisë së Informacionit në Qendrën Kombëtare të Biznesit dhe përcaktimi i përgjegjësive për veprimet që lidhen me sigurinë me qëllim ruajtjen, integritetin, disponueshmërisë dhe konfidencialitetit të aseteve të informacionit të Qendrës Kombëtare të Biznesit.

- Rregullorja “*Për sigurinë e regjistrave elektronik të Qendrës Kombëtare të Biznesit*” miratuar me shkresën nr. 147, datë 04.12.2015 të Drejtorit të Përgjithshëm të QKB. Objekti i kësaj rregulloreje është garantimi i sigurisë së regjistrave elektronik të Qendrës Kombëtare të Biznesit, konkretisht Regjistri Tregtar dhe Regjistri i lejeve, licencave dhe autorizimeve.

Qëllimi i kësaj rregulloreje është të përcaktojë rregulla të përgjithshme dhe procedura transparente, për të siguruar mbrojtjen e funksionalitetit, integritetit dhe disponueshmërisë së informacionit në Qendrën Kombëtare të Biznesit.

Nga auditimi u konstatua se:

2. Titulli i gjetjes: Verifikim i rregulloreve, politikave dhe procedurave TIK

Situata: Rregullorja e Teknologjisë së Informacionit është e pa miratuar dhe Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave e ka mbështetur aktivitetin e saj në këtë rregullore. Me miratimin dhe futjen në fuqi të VKM nr. 673, datë 22.11.2017 “Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit”, rregulloret e miratuara nga QKB nuk janë efçente dhe efektive për tu përdorur dhe do të duhet tu nënshtrohen një rishikimi të hollësishëm duke reflektuar ndryshimet që do të ndodhin në strukturë, në përshkrimet e punës dhe në ndarjen e përgjegjësive të gjithsecilit për tu përshtatur me kërkesat e kësaj VKM-je. Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave në QKB është një nga strukturat që preket nga miratimi dhe futja në fuqi e VKM-s nr. 673 ku sipas së cilës, stafi TI dhe pajisjet kalojnë në varësi të ASKHI-it. **Kriteri:** Standardet Ndërkombëtare të TIK.

Ndikimi/efekti: Efektiviteti dhe efienca në përdorim.

Shkaku: Ndryshime në bazën ligjore, nënligjore dhe aktet rregullative.

Rëndësia: E lartë.

Rekomandimi: QKB të marrë masa për hartimin e një Rregulloreje të Përgjithshme mbi Teknologjinë e Informacionit në QKB, në të cilën të identifikohen të gjitha operacionet TI në institucion, afatet dhe burimet e nevojshme për çdo veprimtari. Hartimi i kësaj Rregulloreje të marrë në konsideratë të gjitha rregulloret e miratuara dhe kërkesat që vijnë si rezultat i futjes në fuqi të VKM-s 673, datë 22.11.2018 si dhe legjislacionin e Teknologjisë, Informacionit dhe Komunikimit në Shqipëri.

Identifikimi dhe menaxhimi i risqeve në TIK

Bazuar në VKM nr. 710, datë 21.08.2013 “Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit” i ndryshuar, pika 1,a “Institucioni duhet të sigurojë që sistemet e teknologjisë së informacionit të përpunojnë informacionin në mënyrë që të garantohet efikasiteti i ofrimit të shërbimeve”, dhe pika 1,b “Institucioni duhet të evidentojë sistemet ose pjesë të sistemeve të cilat janë kritike për ofrimin e shërbimit 24 orë në 7 ditë të javës dhe të ketë plane të dokumentuara për menaxhimin e riskut, teknikat e menaxhimit dhe të vlerësimit të performancës së tij. Me qëllim garantimin e mirëfunksionimit të këtyre teknikave të menaxhimit të riskut, institucioni kryen auditime të brendshme”.

Për periudhën e audituar, QKB disponon regjistër risqesh institucional ku ka të përfshirë edhe risqet për teknologjinë e informacionit. Çdo fillim viti hartohet regjistri i riskut i institucionit ku përfshihen edhe risqet për teknologjinë e informacionit dhe dërgohet në fund të muajit të parë të vitit korent në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.

Nga auditimi u konstatua se:

3. Titulli i gjetjes: Identifikimi dhe menaxhimi i risqeve në TIK

Situata: Nga auditimi lidhur me identifikimin dhe menaxhimin e risqeve në teknologjinë e informacionit rezulton se regjistri i riskut në QKB nuk është i përditësuar (update) me risqet e reja të brendshme dhe të jashtme që mund të jenë shfaqur si dhe nuk ka identifikuar ndikimin e këtyre risqeve në institucion. Regjistri i riskut ka të pasqyruara të njëjtat fusha të përsëritura për tre vitet e fundit duke e bërë jo efektiv dhe jo eficient reduktimin e risqeve, në mospërputhje me nenet 19-21 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik”, i ndryshuar, udhëzimi nr. 21, datë 25.10.2016 “Për nëpunësit zbatues të të gjitha niveleve”, Udhëzimi i Ministrit të Financave nr. 16, datë 20.07.2016 “Për përgjegjësitë dhe detyrat e koordinatorit të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe koordinatorit të riskut në njësitë publike”.

Kriteri: Ky veprim është në mospërputhje me nenet 19-21 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, Udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 “Për Menaxhimin e Aktiveve në Njësitë e Sektorit Publik”, i ndryshuar, Udhëzimi nr. 21, datë 25.10.2016 “Për nëpunësit zbatues të të gjitha niveleve”, Udhëzimi i Ministrit të Financave nr. 16, datë 20.07.2016 “Për përgjegjësitë dhe detyrat e koordinatorit të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe koordinatorit të riskut në njësitë publike”.

Ndikimi/efekti: QKB rrezikon që mënyra dhe koha e zgjidhjes së problemeve të jetë e papërcaktuar, e për pasojë cenon ecurinë normale të punës së sistemeve, ndërprerjen e shërbimeve etj.

Shkaku: Mosnjohja e mosreagim ndaj risqeve të njohura, por të pa dokumentuara.

Rëndësia: E lartë.

Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me Drejtorinë e Inovacionit dhe Regjistrave si dhe me strukturat këshilluese mbi TIK, të marrin masat e nevojshme për përditësimin dhe dokumentimin e regjistrave të risqeve dhe të marrin masa për hartimin dhe dokumentimin e një plani veprimi për minimizimin/ parandalimin e risqeve të identifikuar, si dhe të bëhet monitorimi periodik i zbatimit të këtyre masave.

Verifikimi i dokumentimit të planeve të vazhdueshmërisë së institucionit dhe rimëkëmbjes nga katastrofat.

Auditimi mbi Planin e Vazhdueshmërisë së Biznesit u bazua mbi VKM nr. 710, datë 21.08.2013 “Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit”, i ndryshuar, risqeve të identifikuar dhe praktikave më të mira. Referuar sa më sipër, çdo institucion që ka ose do të zhvillojë sisteme në fushën e teknologjisë së informacionit, me qëllim ofrimin e shërbimeve tek qytetarët, për biznesin dhe për ndërveprim e shkëmbim informacioni për administratën publike nëpërmjet këtyre sistemeve, duhet të parashikojë dhe të realizojë investime për krijimin e sistemit të vazhdueshmërisë së punës dhe sistemit të ruajtjes së informacionit, me qëllim mundësimin e ofrimit të shërbimit pa ndërprerje dhe parandalimin e humbjes ose shkatërrimit të të dhënave.

Nga auditimi u konstatua se:

4.Titulli i gjetjes: Mungesa e Planit të Rimëkëmbjes nga Katastrofat.

Situata: Nga auditimi lidhur me Planin e Rimëkëmbjes nga Katastrofat, QKB si institucion që administron të dhëna me rëndësi për regjistrimin dhe licencimin në dy sisteme informacioni (QKR dhe QKL), përcaktuar në ligjin organik që rregullon regjistrimin dhe licencimin e biznesit, rezulton se nuk ka qendër të rimëkëmbjes nga katastrofat (DRC) për serverat e sistemeve QKR dhe QKL të cilët hostohen tek data centeri i AKSHI-t si dhe nuk ka të hartuar një plan të politikave të vazhdueshmërisë së biznesit (BCP) dhe dokumentim mbi planin e rimëkëmbjes nga katastrofa (DRC).

Ndikimi/efekti: Rreziku i humbjes së të dhënave, ndërprerja e vazhdimësisë së punës, ndërprerja e shërbimeve.

Shkaku: -

Rëndësia: E lartë.

Rekomandimi: QKB, duke marrë në konsideratë kohën dhe burimet e nevojshme të marrë masa për ndërtimin dhe hartimin e Planeve të Vazhdimësisë së Biznesit duke përfshirë planet për backup dhe rimëkëmbjen nga katastrofat për sistemet, pajisjet kompjuterike dhe të dhënat, hartimin e planit të sigurisë së informacionit dhe implementimin e tij duke përfshirë ndarjen e detyrave/përgjegjësi të sigurisë në TI. Planifikimi dhe testimi i sistemeve TIK të kryhet në përputhje me kërkesat për të cilat këto sisteme ndërtohen.

Help Desk:

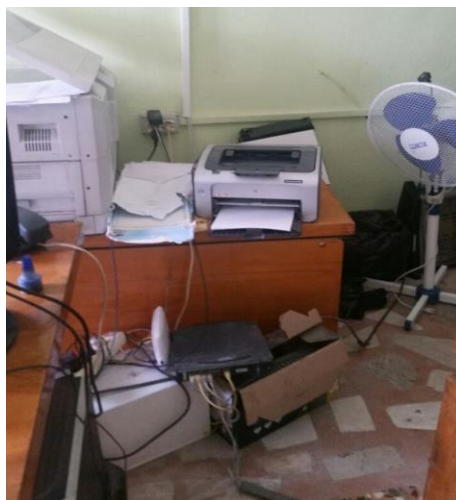
Një nga problematikat e shpeshta të hasura në sportelet e QKB është amortizimi i pajisjeve PC, printer/skaner etj. Nga verifikimi në terren në 4 degë rajonale (*Shkodër, Lezhë, Lushnje, Fier*) në të cilat QKB jep shërbim bazuar në marrëveshjen me Bashkinë përkatëse, rezulton se kushtet e ofruara për ti shërbyer biznesit kanë probleme dhe kërkojnë pajisje pc, printera dhe skanera të rinj, etj. Në degën rajonale Lushnje ambienti dhe pajisjet ishin jashtë kushteve teknike për të ofruar shërbim.

Një problematikë tjetër është lëvizja apo transferimi i pajisjeve nga sportelet e rretheve që kanë probleme të ndryshme dhe kanë nevojë për suport. Për zgjidhjen e këtyre problemeve me anë të e-mailit zyrtar ose telefonisë njoftohen zyrat qendrore për problematikën dhe në rastet kur nuk

arrihet rregullimi i tyre me remote, sportelisti përkatës depoziton pajisjen pranë QKB për evidentimin dhe zgjidhjen e problematikës dhe pas rregullimit të tyre njoftohen sportelistët sërish me anë të e-mail apo telefonit për tërheqjen e pajisjes nga zyrat e QKB-s.

*Burimi: Grupi i Auditimit
*QKB (dega rajonale Fier)

*Burimi: Grupi i Auditimit
*QKB (dega rajonale Lushnje)

*Burimi: Grupi i Auditimit
*QKB (dega rajonale Lezhë)

*Burimi: Grupi i Auditimit
*QKB (dega rajonale Shkodër)

Nga auditimi u konstatua se:

5. Titulli i gjetjes: Menaxhimi i shërbimeve TI dhe dhënia e suportit.

Situata: Në mungesë të strukturës/sectorit Help Desk në QKB nuk sigurohet menaxhimi i shërbimeve TI dhe plotësimi i kërkesave të përdoruesve të institucionit si dhe degëve rajonale. Duke parë rëndësinë e QKB-së në dhënien e shërbimeve për biznesin, duhej të kishte një strukturë suporti të ndarë me detyra dhe përgjegjësitë përkatëse të gjithsecilit për të garantuar dhe siguruar cilësinë e shërbimeve ndaj biznesit dhe qytetarëve.

Ndikimi/efekti: Shërbime jo cilësore ndaj biznesit dhe qytetarëve.

Shkaku: -

Rëndësia: E mesme.

Rekomandimi: QKB, duke marrë në konsideratë kohën dhe burimet e nevojshme, të marrin masa për krijimin e një strukture suporti për plotësimin e kërkesave të përdoruesve të institucionit dhe degëve rajonale për të siguruar cilësinë e shërbimeve ndaj biznesit dhe qytetarëve.

Trajnimi:

Trajnimi është një nga shtyllat e rëndësishme për menaxhimin e kapaciteteve. E rëndësishme është që i gjithë personeli që ka akses në asetet e informacionit të QKB të jetë i vetëdijshëm për rregullat dhe standardet e sigurisë dhe të jenë të aftë t'i zbatojnë dhe ndjekin ato gjatë punës së tyre.

Nga auditimi u konstatua se:

6.Situata: Nga auditimi i burimeve njerëzore në strukturën e TIK dhe menaxhimi i kapaciteteve të personelit që ka akses në asetet e informacionit të QKB në mënyrë që të jetë i vetëdijshëm për rregullat dhe standardet e sigurisë dhe të jenë të aftë t'i zbatojnë dhe ndjekin ato gjatë punës së tyre u konstatua se:

- Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave ka mungesa në personel;
- QKB dhe Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave nuk ka një analizë të nevojave për trajnim të stafit të drejtorisë dhe nuk ka plan për trajnime. Stafi i Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave nuk ka kryer asnjë ditë trajnim për sistemet, sigurinë dhe teknologjinë e informacionit, etj.

Kriteri: Standardet e ndërkombëtare të TIK për rritjen e kapaciteteve dhe ligji për Nëpunësin Civil.

Ndikimi/efekti: Mungesa e aftësive për zbatimin e rregullave dhe standardeve të sigurisë së informacionit gjatë përdorimit të aseteve.

Shkaku: Mungesë planifikimi.

Rëndësia: E mesme.

Rekomandimi: QKB të marrë masa për menaxhimin e burimeve njerëzore, duke plotësuar nevojat për trajnime të stafit të Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave dhe të hartojë plane dhe politika për zhvillimin e trajnimeve në lidhje me sistemet, sigurinë dhe teknologjinë e informacionit.

Verifikimi i shkallës së sigurisë fizike dhe aksesit në rrjet

Auditimit mbi shkallën e sigurisë së dhomës së serverave, u krye në bazë të VKM nr. 673, datë 22.11.2017 “Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit” dhe Rregulloren për ndërtimin e dhomës së serverëve (versioni 1.0, datë 02.12.2008) miratuar nga AKSHI, që parashikon përcaktimin e standardeve të TIK për administratën publike .

Duke qenë se dhoma e serverëve është pika më delikate e një sistemi informatik dhe përqendrimi i pajisjeve kompjuterike, mekanike, elektrike dhe elektronike është më i lartë se në ambientet e tjera të punës. Dëmet eventuale të shkaktuara në këtë ambient do të sillnin probleme serioze në funksionimin e të gjithë sistemit.

Për këtë qëllim, grupi i auditimit, të shoqëruar nga personat përgjegjës të Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave në QKB, zhvilloi verifikimin e dhomës së serverave të lokalizuar tek AKSHI në qendrën e vazhdimësisë së punës, pasi QKB në ambientet e saj nuk ka dhomë serverash.

Nga auditimi u konstatua se:

Ruajtja e pajisjeve fizike, Kontrolli i aksesit fizike mbi pajisjet, Kontrolli mbi personat që kanë akses fizik:

- Pajisjet elektronike si serverat dhe pajisjet e rrjetit janë të ruajtura në ambiente të mbyllura ku kanë akses vetëm specialistet e TI, ky ambient është i mbyllur me derë të blinduar i lokalizuar në qendrën e vazhdimësisë së punës tek AKSHI;

- qendra e të dhënave dhe paketa elektrike janë të siguruara me sisteme alarmi;
- ka pajisje të sigurisë fizike të aksesit dhe sistem *intrusion detection* për të kufizuar personat e paautorizuar.
- në qendrën e të dhënave aksesit është i kontrolluar me teknologji të tilla si: skanime, lexues karte, etj.
- bëhet regjistrimi me video (*kamera sigurie*) për monitorimin e portave hyrëse për në qendrën e të dhënave dhe në pjesë të tjera të perimetrit të ndërtesës.
- ka një procedure të qartë nënshkrimi aksesit e cila përdoret në rast log-imi nga punonjësit në zonën e kufizuar.
- ekziston një politike strikte dhe procedura në lidhje me kohën e aksesit në qendrën e të dhënave nga punonjësit.

Pozicionimi i rakeve të regjistrimit të QKR dhe serverit të QKL është i organizuar në dy dhoma të ndryshme serverash, pra janë të ndarë në dy dhoma të ndryshme.

Karakteristika teknike rreth serverave

Nr.	Emri i Serverit	Modeli
1	QKR-Web-SRV1	HP ProLiant DL360 G6
2	QKR-SQLDB-SRV1	HP ProLiant BL460c G6
3	QKR-PORTAL-DB	HP ProLiant DL380p G8
4	WIN-U2NRCSFHAHK	HP ProLiant DL585 G7
5	WIN-LR6JLECV207	Dell R720
6	WIN-FS68NGK6DJT	Dell R720
7	WIN-IAJDP7K6R5U	Dell R720
8	QKR-STORAGE	Dell PoëerVault MD3060e
9	GEN-SERVER	Dell R520
10	WIN-8EU4RKfV2J4	Dell R520
11	WIN-BIHB3IN0VC0	HP ProLiant DL580 G5
12	WIN-OVGFUD14GFD	Dell R520
13	QKR-SERVER1	HP ML350 R05 G5
14	QKR-DC-SRV1	HP ML350 R05 G6

Burimi i të dhënave: QKB

Punoi: KLSH

Nr	Emri i serverit	Model	Funksioni	Hapësira logjike e HDD (e lire/total)	Parashikimi i hapësirës në HDD (Hapësira e lirë për 1 vit)	Sistemi i operimit (OS)	Mundësia e Upgrade-imit të sistemit të operimit (OS Upgradable)
1	QKL-DBSRV	HP ProLiant DL380 G7	Primary DB Server	C:\ 89.7GB/136.7GB E:\ 420 GB /1396.8 GB F:\ 1.52 TB/3.63 TB	C:\ 80 GB E:\ 170 GB	Windows Server 2008 R2 Standard x64 with SP1	Windows Server 2012 R2 Windows Server 2016
2	QKL-DBSRV-PRIM	HP ProLiant DL580 G5	Test Server	C:\ 3.5 GB/68.3GB E:\ 821 GB/1396.8 GB F:\ 152 GB/3.63 TB	C:\ 3.13 GB E:\ 800 GB	Windows Server 2008 R2 Standard x64 with SP1	<i>Not supported by manufacturer</i>
3	QKL-WEBSRV	HP ProLiant ML350 G5	Web App. Server	C:\ 61.5 GB/149 GB	C:\ 61.5 GB	Windows Server 2008 R2 Standard x64	<i>Not supported by manufacturer</i>
4	QKL-DC-SRV1	HP ProLiant ML350 G5	Domain Controller	C:\ 50.2 GB/149 GB	C:\ 50 GB	Windows Server 2008 R2 Enterprise x64 with SP1	<i>Not supported by manufacturer</i>

Burimi i të dhënave: QKB

Punoi: KLSH

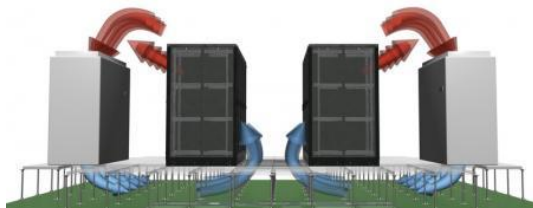
Duke qenë se serverat ndodhen në ambientet e data centerit të AKSHI në qendrën e vazhdimësisë së punës një strukturë e një rëndësie të veçantë, parametrat TIK të përcaktuara janë

të parametrizuara dhe të standartizuara nga AKSHI dhe janë në përputhje me kërkesat për ndërtimin e dhomës së serverave.

Karakteristikat teknike të ndërtimit të dhomës së serverave on-site:

Muret e ishin të pajisura me skermo kundër emetimeve të valëve elektromagnetike (*Kafazi Faraday*), në përputhje me pikën 4.1/c, të Rregullores së AKSHI-t;

1. Tavani, dyert ishin të izoluar nga zhurmat apo nxehtësia të cila bëjnë që dhoma të jetë e sigurtë ndaj faktorëve atmosferik dhe zhurmave akustike;
2. Ambienti ishte i pajisur me sensorë për detektimin e tymit si dhe pajisje për fikjen me tym të zjarrit në përputhje me Rregulloren e AKSH-it, pika 4.6;
3. Dhoma ishte e pajisur me sensorë lagështie, temperature në përputhje me Rregulloren e AKSH-it 5.3;
4. Ambienti ishte i pajisur me sistem vëzhgimi me kamera në përputhje me Rregulloren e AKSH-it 4.4/b;
5. Rak-et ishin të pajisur me UPS por jo të gjithë raket e kishin të montuar të sistemin kundër lëkundjeve sizmike në kundërshtim me Rregulloren e AKSH-it, pika 4.2;
6. Rak-et nuk ndodhen në një distancë të përshtatshme nga njëri tjetri por janë të vendosur shumë pranë njëri-tjetrit;
7. Dhoma është e pajisur me një sistem kundër zjarrit;
8. Dhoma ka sistem ftohës dhe sistem të shpërndarjes së ajrit dhe mbajtja e temperaturës së ambientit realizohej në përputhje me Rregulloren e AKSH-it, pika 4.4/b.

1. Instalimet elektrike kishin tokëzimin dhe nulin e dedikuar;
2. Instalimi elektrik i dhomës së rrjetit është i ndarë nga instalimi i përgjithshëm i ndërtesës. (*ndriçimi apo ai i përdoruesve*);
3. Fuqia elektrike e rak-eve ishte e ndarë nga ajo e pajisjeve elektromekanike që përdoren për të garantuar kushtet teknike të operimit;
4. Dhoma ka sistem ushqyes rezerve (*gjeneratorë, bateri*);
5. Dhoma ka sistem alarmi që të sinjalizojë problemet me rrymën elektrike, me ambientin fizik;
6. Hyrja në dhomë është e siguar me anë të një sistemi elektronik në përputhje me Rregulloren e AKSH-it pika 4.6/b.

Në lidhje me kapacitet e serverave nga auditimi u konstatua se:

7. Titulli i gjetjes: Mungesa e kapaciteve të serverëve.

Situata:

- Serverat kanë mungesë në hapësirat fizike dhe logjike duke ndikuar në performancën dhe mbarëvajtje e sistemeve, si dhe duke rrezikuar në humbjen e të dhënave. Transactional backup nuk bëhet për shkak të mungesës së hapësirave në serverin e databazës.

- Backup-i i sistemit të regjistrimit të biznesit realizohet në mënyrë manuale nga punonjësit e Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave.
- Disa nga volumet Hdd nuk janë të konfiguruar në redundant RAID gjë e cila mund të sjellë humbje të dhënash në raste aksidentesh apo në raste të dështimit të një Hdd, etj.
- Serverat e sistemit QKL për shkak të mungesës së suportit nga ana e prodhuesit kanë kaluar në status “retired”.
- Upgrade-imi i SQL Servers në versione më të reja nuk mund të realizohet për arsye të mungesës së kapaciteteve të vetë serverave dhe kushteve të tjera optimale që kërkohen për të kaluar në versione më të reja.

Ndikimi/efekti: Humbje e të dhënave, ndërprerje e shërbimeve.

Shkak: Mos planifikim.

Rëndësia: E lartë.

Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me Drejtorinë e Inovacionit dhe Regjistrave si dhe me strukturat këshilluese mbi TI, të marrin masa për:

- analizimin dhe dokumentimin e situatës së krijuar dhe krijimin e kushteve optimale mbi rritjen e kapaciteteve (hapësirave storage) të serverave të sistemeve për të siguruar mbarëvajtjen e sistemeve dhe vazhdimësinë e ofrimit të shërbimeve pa ndërprerje.
- kryerjen backup-it të particioneve të konsideruara kritike dhe klasifikimin e të dhënave të rëndësishme.
- kryerjen e konfigurimeve përkatëse të Hdd-ve ose volumeve që nuk janë të konfiguruar si redundant RAID.

Portali¹ Web i Qendrës Kombëtare të Biznesit

Në bazë të ligjit nr. 131/2015 “Për Qendrën Kombëtare të Biznesit”, si rezultat i bashkimit të dy institucioneve, Qendrës Kombëtare të Licencimit dhe Qendrës Kombëtare të Regjistrimit, lindi nevoja e krijimit të një portali të vetëm, i cili do të përmbante të dhëna të integruara nga të dy sistemet QKR dhe QKL.

¹ <http://www.qkb.gov.al/>

Portali i Qendrës Kombëtare të Biznesit (QKB) është ndërtuar duke integruar dy sistemet e brendshme Qendra Kombëtare e Regjistrimit (QKR) dhe Qendra Kombëtare e Licencimit (QKL) dhe mirëmbahet nga ana e stafit të TIK të Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave.

Baza e të dhënave e portalit popullohet nëpërmjet paketave të integritimit duke marrë të gjitha tabelat e nevojshme nga të dy sistemet. Kjo paketë ekzekutohet dy herë në ditë, në mënyrë që të sigurohet që në çdo moment të dhënat të jenë sa më të përditësuara. Për module të veçanta, si marrjen e dokumenteve të licencës, portali komunikon me sistemet e brendshme duke përdorur shërbimet që ato ofrojnë.

Portali është ndërtuar mbi platformën Umbraco². Aplikacioni i këtij portali si dhe databaza e portalit hostohen në IP të veçanta të dedikuara.

Ndërtimi i një baze të dhënash me të dhëna të unifikuara nga të dy regjistrat dhe të optimizuara për proceset që kryhen nga portali.

Nga databaza e sistemit të brendshëm të regjistrat tregtar merren të dhënat që kanë të bëjnë me bizneset, aplikimet e bëra si dhe ekstraktet historike dhe të thjeshta të bizneseve.

Nga databaza e sistemit të brendshëm të lejeve, licencave dhe autorizimeve merret informacion mbi çështjet e hapura për regjistrime, ndryshime licencash/lejesh, informacion mbi licencat/lejet e lëshuara si dhe informacionet mbi autorizimet.

Portali i QKB-së publikon shpallje për publikun. Këto shpallje mund të jenë për kreditorët, njoftime nga gjykatat, nga zyrat përmbartimore, etj.

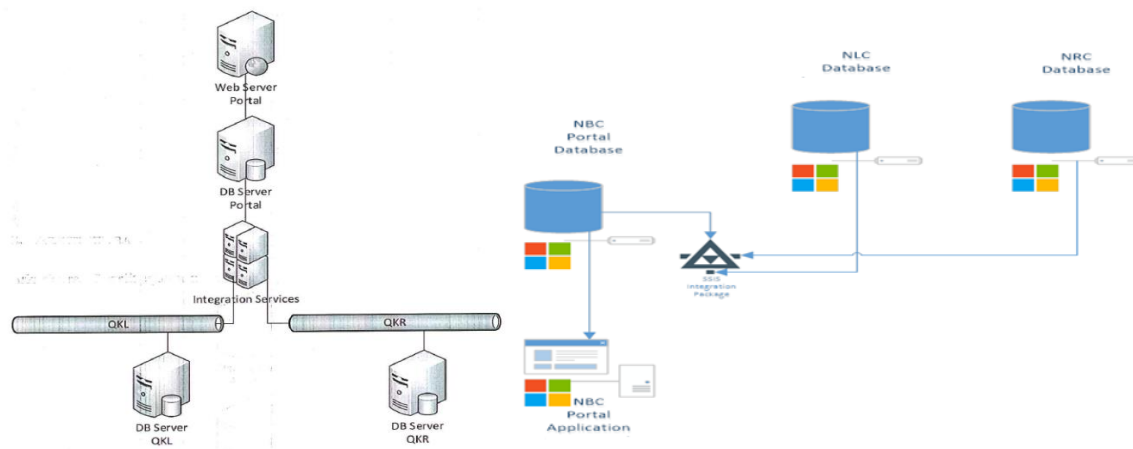
Më poshtë janë të listuara disa karakteristika teknika rreth pajisjeve hardware të këtij portali:

Nr.	Emri i Serverit	Karakteristikat	
1	QKB Database Server	CPU	Intel (R) Xeon (R) CPU E5-2602 0 @2.00GHz 2.00GHz (2 processor)
		RAM	96 GB
		HDD	Local Disk (C:) 97.4 GB New Volume (E:) 1.9 TB
2	QKB Application Server	CPU	AMD Opteron(tm) Processor 6172 2.10 GHz (4 processors)
		RAM	32 GB
		HDD	Local Disk (C:) 558 GB DB_LOG (D:) 558 GB DB_DATA (E:) 1.63 TB

Burimi i të dhënave: QKB
Punoi: KLSH

Arkitektura fizike e portalit të Qendrës Kombëtare të Biznesit është e demonstruar si më poshtë:

² Umbraco është një platformë open source për publikimin e faqeve Web dhe intranet. Është e shkruar në gjuhën C# është e vendosur në infrastrukturën e bazuar në Microsoft.

Burimi i të dhënave: QKB

Punoi: KLSH

Për testimin e performancës së faqes së internetit u bënë disa pen test³ për sjelljen e faqes Web sipas broëserit të zgjedhur. Kjo metodë përdoret për gjetjen e gabimeve siç është “404’s” ose probleme më komplekse siç janë burimet e jashtme që bllokojnë pasqyrimin e faqes (*page rendering*) dhe rezultoi si më poshtë:

qkb.gov.al				
0	0	1	1	19
CRITICAL	HIGH	MEDIUM	LOW	INFO
Vulnerabilities				
				Total: 21
SEVERITY	CVSS	PLUGIN	NAME	
MEDIUM	5.0	57640	Web Application Information Disclosure	
LOW	2.6	26194	Web Server Transmits Cleartext Credentials	
INFO	N/A	10386	Web Server No 404 Error Code Check	
INFO	N/A	10662	Web mirroring	
INFO	N/A	11032	Web Server Directory Enumeration	
INFO	N/A	11219	Nessus SYN scanner	
INFO	N/A	11419	Web Server Office File Inventory	
INFO	N/A	24242	Microsoft .NET Handlers Enumeration	
INFO	N/A	24260	HyperText Transfer Protocol (HTTP) Information	
INFO	N/A	33817	CGI Generic Tests Load Estimation (all tests)	
INFO	N/A	39470	CGI Generic Tests Timeout	
INFO	N/A	40406	CGI Generic Tests HTTP Errors	
INFO	N/A	40773	Web Application Potentially Sensitive CGI Parameter Detection	
INFO	N/A	43111	HTTP Methods Allowed (per directory)	
INFO	N/A	47830	CGI Generic Injectable Parameter	
INFO	N/A	49704	External URLs	
INFO	N/A	49705	Web Server Harvested Email Addresses	
INFO	N/A	50344	Missing or Permissive Content-Security-Policy frame-ancestors HTTP Response Header	
INFO	N/A	50345	Missing or Permissive X-Frame-Options HTTP Response Header	

³ teste të thyerjes së sigurisë dhe mangësive

INFO	N/A	85602	Web Application Cookies Not Marked Secure
INFO	N/A	91815	Web Application Sitemap

Nga auditimi dhe mbikëqyrja e faqes Web u konstatua se:

- në kuadrin e transparencës QKB ka afishuar në faqen e saj Web Organigramën e institucionit, ku përfshihen, strukturat e të gjithë degëve Rajonale të QKB, me adresat e sakta, numrat e kontaktit dhe orarin e ofrimit të shërbimeve ndaj publikut;
- ka rregullore për faqen e Web;
- tek menuja “Kontakte” ka të afishuar për publikun oraret e pritjes së publikut. Numri për marrjen e informacionit të afishuar në faqen Web është funksional;
- është realizuar versionin i faqes Web në gjuhën angleze;
- monitorimi i statistikave të vizitorëve të faqes është bërë me google analytics.

8. Titulli i gjetjes: Mungesa e elementëve të sigurisë përgjatë navigimit.

Situata: Portali nuk përdor një lidhje të sigurtë (*connection security*) HTTPS (*HyperText Transfer Protocol Secure*) (*Not secure status*) që do të thotë se serveri i faqes së internetit nuk përdor një certifikatë sigurie për të vërtetuar identitetin e internetit në shfletues, si Chrome. Në mungesë të kësaj certifikate mund të ndodhë humbja e privatësisë, ndryshimit të informacionit që merret ose jepet me anë të këtij portali.

Ndikimi/efekti: Humbja e privatësisë, ndryshimit të informacionit që merret ose jepet me anë të portalit.

Shkaku: -

Rëndësia: E mesme.

Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me strukturat përgjegjëse për mbarëvajtjen e faqes Web, të marrin masa për përmirësimin e faqes Web me elementët përkatës të sigurisë (*certifikatën e sigurisë*) së navigimit online për të rritur sigurinë dhe ndihmesën ndaj qytetarëve. Të kihet parasysh që në të ardhmen të shtohen elementë inovativ në faqen Web për ta bërë atë sa më interaktive dhe ndihmëse për qytetarët.

Procedura e backup dhe menaxhimi i aseteve

Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave ka hartuar një procedurë të përcaktuar për backup-in e sistemeve në Qendrën Kombëtare të Biznesit.

Qëllimi i procedurës së kryerjes së backup-it të sistemeve në përdorim është që të sigurojë metoda dhe procedura të standardizuara mbi këto procese, duke siguruar kështu ruajtjen e të dhënave të serverave dhe mundësimin e rikthimit të këtyre të dhënave në raste të defekteve kritike ose rasteve të tjera të humbjes së të dhënave.

Procedura e hartuar është e pasqyruar edhe në Rregulloren TIK ku përcaktohet mënyra e kryerjes së backup-ve, procesin e ruajtjes së të dhënave për sistemet në përdorim nga punonjësit e Qendrës Kombëtare të Biznesit.

Backup-i i serverit, në të cilën ndodhet databaza e regjistrat elektronik të biznesit, konfigurohet automatikisht/manualisht. Sistemi ka një skedar në Hdd e jashtëm me emrin e serverit, të cilit do i bëhet backup. Në fillim verifikohet lidhja me Hdd dhe çdo mëngjes kontrollohet statusi i backup-it nëse procedura është kryer me sukses.

Ruajtja e backup realizohet në 2 Hdd të jashtëm me nga 3TB secili. Në një Hdd ruhet backup-i i databazes së regjistrat elektronik i cili kryhet direkt nga SQL. Në Hdd tjetër ruhet backup-i i një muaji të mëparshëm. Procedura e backup-it zgjat në kohë sepse gjatë procesit të saj sistemi është

në gjendje funksionale për të dhënë shërbime, për këtë arsye procesi i backup-it realizohet kur përdoruesit nuk janë duke kryer veprime në sistem.

Nëse procedura dështon, lajmërohet drejtori i drejtorisë, analizohen log-et e sistemit për të evidentuar problemin dhe procedura për kryerjen e backup-it rifillon nga fillimi. Pasi bëhet realizimi i backup-it, ai ruhet në një kasafortë.

Planifikimi i procedurës së backup kryhet si më poshtë:

e hënë	kryhet Backup Direfencial i cili përmban ndryshimet e ndodhura që nga dita e dielë, me anë të programit SQL Server Management / job të paraprogramuar
e martë	kryhet Backup Direfencial i cili përmban ndryshimet e ndodhura që nga dita e hënë, me anë të programit SQL Server Management/ job të paraprogramuar
e mërkurë	kryhet Backup Direfencial i cili përmban ndryshimet e ndodhura që nga dita e martë, me anë të programit SQL Server Management/ job të paraprogramuar
e enjte	kryhet Backup Direfencial i cili përmban ndryshimet e ndodhura që nga dita e mërkurë, me anë të programit SQL Server Management/ job të paraprogramuar
e premte	kryhet Backup i Plotë me anë të programit SQL Server Management / job të paraprogramuar
e shtunë	vazhdon procedura e backup
e dielë	përfundon procedura e backup

Burimi i të dhënave: QKB
Punoi: KLSH

Nga auditimi u konstatua se:

- Backup-et për sistemin e regjistrat elektronik të bizneseve janë të ruajtura në mënyrë periodike në Hdd storage të jashtëm në mënyrë manuale nga specialistët e Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave ndërsa për sistemin e regjistrat të licencave bëhet në mënyrë automatike;
- Hapësira ku ruhen backup-et e sistemit të QKR janë të pamjaftueshme;
- Backup-i transferohet fizikisht nga AKSHI tek zyrat qendrore të QKB;
- Procedurat e rikthimit (restore) të të dhënave testohen për t'u siguruar që ato janë të efektshme dhe që ato mund të ekzekutohen brenda kohës së lejuar në sistemin test që QKB disponon në ambientet e saj në zyrat qendrore.
- ruajtja e backup në vende jashtë godinës së QKB-së, në distancë realizohet tek AKSHI, në Qendrën e Vazhdimësisë së Biznesit;
- nga QKB realizohet backup për lojet e sistemit të hyrje-daljeve të personelit;
- realizohet backup-i i centralit telefonik rreth konfigurimeve të centralit.
- pajisjet e rrjetit (switch dhe router) janë bërë backup dhe ruhen në ambientet e dhomës së serverave;
- Në rastet kur të dhënat e backup-it janë të panevojshme nuk ekzistojnë procedura për mënyrën e nxjerrjes së tyre jashtë përdorimit.

Menaxhimi i aseteve

Nga auditimi rezultoi se në QKB ka një inventar inventar fizik të të gjitha pajisjeve elektronike që janë në dhomën e serverave, në përdorim nga punonjësit (PC, printera, etj) si dhe në degët rajonale tona ku janë pajisjet servera, router, Firewall, PC printera etj. Pajisjet vihen në kartelën personale të punonjësit që e mban në përgjegjësi në përputhje me Udhëzimin nr. 30 datë 27.12.2011 "Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik" të Ministrit të Financave, i ndryshuar.

Nga auditimi u konstatua se:

- QKB-ja nuk disponon pajisje që përmbajnë informacione sekrete, pasi QKB nuk administron informacione të klasifikuara sekret, si rrjedhojë QKB nuk ka pajisje që të jenë të pajisura me çip (RFID).
- Dokumentacion mbi aktivitetet e sektorit të IT-së jashtë sistemit, përfshin aktivitetin e përditshëm të përdoruesve. Përgjithësisht veprohet me e-mail duke dhënë asistencën përkatëse, si dhe përgjigja e për ndërhyrjet në raste kërkesash specifike jepet po me e-mail. Programet janë të aksesueshme në një file që është dhënë aksesin “share”, në mënyrë të aksesueshme nga specialistët e IT-së.
- Active Directory aksesohet dhe ndërhyhet gjithmonë për krijim përdoruesi apo risetim passwordi me anë të një email. Active Directory është në pronësi të AKSHI dhe ndiqen politikat e miratuara të tij.
- Pajisjet elektronike që QKB disponon, evidentohen nga numrat serial përkatës të pajisjeve.

Për sa është trajtuar në këtë pikë të Raportit Përfundimtar të Auditimit janë mbajtur Akt Konstatimi nr.1, datë 18.07.2018, si dhe është trajtuar në faqet 37-50 të Projektraportit të Auditimit, mbi të cilin janë paraqitur observacione me shkresën nr. 5086/21, datë 25.07.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/3, datë 27.07.2018, si dhe me shkresën nr. 5086/23, datë 30.08.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/5, datë 31.08.2018, të cilat në thelb janë të njëjta.

Pretendimi i subjektit:

1. Lidhur me konstatimin: Nisur nga sa më sipër QKB nuk ka të ndërtuar Planin Strategjik të Teknologjisë së Informacionit duke sjellë mos pasqyrimin të qartë të objektivave të QKB lidhur me sigurinë institucionale dhe infrastrukturën TI, objektivat strategjike për burimet njerëzore të strukturës së TI në QKB dhe për degët rajonale dhe burimet e nevojshme për ngritjen, zhvillimin dhe mirëmbajtjen e saj.” “

2. Lidhur me konstatimin: “Rregullorja e Teknologjisë së Informacionit është e pa miratuar dhe Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave e ka mbështetur aktivitetin e saj në këtë rregullore. Me miratimin dhe futjen në fuqi të VKM nr. 673, datë 22.11.2017 “Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shqipërisë së Informacionit”, manualët e miratuara nga QKB nuk janë efikente dhe efektive për tu përdorur dhe do të duhet tu nënshtrohen një rishikimi të hollësishëm duke reflektuar ndryshimet që do të ndodhin në strukturë, në përshkrimet e punës dhe në ndarjen e përgjegjësisë të gjithsecilit për tu përshtatur me përcaktimet e kësaj VKM-je. Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave në QKB është një nga strukturat që preket nga miratimi dhe futja në fuqi e VKM-s nr. 673 ku sipas së cilës, stafi TI dhe pajisjet kalojnë në varësi të ASKHI-it.”

3. Lidhur me konstatimin “Regjistri i riskut në QKB nuk është i përditësuar (update) me risqet e reja të brendshme dhe të jashtme që mund të jenë shfaqur si dhe nuk ka identifikuar ndikimin e këtyre risqeve në institucion. Regjistri i riskut ka të pasqyruara të njëjtat fusha të përsëritura për tre vitet e fundit duke e bërë jo efektiv dhe jo eficient reduktimin e risqeve, në mospërputhje me nenet 19-21 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, Udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 “Për Menaxhimin e Aktiveve në Njësitë e Sektorit Publik”, i ndryshuar, Udhëzimi nr. 21, datë 25.10.2016 “Për nëpunësit zbatues të të gjitha niveleve”, Udhëzimi i Ministrit të Financave nr. 16, datë 20.07.2016 “Për përgjegjësitë dhe detyrat e koordinatorit të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe koordinatorit të riskut në njësitë publike”, ju bëjmë me dije si vijon:

4. Lidhur me konstatimin “QKB si institucion që posedon dy sisteme informacioni (QKR dhe QKL), që ruajnë, përpunojnë dhe regjistrojnë të dhëna me rëndësi për regjistrimin e subjekteve të përcaktuara në ligjin organik që rregullon regjistrimin e biznesit, nuk ka qendër të rimëkëmbjes nga katastrofat (DRC) për serverat e sistemeve QKR dhe QKL të cilët hostohen tek data centeri i AKSHI-t si dhe nuk ka hartuar planin e politikave të vazhdueshmërisë së biznesit (BCP) dhe dokumentimin e planit të rimëkëmbjes nga katastrofa (DRC).”
5. Lidhur me konstatimin “Në mungesë të strukturës/sectorit Help Desk në QKB nuk sigurohet menaxhimi i shërbimeve IT dhe plotësimi i kërkesave të përdoruesve të institucionit si dhe degëve rajonale. Duke parë rëndësinë e QKB-së në dhënien e shërbimeve për biznesin, duhej të kishte një strukturë suporti të ndarë me detyra dhe përgjegjësitë përkatëse të gjithsecilit për të garantuar dhe siguruar cilësinë e shërbimeve ndaj biznesit dhe qytetarëve”
6. Lidhur me konstatimin “Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave ka mungesa në personel; QKB dhe Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave nuk ka një analizë të nevojave për trajnim të stafit të drejtorisë dhe nuk ka plan për trajnime. Stafi i Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave nuk ka kryer asnjë ditë trajnim për sistemet, sigurinë dhe teknologjinë e informacionit, etj.”
7. Lidhur me konstatimin “portali nuk përdor një lidhje të sigurtë (connection security) HTTPS (HyperText Transfer Protocol Secure) (Not secure status) që do të thotë se serveri i faqes së internetit nuk përdor një certifikatë sigurie për të vërtetuar identitetin e internetit në shfletues, si Chrome. Në mungesë të kësaj certifikate mund të ndodhë humbja e privatësisë, ndryshimit të informacionit që merret ose jepet me anë të këtij portali.”

Qëndrimi i Grupit të Auditimit:

1. Strategjitë ndërsektoriale “Akhenda Dixhitale e Shqipërisë 2015-2020” të hartuar nga Kryeministria dhe ministri i shtetit për inovacionin dhe administratën publike, janë miratuar në nivele makro të investimeve, përmirësimeve dhe politikave të Qeverisë në një nivel të gjere. Pra bazuar në këto strategji çdo institucion ka për detyrë të ndërtojë strategjitë e tyre specifike, aq më tepër kur bëhet fjalë për teknologjinë e informacionit për të pasqyruar qartë objektivat e institucionit të QKB. Nga grupi i auditimit është lënë rekomandim që kjo strategji të realizohet në bashkëpunim me Ministrinë e linjës.
Grupi i auditimit, pasi shqyrtoi me vëmendje këtë observacion konkludoi si më poshtë:
Argumentet nuk merren në konsideratë.
2. Grupi i auditimit, pasi shqyrtoi me vëmendje këtë observacion konkludoi si më poshtë:
Nga QKB janë paraqitur argumente shpjeguese pa fakte të reja për pasojë konstatimi i grupit të auditimit nuk ndryshon.
3. Në lidhje me këtë çështje sqarojmë se regjistri i risqeve nuk përmban vetëm risqet që janë tashmë të dukshme por duhet të parashikojë dhe risqet e mundshme që mund të ndodhin në të ardhmen. Me identifikimin e risqeve ulet ndikimi i tyre në institucion. Risqe të tilla si mungesa e kapaciteteve në memorie të serverave të regjistrave nuk janë listuar në regjistrin e risqeve që QKB disponon. Ju sjellim në vëmendje që në regjistrin e rrisqeve duhet të jenë të identifikuar të gjithë risqet e mundshme dhe jo vetëm ato që kanë lidhje me mbarëvajtjen e rregjistrave, por risqet institucionale etj. Grupi i auditimit, pasi shqyrtoi me vëmendje këtë observacion konkludoi si më poshtë: Argumentet nuk merren në konsideratë.
4. Grupi i auditimit, pasi shqyrtoi me vëmendje këtë observacion konkludoi si më poshtë:

Nga QKB janë paraqitur argumente shpjeguese pa fakte të reja për pasojë konstatimi i grupit të auditimit nuk ndryshon.

5. Grupi i auditimit, pasi shqyrtoi me vëmendje këtë observacion konkludoi si më poshtë:

Nga QKB janë paraqitur argumente shpjeguese pa fakte të reja për pasojë konstatimi i grupit të auditimit nuk ndryshon. Konstatimi i grupit të auditimit lidhet me nevojën për përmirësim që ka kjo problematikë, pa anashkaluar punën e bërë deri në këtë kohë nga ana e QKB.

6. Grupi i auditimit, pasi shqyrtoi me vëmendje këtë observacion konkludoi si më poshtë:

Nga QKB janë paraqitur argumente shpjeguese, për pasojë konstatimi i grupit të auditimit nuk ndryshon.

7. Grupi i auditimit, pasi shqyrtoi me vëmendje këtë observacion konkludoi si më poshtë:

Nga QKB janë paraqitur argumente shpjeguese, për pasojë konstatimi i grupit të auditimit nuk ndryshon.

Pika 4. “Verifikim i kontrolleve të aplikacioneve për të dhënat input/output dhe shkalla e sigurisë së përdoruesve”.

Nga grupi i auditimit u analizua databaza e inputeve për QKL dhe Regjistrin Tregtar për vitet 2015-2018. Këto të dhëna u vunë në dispozicion nga QKB në formë elektronike. Nga analiza e inputeve u konstatuan veprime të cilat në opinion të grupit të auditimit janë të parregullta. Më hollësisht trajtohen më poshtë:

Nga auditimi i Inputeve të QKL u konstatua se:

- Për vitet 2015-2017, në fushën “Tipi i Subjektit”, plotësimi i fushës nuk është i unifikuar. Saktësisht kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri Aksionare” si dhe “Shoqëri Aksionare”. Gjithashtu kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar” si dhe e shkurtuar “Shpk”. Edhe pse për rastet e cituara, në thelb statusi juridik mbetet i njëjtë, kjo qasje rrit mundësinë në deklarin e statistikave të gabuara nga ana e institucionit të Qendrës Kombëtare të Biznesit.
- Për vitet 2015-2017, në 19 raste mosha e aplikantit për marrjen e licencës është nën 18 vjeç, pra pa zotësi të plotë juridike për të vepruar. Saktësisht, u konstatuan 12 raste për vitin 2015, 6 raste për vitin 2016 dhe 1 rast për vitin 2017. Gjithashtu, në 10 raste u konstatua se data e lindjes së aplikantit i përket së ardhmes. Saktësisht 5 raste për vitin 2015 dhe 5 raste për vitin 2016.
- Një pjesë e fushave të plotësuara kanë vlerën “NULL”. Saktësisht fushat: “Adresa e e-mail”, “Gjinia”, “TechDirector Name”, “Economic Activity”, “Description of Activity”. Pra fushat nuk kanë të dhënat e kërkuara, e për pasojë informacioni i plotë për këto raste nuk ekziston.
- Për vitin 2016, në 3831 raste nga 4095 në total, fusha “Sasia e paguar” rezulton datë. Normalisht kjo fushë duhet të jetë e plotësuar me vlerat “100”, “50” ose “NULL”.
- Për vitet 2015-2018, u konstatua se fusha “NID” nuk është plotësuar gjithnjë në mënyrë korrekte, pasi në mjaft raste është plotësuar me numrin e letërnjoftimit apo numrin e pasaportës.
- Për vitet 2015- 2018, u konstatuan 241 raste të veprimeve të dublikuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 33 veprime të dublikuara, për vitin 2016 rezultojnë 19 raste, për vitin 2017 rezultojnë 122 raste dhe 2018 rezultojnë 67 raste.

Nga auditimi i inputeve për regjistrin tregtar u konstatua se:

- Për vitet 2015-2018, u konstatuan 52 raste në të cilat forma ligjore nuk është e përcaktuar. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 18 raste, për vitin 2016 rezultojnë 13 raste, për vitin 2017 rezultojnë 8 raste dhe 2018 rezultojnë 13 raste.
- Për vitet 2015-2018, u konstatuan 197 raste në të cilat fusha “NACE_ID” si dhe “NACE_PARENT” nuk janë të përcaktuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 156 raste, për vitin 2016 rezultojnë 7 raste, për vitin 2017 rezultojnë 26 raste dhe 2018 rezultojnë 8 raste.

Struktura e QKB është miratuar me urdhër të Kryeministrit nr. 53, datë 31.03.2016, ku janë përcaktuar pozicionet, hierarkia, drejtoritë dhe kategoritë e pagës për çdo pozicion.

Rekrutimi për punonjësit e TIK në QKB bëhet sipas ligjit nr. 152/2013 “Për nëpunësin civil”, i ndryshuar, si dhe VKM-ve në zbatim të tij.

Detyrat dhe kompetencat e çdo punonjësi përcaktohen në zbatim të udhëzimit nr. 01, datë 31.05.2017 “Për hartimin e përshkrimeve të punës në shërbimin civil” dhe në zbatim të VKM-së nr. 142, datë 12.03.2014 “Për përshkrimin dhe klasifikimin e pozicioneve të punës në institucionet e administratës shtetërore dhe institucionet e pavarura”.

Rastet e problematikave në site. Me anë të e-mailit zyrtar ose telefonisë njoftohen zyrat qendrore për problematikën dhe në rastet kur nuk arrihet rregullimi i tyre me remote, sportelisti përkatës depoziton pajisjen pranë QKB për evidentimin dhe zgjidhjen e problematikës. Nga specialistët e TIK merren masat e nevojshme për rregullimin e tyre dhe përsëri me anë të e-mail/telefonit njoftohen sportelistët për tërheqjen nga zyrat e QKB të PC së riparuar/formatuar.

Aktualisht, QKB-ja e zhvillon aktivitetin e saj në 35 sportele në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, në të cilat shërbejnë 75 punonjës me detyra dhe përshkrime punë të njëjta me ato të zyrës qendrore. Sportelet pritëse të biznesit në rrethe janë të vendosura pranë Bashkive dhe Komunave si dhe në Dhomat e Tregtisë. Të gjitha aplikimet e kryera nga biznesi procesohen nga struktura e regjistrimit e vendosur në zyrën qendrore në Tiranë.

QKB funksionon në bazë të një sistemi elektronik të integruar të dhënash që realizon lidhjen ndërmjet sporteleve të shërbimit në rrethe me zyrën qendrore të QKB-së në Tiranë. Sistemi i regjistrimit u krijon mundësinë bizneseve të regjistrohen brenda 24 orëve. Sistemi në fjalë është bazë të dhënash shtetërore dhe është i regjistruar pranë ARK me nivel sigurie L-D3I1K0.

Përdoruesit e thjeshtë të e-licencing.

Përdoruesit e thjeshtë të e-licencing klasifikohen në përputhje me detyrat e tyre në rolin përkatës, të përcaktuara në aktet ligjore dhe nënligjore, si dhe në Manualin e Përdorimit të e-licencing dhe Rregulloren e Brendshme, si më poshtë:

- Service Windows Clerk (sportelist)
- Registrar (regjistrues)
- Department Head (supervizor)
- Registrars Director
- Ministry Officer
- Independent Institutions
- Prokuroria

Emri i përdoruesit dhe Fjalëkalimi për përdoruesit e thjeshtë.

Çdo përdorues i e-register duhet të jetë i pajisur me emër përdoruesi unik. Një sistem kontrollues aksesit duhet të identifikojë çdo përdorues dhe ndalojë përdorues të paautorizuar të modifikojnë/përdorin informacionin në e-register. Kërkesat e sigurisë për identifikimin e përdoruesve përfshijnë:

- Çdo përdorues pajiset me një identifikues, i cili përbëhet nga emri/mbiemri i përdoruesit.

- Çdo përdorues është përgjegjës për përdorimin dhe keq-përdorimin e identifikuesit të tyre personal në përputhje me rolin përkatës.
- Përdoruesit dhe identifikuesi përkatës përcaktohen nga Drejtori i Regjistrimit, i cili mund të urdhërojë delegimin e kësaj përgjegjësie, për të krijuar çdo përdorues të ri së bashku me rolin e tij përkatës në e-register.

Drejtorja e Shërbimeve Mbështetëse i dërgon administratorit të sistemit, Drejtorit të Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrimit Elektronik, informacion të menjëhershëm nëse një përdorues i ri:

- duhet shtuar në e-register së bashku me rolin e tij përkatës;
- një përdorues është larguar;
- pozicioni i punës së përdoruesit ka ndryshuar.

Kërkesat e sigurisë për fjalëkalimin e përdoruesve përfshijnë:

- Fjalëkalimi duhet të jetë minimalisht me 8 karaktere;
- Fjalëkalimi duhet të përmbajë një kombinim të germave kapitale dhe të vogla, numrave dhe karaktereve special (si !, @, #, etj);
- Fjalëkalimet duhet të ndryshojnë çdo 90 ditë. Fjalëkalimet që dyshohet se mund të jenë zbuluar ose bërë të ditur duhet të raportohen tek administratorët e sistemit dhe të ndryshohen menjëherë;
- 15 fjalëkalimet e mëparshme nuk mund të përdorën;
- Fjalëkalimet nuk mund të komunikohen të tjerëve, të shkruhen në letër, ose të ruhen në ndonjë file në kompjuter;
- Fjalëkalimet janë të maskuara dhe nuk printohen ose përfshihen kurrë në raporte ose log-e.
- Të njëjtat kërkesa sigurie janë edhe për administratorin e sistemit të menaxhimit të bazës së të dhënave.

Kontrollet e sigurisë për bazën e të dhënave klasifikohen në “parandaluese”, “dedektuese” dhe “evidentuese” kundrejt aksesit të pa autorizuar.

Kontrollet e sigurisë parandaluese.

Rreziqet mbi sigurinë e një sistemi ose bazë të dhënash rriten, sa më kompleks dhe i avancuar ky sistem ose bazë të dhënash bëhet. Si rrjedhim kontrolle sigurie duhet të zbatohen në mënyrë që të parandalojnë aksesin e pa autorizuar tek ky sistem ose baza e të dhënave.

Regjistri tregtar.

Komunikimi dhe ndërveprimi funksionon në dy mënyra.

I. Nëpërmjet publikimit të Webserviseve drejt infrastrukturës së ndërveprimit të menaxhuar nga AKSHI.

Të dhënat nga databasa reale në interval çdo 1 orë ruhen në një databazë të veçantë. Ky proces kryhet nëpërmjet paketave të integritimit SSIS (SQL Server Integration Services). Paketat e integritimit përdorin një user me të drejta të kufizuara në databazën e sistemit të brendshëm, paketat e integritimit SSIS janë të mbrojtura me fjalëkalim.

Webserviset që janë ngritur lidhen me databazën me anë të një useri në SQL server i cili ka vetëm të drejta leximi mbi databazën.

II. Nëpërmjet një aplikacioni i cili dërgon të dhënat drejt infrastrukturës së ndërveprimit nëpërmjet DIS dhe GG.

Në këtë modul janë të përfshira të dhënat e biznesit (gjendja aktuale e biznesit pas veprimit në regjister) të cilët i dërgohen të inkriptuara drejt sistemit tatimor sipas marrëveshjes së nënshkruar dhe protokollit të komunikimit të hartuar për këtë rast. Dhe drejt APP në lidhje me të dhënat për regjistrimet fillestare, ndryshimeve, etj. Janë në proces testimi lidhja me sistemin e IQ dhe DPTTV. Për të dy institucionet është ngritur edhe një sistem monitorimi të çdo çështjeje të

dërguar drejt sistemit GDT dhe APP e cila kthen mbrapsht rezultat nëse mesazhi është dërguar me sukses apo ka pasur problematike.

Kërkesat e përdoruesve menaxhohen në disa mënyra:

- Marrëveshjet e nënshkruara ndërmjet Qendrës Kombëtare të Biznesit
- Shkresat e sjella për krijim, mbyllje përdoruesish, me kërkesë të titullarit përkatës të Institucionit përkatës.
- Email nga Drejtoria e Shërbimeve të Brendshme.

Fillimisht për krijim e përdoruesit bëhet e-mail AKSHI mbi krijimin e përdoruesit. Më pas me konfirmimin e krijimit të mailbox dhe përdoruesit në Active Directory vijohet me krijimin e përdoruesit përkatës në Regjistër.

Në varësi të mënyrës së dërguar, e-mail apo shkresë, në të cilën janë mirë përcaktuar emër mbiemër të përdoruesit përkatës si dhe roli i tij në Regjistër, krijohet user-i dhe i jepet aksesit përkatës.

Deri në momentin e auditimit nuk janë regjistruar raste ndërhyrjeje të evidentuara.

Në rregulloren e IT-së, përfshihet krijimi dhe aksesit i çdo përdoruesi në aplikacion dhe nëpërmjet sistemit të kartave të aksesit në Institucion.

Kontrolle të përshtatshme për vlefshmërinë e inputeve.

Kufizimi PRIMARY KEY identifikon në mënyrë unike çdo rekord në një tabelë të bazës së të dhënave. PRIMARY KEY duhet të përmbajné vlera unike dhe nuk mund të përmbajné vlera NULL. Një tabelë mund të ketë vetëm një PRIMARY KEY, i cili mund të përbëhet nga fusha të vetme ose të shumëfishta.

Procedura të përshtatshme për trajtimin e gabimeve fillimisht raportohet me anë të një e-mail nga përdoruesi përkatës, duke bërë një sqarim të problematikës. Kjo problematikë e raportuar më pas kontrollohet nga ndjekësi i kontratës dhe në rast se qëndron raportohet në sistemin e raportimit (në rastin e kompanive të mirëmbajtjes nga të dy Regjistrat) apo me e-mail për kompanitë e tjera. Në rastin e kompanive të Regjistrat Tregtar dhe Regjistrat të Leje/Licencave/Autorizimeve problematika mund të raportohet dhe me e-mail paraprakisht dhe me krijimin e një rasti në sistemin e raportimit përkatës.

Autorizimi për hyrjen e të dhënave në aplikacion.

Sistemi e-register dhe i licencave i ka të përcaktuar nivelet e përdoruesve në bazë të rolit të punës. Secili përdorues ka profilin e tij me të cilin akseson faqen e punës nëpërmjet username password.

Fillimisht, me e-mail , dërgohet urdhri i emërimit nga Titullari i Institucionit ose Bashkia përkatëse (në rastet e nëpunësve të rretheve). E-maili dërgohet nga zyra e burimeve mbështetëse. Pas kësaj, fillon procedura për pajisjen me postë elektronike (Mail serverin e menaxhon AKSHI) dhe llogari në sistemin e-register. Pasi është krijuar user-i në AD, dërgohet email drejt AKSHI-t për hapjen e email-it në rrjetin Gov.

Në përfundim të periudhës së trajnimit në sportel, dhe nëse kalon testimin, pajiset me llogari në sistemin e-register në nyjen Service Window Clerk (Sportelist).

Profilat janë të ndara në: Administrator, Arkivë, Audit, Chief of Service, Correctors, Director, Finance, Head of NRC, TIK Specialist, Members, Metodologji, Përgjegjës Finance, Registar, Service Window Clerk, Viewers, Profilat e licencave, Administrator, Departament Head, Ministry Officer, Outside NLC, Prokuroria, Registar, Registar Director, Service Window Clerk. Për të dy Regjistrat elektronikë të QKB-së (Regjistri Tregtar dhe Regjistri i Leje/Licencave/Autorizimeve) ekzistojné dy lloje fushash për plotësim: fusha me ngjyrë blu dhe fusha me ngjyrë të kuqe.

Fushat me ngjyrë blu janë fusha jo të detyrueshme, pra vullnetare. Informacioni i hedhur në to nuk është domosdoshmërisht i detyrueshëm. Fushat me ngjyrë të kuqe janë fusha të detyrueshme dhe duhen plotësuar.

Politikat e krijimit dhe ndryshimit të përdoruesve në sistem/me si dhe politikat e fjalëkalimeve janë të implementuara në “Rregulloren e sigurisë për Regjistrat elektronik të Qendrës Kombëtare të Biznesit”.

Nga auditimi u konstatuan këto mangësi:

1. Titulli i gjetjes: Mungesë e një procedurë standarde për trajtimin e gabimeve.

Situata: QKB nuk ka një procedurë standarde për trajtimin e gabimeve. Këto raste nuk janë të regjistruara apo të reflektuara në regjistrin e riskut të hartuar nga ana QKB. Në regjistrin e riskut janë të listuara vetëm raste apo situata të përgjithshme, dhe jo të gjitha rastet specifike të gabimeve të konstatuara të ndodhura në vazhdimësi të cilat duhet të analizohen dhe të trajtohen, e për pasojë të rritet mundësia e parandalimit zgjidhjen e shpejtë të tyre.

Kriteri: Hartimi i saktë i regjistrit të riskut.

Ndikimi/efekti: Mungesa e një regjistri të plotë riskut

Shkaku: Mos pasqyrim i të gjitha rasteve të trajtimit të gabimeve.

Rëndësia: E lartë

Rekomandimi: QKB të marrë masa për hartimin e një procedurë standarde për trajtimin e gabimeve, duke i reflektuar të gjitha këto situata në regjistrin e riskut, e cila do të shërbejë për zgjidhjen në një kohë më të ulët të gabimeve në të ardhmen si dhe për parandalimin e tyre.

2. Titulli i gjetjes: Parregullsia në inputet e QKL.

Situata: - Për vitet 2015-2017, në fushën “Tipi i Subjektit”, plotësimi i fushës nuk është i unifikuar. Saktësisht kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri Aksionare” si dhe “Shoqëri Aksionare”. Gjithashtu kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar” si dhe e shkurtuar “Shpk”. Edhe pse për rastet e cituara, në thelb statusi juridik mbetet i njëjtë, kjo qasje rrit mundësinë në deklarinimin e statistikave të gabuara nga ana e institucionit të Qendrës Kombëtare të Biznesit.

- Për vitet 2015-2017, në 19 raste mosha e aplikantit për marrjen e licencës është nën 18 vjeç, pra pa zotësi të plotë juridike për të vepruar. Saktësisht u konstatuan 12 raste për vitin 2015, 6 raste për vitin 2016 dhe 1 rast për vitin 2017. Gjithashtu në 10 raste u konstatua se data e lindjes së aplikantit i përket së ardhmes. Saktësisht 5 raste për vitin 2015 dhe 5 raste për vitin 2016.

- Një pjesë e fushave të plotësuar kanë vlerën “NULL”. Saktësisht fushat: “Adresa e e-mail”, “Gjinia”, “TechDirector Name”, “Economic Activity”, “Description of Activity”. Pra fushat nuk kanë të dhënat e kërkuara, e për pasojë informacioni i plotë për këto raste nuk ekziston.

- Për vitin 2016, në 3831 raste nga 4095 në total, fusha “Sasia e paguar” rezulton datë. Normalisht kjo fushë duhet të jetë e plotësuar me vlerat “100”, “50” ose “NULL”.

- Për vitet 2015-2018, u konstatua se fusha “NID” nuk është plotësuar gjithnjë në mënyrë korrekte, pasi në mjaft raste është plotësuar me numrin e letërnjoftimit apo numrin e pasaportës.

- Për vitet 2015- 2018, u konstatuan 241 raste të veprimeve të dublikuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 33 veprime të dublikuara, për vitin 2016 rezultojnë 19 raste, për vitin 2017 rezultojnë 122 raste dhe 2018 rezultojnë 67 raste.

Kriteri: Saktësi në hedhjen e të dhënave.

Ndikimi/efekti: Të dhëna të pasakta.

Shkaku: Regjistrim i gabuar i të dhënave.

Rëndësia: E lartë.

Rekomandimi:- QKB të marrë masa për analizimin e anomalive të konstatuara nga auditimi i inputeve të të dhënave në QKL, duke përcaktuar përgjegjësitë, si dhe të marrë masa për krijimin e kontrolleve parandaluese në të ardhmen me qëllim regjistrimin, mbajtjen dhe raportimin e saktë të të dhënave.

-QKB të marrë masa për përcaktimin e fushave “Mandatory fields”, apo shtimin në këtë kategori të fushave të përmendura, të cilat në opinion të grupit të auditimit janë të rëndësishme për dhënien e një pasqyre sa më të plotë të bizneseve.

3. Titulli i gjetjes: Parregullsi në inputet e Regjistrimit Tregtar.

Situata: - Për vitet 2015-2018, u konstatuan 52 raste në të cilat forma ligjore nuk është e përcaktuar. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 18 raste, për vitin 2016 rezultojnë 13 raste, për vitin 2017 rezultojnë 8 raste dhe 2018 rezultojnë 13 raste.

- Për vitet 2015-2018, u konstatuan 197 raste në të cilat fusha “NACE_ID” si dhe “NACE_PARENT” nuk janë të përcaktuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 156 raste, për vitin 2016 rezultojnë 7 raste, për vitin 2017 rezultojnë 26 raste dhe 2018 rezultojnë 8 raste.

Kriteri: Plotësimi i fushave.

Ndikimi/efekti: Të dhëna jo të plota.

Shkaku: Mosplotësim i fushave.

Rëndësia: E lartë.

Rekomandimi: QKB të marrë masa për analizimin e anomalive të konstatuara nga auditimi i inputeve të të dhënave në Regjistrin Tregtar, duke përcaktuar përgjegjësitë, si dhe të marrë masa për krijimin e kontrolleve parandaluese në të ardhmen me qëllim regjistrimin, mbajtjen dhe raportimin e saktë të të dhënave.

Për sa është trajtuar në këtë pikë të Raportit Përfundimtar të Auditimit janë mbajtur Akt Konstatimet nr. 2 dhe 3, datë 18.07.2016, si dhe është trajtuar në faqet 50-57 të Projektraportit të Auditimit, mbi të cilin janë paraqitur observacione me shkresën nr. 5086/21, datë 25.07.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/3, datë 27.07.2018, si dhe me shkresën nr. 5086/23, datë 30.08.2018, protokolluar në KLSH me nr. 550/5, datë 31.08.2018, të cilat në thelb janë të njëjta.

Pretendimi i subjektit:

1. Lidhur me konstatimin: “QKB nuk ka organizuar përcaktimin e nënklasave të sigurisë, të pavarura nga njëra-tjetra në varësi të përfundimit të analizës së sigurisë, në lidhje me bazat e të dhënave shtetërore që kanë në administrim, saktësisht “Regjistri Tregëtar” dhe “Regjistri Kombëtar i Licensave, Autorizimeve dhe Lejeve”, veprim në kundërshtim me nenin 17 të VKM nr. 945, datë 2.11.2012 “Për miratimin e rregullores “Administrimi i sistemit të bazave të të dhënave Shtetërore”, Ju sqarojmë si më poshtë vijon:

Qendra Kombëtare e Biznesit, konform parashikimeve ligjore dhe nënligjore, ka regjistruar pranë ARK-së, të dy databazat, me klasifikimet e mëposhtme:

Regjistri tregtar me nivel sigurie të deklaruar: L-D3I1K0;

Regjistri i Licensave, Autorizimeve dhe Lejeve me nivel sigurie të deklaruar L-D2 I3K1.

Sipas parashikimeve të nenit 20, të VKM-së nr 945 date 2.11.2012, Simboli i klasave të sigurisë formohet nga shkronjat L, M dhe U dhe nga nënklasat në rendin D, I dhe K (p.sh. L-

D2I3K1, M-D2I2K1).

Për sa kohë që, nga ana e QKB, është garantuar regjistrimi i dy databazave pranë ARK-së, konform dhe në zbatim të parashikimeve të VKM-së së sipërcituar, vlerësojmë se, ky konstatim i grupit të punës, nuk qëndron.

2. Lidhur me konstatimin: “QKB nuk ka një procedurë standarte për trajtimin e gabimeve. Këto raste nuk janë të regjistruara apo të reflektuara në regjistrin e riskut të hartuar nga ana QKB. Në regjistrin e riskut janë të listuara vetëm raste apo situata të përgjithshme, dhe Jo të gjitha rastet specifike të gabimeve të konstatuara të ndodhura në vazhdimësi të cilat duhet të analizohen dhe të trajtohen, e për pasojë të rritet mundësia e parandalimit zgjidhjen e shpejtë të tyre.” Referuar parimeve të menaxhimit të rrishtit, po jo vetëm, gabimet e ndeshura gjatë proceseve rutinë të punës, nuk janë të ngritura në nivelin e risqeve, të cilat gjejnë zbatim dhe janë thelbësore, për t’u trajtuar, në Menaxhimin e Riskut.

Në çdo rast QKB, i ka trajtuar gabimet e raportuara rast pas rasti dhe zgjidhja është dhënë në përputhje me natyrën e gabimit dhe sipas kontratave të mirëmbajtjes së sistemeve. Duke qënë se, incidentet nuk ndikojnë në mbarëvajtjen e të gjithë regjistrave, për këtë arsye ato nuk janë përfshirë në regjistrin e riskut.

3. Në lidhje me konstatimet mbi gabimet në të dhënat e regjistrave sqarojmë se këto gabime konsistojnë në gabime materiale njerëzore pasi referuar dokumentacioneve shoqëruese të cilat janë pjesë e regjistrave vërtetohet dhe provohet se janë respektuar kërkesat ligjore në rastin e moshës së aplikantëve në përputhje me parashikimet e kodit civil, ndërkohë pasaktësitë e konstatuara për regjistrin tregtar për mos plotësim të formës ligjore mbas verifikimit të kryera në regjister për vitin 2018 subjektet e poshtërcituara rezultojnë të jenë të regjistruara në formën e “Shoqëri e Bashkëpunimit Bujqësor”, por gjatë eksportit të të dhënave skripti i gjeneruar e ka quajtur Null kthimin e vlerës kur gjente këtë formë ligjore, pavarësisht këtij fakti në gjenerimin e raporteve nëpërmjet sistemit të raporteve këto dhena janë të identifikuar dhe nuk paraqesin asnjë lloj problematike gjatë përpunimit të të dhënave statistikore.

Qëndrimi i Grupit të Auditimit:

1. Në lidhje me konstatimin e grupit të auditimit se QKB nuk ka organizuar përcaktimin e nënklasave të sigurisë, observacioni është marrë në konsideratë dhe është reflektuar në Raportin Përfundimtar të Auditimit.

2. Në lidhje me konstatimin e grupit të auditimit se “QKB nuk ka një procedurë standarte për trajtimin e gabimeve. Këto raste nuk janë të regjistruara apo të reflektuara në regjistrin e riskut të hartuar nga ana QKB. Në regjistrin e riskut janë të listuara vetëm raste apo situata të përgjithshme, dhe jo të gjitha rastet specifike të gabimeve të konstatuara të ndodhura në vazhdimësi të cilat duhet të analizohen dhe të trajtohen, e për pasojë të rritet mundësia e parandalimit zgjidhjen e shpejtë të tyre”, nga QKB është kundërshtuar duke sqaruar se: “Gabimet e ndeshura gjatë proceseve rutinë të punës, nuk janë të ngritura në nivelin e risqeve, të cilat gjejnë zbatim dhe janë thelbësore, për t’u trajtuar, në Menaxhimin e Riskut. Në çdo rast QKB, i ka trajtuar gabimet e raportuara rast pas rasti dhe zgjidhja është dhënë në përputhje me natyrën e gabimit dhe sipas kontratave të mirëmbajtjes së sistemeve. Duke qënë se, incidentet nuk ndikojnë në mbarëvajtjen e të gjithë regjistrave, për këtë arsye ato nuk janë përfshirë në regjistrin e riskut”. Nga grupi i auditimit gabimet e evidentuara përbëjnë risqe të cilat duhet të evidentohen në regjistrin e riskut, pasi ato ndikojnë në dhënien e saktë të informacionit. Gjithashtu në opinionin tonë, duhet të ketë një procedurë të standartizuar

për trajtimin e tyre, e cila duhet tu përcillet të gjithë punonjësve të QKB. Për pasojë observacioni nuk merret në konsideratë.

3. *Për sa i përket problematikave të konstatuara në lidhje me të dhënat e databazës të vëna në dispozicion të grupit të auditimit, nga QKB janë dhënë shpjegime për arsyet e ndodhjes së këtyre gabimeve, duke mos cënuar në thelb ekzistencën e këtyre konstatimeve. Nga grupi i auditimit janë përmendur këto problematika duke i vënë në dukje ato me qëllim përmirësimin, përshtatjen apo edhe marrjen e masave parandaluese në të ardhmen, pa fajësuar në asnjë moment autorët e hedhjes së të dhënave, pasi edhe në opinion të grupit të auditimit janë gabime njerëzore. Por ky fakt nuk e kundërshton ekzistencën e këtyre anomalive. Për këtë arsye konstatimi i bërë nuk ndryshon.*

IV.1. Për përmirësimin e gjendjes, rekomandojmë marrjen e masave si më poshtë:

A. PROPOZIME PËR NDRYSHIME APO PËRMIRËSIME NË LEGJISLACIONIN NË FUQI

1. Gjetje nga auditimi:

Nga auditimi lidhur me të dhënat për pasqyrat financiare të subjekteve dhe raportet e auditit/veprimtarisë është konstatuar se:

1. Këto të dhëna janë parësore në regjistrin e biznesit në QKR, në përputhje me nenin 43, germa a, të ligjit nr. 9723, datë “Për Qendrën Kombëtare të Regjistrimit” i përditësuar, si dhe VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të Qendrës Kombëtare të Regjistrimit, regjistri tregtar”. Afati përfundimtar për depozitim të tyre, sipas nenit 43, germa a, është data 31 Korrik e çdo viti, në të kundërt ndaj subjektit vendoset gjoba prej 15,000 lekë bazuar në nenin 74, pika 3.
2. Pasqyrat financiare dhe raportet e auditimit/veprimtarisë janë të detyrueshme për t’u plotësuar edhe në sistemin tatimor të DPT sipas nenit 29 të ligjit nr. 8438, datë 28.12.1998 “Për tatimin mbi të ardhurat” i ndryshuar. DPT ushtron kontroll mbi elementët e pasqyrave financiare, lejon ose jo ndryshimin e tyre dhe i certifikon ato.
3. Pasqyrat financiare dhe raportet e auditimit/veprimtarisë përmbajnë të dhëna që sipas nenit 25 i ligjit nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë ” i ndryshuar, i nënshtrohen kushteve të konfidencialitetit, ndërkohë që po të njëjtat të dhëna të subjekteve në QKB kërkohen të dorëzohen brenda afateve të përcaktuara me ligj e me gjoba në rast mos përmbushje në shërbim të transparencës.
4. Bazat ligjore të dy institucioneve i kërkojnë biznesit të njëjtën të dhënë të klasifikuar si parësore, të paraqitet në dy sisteme të ndryshme, tek ai i regjistrit të biznesit në QKB si dhe ai tatimor në DPT, çfarë bie ndesh me nenin 7 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.
5. QKB dhe DPT janë dakordësuar me marrëveshjen nr. 1242/1, datë 07.09.2017, pa marrë parasysh faktin që transparenca mbi të dhënat e subjekteve në QKB e zhbën konfidencialitetin për të njëjtat subjekte në DPT.
6. Subjektet dorëzimin e pasqyrave financiare e kryejnë në dy institucionet (QKB/DPT), ku që prej vitit 2015 për llogari të QKB, e kryen nëpërmjet portalit e-albania (para këtij viti këto veprime kryheshin në sportel), ndërsa për llogari të DPT në sistemin tatimor i cili është dhe përgjegjës për vënien në dijeni të QKB për subjektet që kanë këtë detyrim.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

1.1. Rekomandimi: Ministria e Financave në bashkëpunim me Qendrën Kombëtare të Biznesit dhe Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, të shqyrtojë mbivendosjet e mësipërme ligjore, përsa i përket deklarimit të pasqyrave financiare, e cila rezultoi si e dhënë parësore në dy institucione (QKB/DPT), si rezultat i kërkesave ligjore respektive: ligji nr. 9723, datë 03.05.2007 “Për qendrën kombëtare të regjistrimit” i përditësuar dhe ligji nr. 9920, datë 19.05.2008 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë ” i ndryshuar, gjë e cila vjen në kundërshtim edhe me ligjin nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”, konkretisht me: nenin 4 “Krijimi i bazës së të dhënave shtetërore”, pika 3, ku cilësohet:

“Ndalohej krijimi i bazave të të dhënave shtetërore të veçanta për të njëjtin informacion ose qëllim”.

nenin 7 “Të dhënat parësore dhe dytësore” ku cilësohet:

“Baza e të dhënave shtetërore përmban të dhënat parësore dhe të dhënat dytësore.

a) Të dhënat parësore të një baze të dhënash shtetërore janë informacione specifike, të mbledhura nga institucioni administrues, në përputhje me aktin e krijimit.

b) Të dhënat dytësore janë të dhënat që merren nga një bazë tjetër të dhënash, ku ato janë parësore”

Menjëherë

B. MASA ORGANIZATIVE:

1. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi lidhur me Planin Strategjik të Teknologjisë së Informacionit rezulton se, Qendra Kombëtare e Biznesit nuk ka të ndërtuar një Plan Strategjik të Teknologjisë së Informacionit, çfarë sjell mos pasqyrimin të qartë të objektivave të QKB, lidhur me sigurinë institucionale dhe infrastrukturën TIK, objektivat strategjike për burimet njerëzore të strukturës së TIK në QKB, si dhe në degët rajonale në lidhje me burimet e nevojshme për ngritjen, zhvillimin dhe mirëmbajtjen e tyre.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

1.1. Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me Drejtorinë e Inovacionit dhe Regjistrave si dhe me strukturat këshilluese mbi TIK, të marrë masa për hartimin e Planit Strategjik të Teknologjisë së Informacionit, ku të adresohen qartë objektivat e institucionit, duke marrë në konsideratë kohën, burimet e nevojshme dhe rishikimin vjetor të indikatorëve të performancës së ecurisë së objektivave.

Brenda vitit 2018 dhe në vijimësi

2. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi lidhur me Planin e Rimëkëmbjes nga Katastrofat, QKB si institucion që administron të dhëna me rëndësi për regjistrimin dhe licencimin në dy sisteme informacioni (QKR dhe QKL), përcaktuar në ligjin organik që rregullon regjistrimin dhe licencimin e biznesit, rezulton se nuk ka qendër të rimëkëmbjes nga katastrofat (DRC) për serverat e sistemeve QKR dhe QKL të cilët hostohen tek data centeri i AKSHI-t, si dhe nuk ka të hartuar një plan të politikave të vazhdueshmërisë së biznesit (BCP) dhe dokumentim mbi planin e rimëkëmbjes nga katastrofa (DRC).

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

2.1. Rekomandimi: QKB, duke marrë në konsideratë kohën dhe burimet e nevojshme të marrë masa për ndërtimin dhe hartimin e Planeve të Vazhdimësisë së Institucionit, duke përfshirë planet për backup dhe rimëkëmbjen nga katastrofat për sistemet, pajisjet kompjuterike dhe të dhënat, hartimin e planit të sigurisë së informacionit dhe implementimin e tij, duke përfshirë ndarjen e detyrave/përgjegjësisë të sigurisë në TIK. Planifikimi dhe testimi i sistemeve TIK të kryhet në përputhje me kërkesat për të cilat këto sisteme ndërtohen.

Menjëherë dhe në vijimësi

3. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi dokumentimin e regjistrat elektronik të Licencave, Lejeve dhe Autorizimeve si bazë të dhënash shtetërore rezulton se, ky regjistër është i pa miratuar me akte ligjore.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

3.1. Rekomandimi: AKSHI të marrë masa për nxjerrjen e akteve ligjore për miratimin e Regjistrimit elektronik të Licencave, Lejeve dhe Autorizimeve si autoritet rregullator koordinues, përgjegjës për përpunimin, përditësimin dhe standardizimin e procedurave dhe rregullave për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të të dhënave shtetërore dhe elementëve të tjerë specifikë që lidhen me këto procese.

Menjëherë

4. Gjetje nga auditimi: Rregullorja e Teknologjisë së Informacionit është e pa miratuar, ndërkohë që Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave e ka mbështetur aktivitetin e saj në këtë rregullore. Me miratimin dhe futjen në fuqi të VKM nr. 673, datë 22.11.2017 “Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit”, rregulloret e miratuara nga QKB nuk janë efikase dhe efektive për t’u përdorur dhe do të duhet t’u nënshtrohen një rishikimi të hollësishëm, duke reflektuar ndryshimet që do të ndodhin në strukturë, në përshkrimet e punës dhe në ndarjen e përgjegjësisë të gjithsecilit, për t’u përshtatur me kërkesat e kësaj VKM-je. Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave në QKB është një nga strukturat që preket nga miratimi dhe futja në fuqi e VKM-s nr. 673 ku sipas së cilës, stafi TI dhe pajisjet kalojnë në varësi të ASKHI-it.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

4.1. Rekomandimi: QKB të marrë masa për hartimin e një Rregulloreje të Përgjithshme mbi Teknologjinë e Informacionit në QKB, në të cilën të identifikohen të gjitha operacionet TIK në institucion, afatet dhe burimet e nevojshme për çdo veprimtari. Hartimi i kësaj Rregulloreje të marrë në konsideratë të gjitha rregulloret e miratuara dhe kërkesat që vijnë si rezultat i futjes në fuqi të VKM-s nr. 673, datë 22.11.2018 si dhe legjisllacionin e Teknologjisë, Informacionit dhe Komunikimit në Shqipëri.

Brenda vitit 2018 dhe në vijimësi

5. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi lidhur me identifikimin dhe menaxhimin e risqeve në teknologjinë e informacionit rezulton se regjistri i riskut në QKB nuk është i përditësuar (update) me risqet e reja të brendshme dhe të jashtme që mund të jenë shfaqur, si dhe nuk ka identifikuar ndikimin e këtyre risqeve në institucion. Regjistri i riskut ka të pasqyruara të njëjtat fusha të përsëritura për tre vitet e fundit duke e bërë jo efektiv dhe jo efikas reduktimin e risqeve, në mospërputhje me nenet 19-21 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik”, i ndryshuar, udhëzimi nr. 21, datë 25.10.2016 “Për nëpunësit zbatues të të gjitha niveleve”, Udhëzimi i Ministrit të Financave nr. 16, datë 20.07.2016 “Për përgjegjësitë dhe detyrat e koordinatorit të menaxhimit financiar dhe kontrollit dhe koordinatorit të riskut në njësitë publike”.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

5.1. Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me Drejtorinë e Inovacionit dhe Regjistrave si dhe me strukturat këshilluese mbi TIK, të marrin masat e nevojshme për përditësimin dhe dokumentimin e regjistrimit të risqeve dhe të marrin masa për hartimin dhe dokumentimin e një plani veprimi për minimizimin/ parandalimin e risqeve të identifikuar, si dhe të bëhet monitorimi periodik i zbatimit të këtyre masave.

6. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi veprimet operacionale rezulton se, thjeshtimi i veprimeve në sportel ka deleguar fluksin tek regjistruesit, që aktualisht duhet të kalojnë çdo veprim në miratim edhe kur risku është i ulët, ose i pa konsiderueshëm. Në ndërtimin e sistemeve QKB nuk ka marrë në konsideratë miratimin e thjeshtë (simple approve), në momentin e aplikimit për krijime, apo ndryshime të elementëve të caktuar të regjistrat që janë lehtësisht të verifikueshëm që në sportel.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

6.1. Rekomandimi: QKB të analizojë nevojën për miratim të veprimeve operacionale me risk të ulët, për të gjitha llojet e sporteleve përfshirë dhe shërbimin online të e-albania, për kalimin me miratim të thjeshtë në sportel, në funksion të një menaxhimi më të mirë të kërkesave nga biznesi, si dhe të burimeve njerëzore që vetë institucioni disponon.

Menjëherë

7. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi hartimin e marrëveshjes për komunikimin elektronik rezulton se, ndërmjet QKB dhe DPT marrëveshja për ndërveprimin e të dhënave, është nënshkruar pa përfshirjen e Autoritetit Rregullator Koordinues, si institucioni përgjegjës për përpunimin, përditësimin dhe standardizimin e procedurave dhe rregullave për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të dhënave shtetërore dhe elementëve të tjerë specifikë që lidhen me këto procese bazuar në nenin 10/pika 1,2 të ligjit nr. 10325, datë 23.09.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”.

Gjithashtu, ndërmjet QKB dhe DPT ende nuk rezulton të jetë zyrtarizuar ndonjë protokoll komunikimi apo ndërveprimi të dhënash për lehtësimin e procedurave, konsultimin si dhe leximin në mënyrë të ndërsjellët në zbatim të objektit të marrëveshjes neni 3, pika 3.2 në të cilën citohet se: “.....nëpërmjet hapave të detajuar në Protokollin e Shkëmbimit Elektronik i cili është pjesë përbërëse e kësaj marrëveshje”.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

7.1. Rekomandimi: Nga ana e QKB dhe DPT të merren masa për rishikimin e marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017 në lidhje me ndërtimin e protokollit të komunikimit në një kohë sa më të shkurtër, për përmirësimin në kohë të afateve të përgjigjes së institucioneve tek njëri-tjetri, si dhe përfshirjen e autoritetit rregullator koordinues në rishikimin e saj.

Menjëherë

8. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi ka rezultuar se QKB-së, nuk i është mundur leximi i detyrimeve tatimore në kohë reale në sistemin e DPT, në kundërshtim me objektin e marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017. Konkretisht, në lidhje me leximin e të dhënave në DPT për situatën aktuale tatimore të subjekteve që aplikojnë për çregjistrim, rezulton se aplikimet për çregjistrim nga QKB dërgohen në kohë reale në DPT dhe me shkresë zyrtare në njësitë vendore. DPT dhe njësitë vendore i përgjigjen kërkesës së QKB në lidhje me detyrimet e subjektit që ka aplikuar për çregjistrim me shkresë zyrtare dhe jo nëpërmjet sistemit.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

8.1. Rekomandimi: DPT, si palë në marrëveshjen e lidhur me QKB, të marrë masa që në zbatim të marrëveshjes me QKB nr. 12420/1, datë 07.09.2017, të mundësojë QKB-së, nëpërmjet ndërveprimit të të dhënave, leximin në kohë reale, të situatës aktuale tatimore.

Menjëherë

9. Gjetje nga auditimi: Në marrëveshjen ndërmjet palëve është dakordësuar që kodet NVE (Nace) të dërgohen elektronikisht nga DPT në QKB-së, të azhurnuara në rast verifikimi dhe konstatimi nga Administrata Tatimore, në një kohë që këto të dhëna në Regjistrin Tregtar reflektohen si të dhëna parësore që i përkasin themelimit dhe veprimtarisë së subjekteve tregtare kodet NVE (NACE), referuar VKM nr. 863, datë 21.10.2015 “Për krijimin e bazës të të dhënave shtetërore të qendrës kombëtare të regjistrimit, regjistri tregtar”.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

9.1. Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me DPT, të marrë masa për rishikimin e pikës 4.4 të Marrëveshjes me nr. 12420/1, datë 07.09.2017, në të cilën të cilësohet se e drejta e DPT për kodet NACE është reklamimi pranë QKB, i rasteve të konstatuara gjatë kontrolleve në terren nga Administrata Tatimore, ku ushtrimi i aktivitetit nga ana e subjekteve është në ndryshim nga ai i deklaruar.

Pasqyrimi i ndryshimit të objektit të veprimtarisë së subjektit (kodi NACE) është detyrim i QKB, pasi është e dhënë parësore në sistemin e regjistrimit të biznesit, ndryshim i cili nga QKB nëpërmjet ndërveprimit të sistemeve automatikisht ti pasqyrohet DPT-së.

Menjëherë

10. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i ndërveprimit për elementë të rëndësishëm rezultoi se DPT nuk merr nga QKB të dhëna në kohë reale, por nëpërmjet postës elektronike me komunikime periodike javore për:

KONTROLI I LARTË I SHTETIT

Raport Përfundimtar Auditimi për auditimin e ushtruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB) mbi “Auditimin e teknologjisë së informacionit”

Aplikimet për aktivizim; Fillimin e procedurave për likuidim; Bashkim me përthithje; Ndarjen e shoqërisë; Shndërrimin e shoqërisë.

10.1. Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me DPT të përfshijnë në protokollin e komunikimit elektronik dhe të realizojë shkëmbimin në kohë reale ndërmjet sistemeve, të dhënat që marrin periodikisht, për një pasqyrim sa më të saktë dhe në një afat të shkurtër për: Aplikimet për aktivizim; Fillimin e procedurave për likuidim; Bashkim me përthithje; Ndarjen e shoqërisë; Shndërrimin e shoqërisë.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

Menjëherë

11. Gjetje nga auditimi: Nga trajtimi i incidenteve dhe gabimeve ka rezultuar se, QKB nuk ka të dokumentuar dhe implementuar një procedurë të standardizuar për kontrollin e ndryshimeve në infrastrukturë dhe në sistemet e TIK në institucion. Situata në QKB dhe në degët rajonale, për periudhën nën auditim, menaxhohet mbi baza ngjarjesh. Gjithashtu, nuk disponohet procedurë për iniciimin, rishikimin dhe aprovimin e ndryshimeve, klasifikimin e tyre sipas rëndësisë, ndarjen e detyrave dhe përgjegjësisë për kryerjen e ndryshimeve (update, upgrade, etj.), struktura kontrolli për verifikimin e efektivitetit të ndryshimeve të kryera, procedura për ndryshimet emergjente si dhe dokumentimin e të gjithë procesit të ndryshimeve, duke përfshirë dhe incidentet që vijnë nga ndërveprimi i të dhënave.

Nga auditimi rezulton se mungon formati kur çështja hapet nga vetë punonjësit në zbatim të urdhrave apo vendimeve të ndryshme që janë detyruese për zbatim.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

11.1. Rekomandimi: QKB të marrë masa organizative lidhur me hartimin dhe vënien në funksion të rregullores për trajtimin e incidenteve dhe gabime, masave shtesë, personat përgjegjës si dhe afatet për ngjarje të të pa parishikuara, të cilat mund të ndodhin gjatë punës me veprime operacionale. Në rregullore të përfshihen dhe veprimet, që vijnë si rezultat i vendimeve të ndryshme detyruese për ekzekutim, si dhe ndryshimet që ndodhin brenda për brenda TIK.

Menjëherë

12. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatuan disa parregullsi në inputet e QKL. Për vitet 2015-2017, në fushën “Tipi i Subjektit”, plotësimi i fushës nuk është i unifikuar. Saktësisht kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri Aksionare” si dhe “Shoqëri Aksionare”. Gjithashtu kjo fushë është plotësuar me statusin “Shoqëri me përgjegjësi të kufizuar” si dhe e shkurtuar “Shpk”. Edhe pse për rastet e cituara, në thelb statusi juridik mbetet i njëjtë, kjo qasje rrit mundësinë në deklarimin e statistikave të gabuara nga ana e institucionit të Qendrës Kombëtare të Biznesit.

- Për vitet 2015-2017, në 19 raste mosha e aplikantit për marrjen e licencës është nën 18 vjeç, pra pa zotësi të plotë juridike për të vepruar. Saktësisht u konstatuan 12 raste për vitin 2015, 6 raste për vitin 2016 dhe 1 rast për vitin 2017. Gjithashtu në 10 raste u konstatua se data e lindjes së aplikantit i përket së ardhmes. Saktësisht 5 raste për vitin 2015 dhe 5 raste për vitin 2016.

- Një pjesë e fushave të plotësuara kanë vlerën “NULL”. Saktësisht fushat: “Adresa e e-mail”, “Gjinia”, “TechDirector Name”, “Economic Activity”, “Description of Activity”. Pra fushat nuk kanë të dhënat e kërkuara, e për pasojë informacioni i plotë për këto raste nuk ekziston.

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

Raport Përfundimtar Auditimi për auditimin e ushtruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB) mbi “Auditimin e teknologjisë së informacionit”

- Për vitin 2016, në 3831 raste nga 4095 në total, fusha “Sasia e paguar” rezulton datë. Normalisht kjo fushë duhet të jetë e plotësuar me vlerat “100”, “50” ose “NULL”.
- Për vitet 2015-2018, u konstatua se fusha “NID” nuk është plotësuar gjithnjë në mënyrë korrekte, pasi në mjaft raste është plotësuar me numrin e letërnjoftimit apo numrin e pasaportës.
- Për vitet 2015- 2018, u konstatuan 241 raste të veprimeve të dublikuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 33 veprime të dublikuara, për vitin 2016 rezultojnë 19 raste, për vitin 2017 rezultojnë 122 raste dhe 2018 rezultojnë 67 raste.

Më hollësisht trajtuar në pikën 4, faqe nr. 53-61 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

12.1. Rekomandimi: QKB të marrë masa për analizimin e anomalive të konstatuara nga auditimi i inputeve të të dhënave në QKL, duke përcaktuar përgjegjësitë, si dhe të marrë masa për krijimin e kontrolleve parandaluese në të ardhmen me qëllim regjistrimin, mbajtjen dhe raportimin e saktë të të dhënave.

-QKB të marrë masa për përcaktimin e fushave “Mandatory fields”, apo shtimin në këtë kategori të fushave të përmendura, të cilat në opinion të grupit të auditimit janë të rëndësishme për dhënien e një pasqyre sa më të plotë të bizneseve.

Menjëherë dhe në vijimësi

13. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatuan disa parregullsi në inputet e Regjistrimit Tregtar. Për vitet 2015-2018, u konstatuan 52 raste në të cilat forma ligjore nuk është e përcaktuar. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 18 raste, për vitin 2016 rezultojnë 13 raste, për vitin 2017 rezultojnë 8 raste dhe 2018 rezultojnë 13 raste.

- Për vitet 2015-2018, u konstatuan 197 raste në të cilat fusha “NACE_ID” si dhe “NACE_PARENT” nuk janë të përcaktuara. Saktësisht për vitin 2015 rezultojnë 156 raste, për vitin 2016 rezultojnë 7 raste, për vitin 2017 rezultojnë 26 raste dhe 2018 rezultojnë 8 raste.

Më hollësisht trajtuar në pikën 4, faqe nr. 53-61 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

13.1. Rekomandimi: QKB të marrë masa për analizimin e anomalive të konstatuara nga auditimi i inputeve të të dhënave në Regjistrimin Tregtar, duke përcaktuar përgjegjësitë, si dhe të marrë masa për krijimin e kontrolleve parandaluese në të ardhmen me qëllim regjistrimin, mbajtjen dhe raportimin e saktë të të dhënave.

Menjëherë dhe në vijimësi

14. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i menaxhimit të shërbimeve TIK dhe dhënies së sportit, ka rezultuar se, në mungesë të strukturës/sektorit Help Desk në QKB, nuk sigurohet menaxhimi i shërbimeve TIK dhe plotësimi i kërkesave të përdoruesve të institucionit si dhe degëve rajonale. Duke parë rëndësinë e QKB-së, në dhënien e shërbimeve për biznesin, duhej të gjendej mënyra për dhënie sporti, ku të përcaktoheshin detyrat dhe përgjegjësitë e gjithsecilit për të garantuar dhe siguruar cilësinë e shërbimeve ndaj biznesit dhe qytetarëve.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

14.1. Rekomandimi: QKB, duke marrë në konsideratë kohën dhe burimet e nevojshme, të marrë masa për dhënien e sportit, për plotësimin e kërkesave të përdoruesve të institucionit dhe degëve rajonale për të siguruar cilësinë e shërbimeve ndaj biznesit dhe qytetarëve.

Në vijimësi

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

Raport Përfundimtar Auditimi për auditimin e ushtruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB) mbi “Auditimin e teknologjisë së informacionit”

15. Gjetje nga auditimi: Mungesa e trajnimeve dhe planifikimi i trajnimeve. Nga auditimi i burimeve njerëzore në strukturën e TIK dhe menaxhimi i kapaciteteve të personelit që ka akses në asetet e informacionit të QKB në mënyrë që të jetë i vetëdijshëm për rregullat dhe standardet e sigurisë dhe të jenë të aftë t'i zbatojnë dhe ndjekin ato gjatë punës së tyre u konstatua se:

- Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave ka mungesa në personel;
- QKB dhe Drejtoria e Inovacionit dhe Regjistrave nuk ka një analizë të nevojave për trajnim të stafit të drejtorisë dhe nuk ka plan për trajnime. Stafi i Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave nuk ka kryer asnjë ditë trajnim për sistemet, sigurinë dhe teknologjinë e informacionit, etj.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

15.1. Rekomandimi: QKB të marrë masa për menaxhimin e burimeve njerëzore, duke plotësuar nevojat për trajnime të stafit të Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave, si dhe të hartojë plane dhe politika për zhvillimin e trajnimeve në lidhje me sistemet, sigurinë dhe teknologjinë e informacionit.

Në vijimësi

16. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatuan mungesa në kapacitetet e serverëve si më poshtë:

- Serverat kanë mungesë në hapësirat fizike dhe logjike, duke ndikuar në performancën dhe mbarëvajtje e sistemeve, si dhe duke rrezikuar në humbjen e të dhënave. Transactional backup nuk bëhet për shkak të mungesës së hapësirave në serverin e databazës.
- Backup-i i sistemit të regjistrave të biznesit, realizohet në mënyrë manuale nga punonjësit e Drejtorisë së Inovacionit dhe Regjistrave.
- Disa nga volumet Hdd nuk janë të konfiguruar në redundant RAID, gjë e cila mund të sjellë humbje të dhënash në raste aksidentesh apo në raste të dështimit të një Hdd, etj.
- Serverat e sistemit QKL për shkak të mungesës së suportit nga ana e prodhuesit kanë kaluar në status “retired”.
- Upgrade-imi i SQL Servers në versione më të reja nuk mund të realizohet, për arsye të mungesës së kapaciteteve të vetë serverave dhe kushteve të tjera optimale, që kërkohen për të kaluar në versione më të reja.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

16.1. Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me Drejtorinë e Inovacionit dhe Regjistrave si dhe me strukturat këshilluese mbi TIK, të marrin masa për:

- analizimin dhe dokumentimin e situatës së krijuar dhe krijimin e kushteve optimale mbi rritjen e kapaciteteve (hapësirave storage) të serverave të sistemeve për të siguruar mbarëvajtjen e sistemeve dhe vazhdimësinë e ofrimit të shërbimeve pa ndërprerje;
- kryerjen backup-it të particioneve të konsideruara kritike dhe klasifikimin e të dhënave të rëndësishme;
- kryerjen e konfigurimeve përkatëse të Hdd-ve ose volumeve që nuk janë të konfiguruar si redundant RAID.

Menjëherë dhe në vijimësi

17. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i portalit rezultoi se, nuk përdoret një lidhje e sigurt (connection security) HTTPS (HyperText Transfer Protocol Secure) (Not secure status) që do të thotë se serveri i faqes së internetit nuk përdor një certifikatë sigurie për të vërtetuar

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

Raport Përfundimtar Auditimi për auditimin e ushtruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB) mbi “Auditimin e teknologjisë së informacionit”

identitetin e internetit në shfletues, si Chrome. Në mungesë të kësaj certifikate mund të ndodhë humbja e privatësisë, ndryshimit të informacionit që merret ose jepet me anë të këtij portali.

Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe nr. 39-53 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

17.1. Rekomandimi: QKB në bashkëpunim me strukturat përgjegjëse për mbarrëvajtjen e faqes web, të marrin masa për përmirësimin e faqes web me elementët përkatës të sigurisë (certifikatën e sigurisë) së navigimit online për të rritur sigurinë dhe ndihmesën ndaj qytetarëve. Të kihet parasysh që në të ardhmen të shtohen elementë inovativ në faqen web për ta bërë atë sa më interaktive dhe ndihmëse për qytetarët.

Brenda vitit 2018 dhe në vijimësi

18. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi mbi diagramat e rrjedhës së informacionit rezulton se, nuk janë përfshirë statuset e aplikimit për të gjitha rastet nga vjen aplikimi, duke qenë se aplikimet vijnë jo vetëm nga sporteli, por dhe nga portali e-albania, si dhe hapat që duhet të ndiqen kur:

- c. Regjistruesi refuzon miratimin e një veprimi duke kërkuar nga sporteli i QKB të bëhen plotësimet e nevojshme.
- d. Aplikimi vjen nga portali qeveritar E-albania

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

18.1. Rekomandimi: QKB të pasqyrojë veprimet e pa dokumentuara që ndodhin gjatë rrjedhës së informacionit, që menaxhohet nëpërmjet sistemit, si dhe të kryejë pasqyrimin e ndryshimeve në të gjithë manualët apo udhëzuesit që disponon për përdorimin e sistemeve.

Menjëherë

19. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi rezultojnë të pa standardizuar formularët për 56 shërbime për regjistrin e biznesit, si dhe 6 shërbime për regjistrin e Licencave/Lejeve dhe Autorizimeve.

Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe nr. 24-39 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

19.1. Rekomandimi: QKB të analizojë të gjitha mundësitë operacionale dhe ato financiare duke renditur grupimin e formularëve nga prioriteti më i lartë, për standardizimin e formularëve që kanë numër të madh aplikimesh.

Në vijimësi

20. Gjetje nga Auditimi: Nga auditimi ka rezultuar se komisionet përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të kontratave, nuk kanë dokumentuar kryerjen e matjeve në lidhje me cilësinë e shërbimit. Nga strukturat përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të kontratës, nuk u paraqit asnjë dokument, apo e dhënë, ku të vërtetohej se nga ana e tyre është përmbushur kjo detyrë. Gjithashtu, ka rezultuar se nuk janë mbajtur Procesverbale të kontrolleve të kryera për zbatimin e kontratës dhe të pranimin të shërbimit.

Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe nr. 11-24 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

20.1. Rekomandim: QKB, në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, si dhe struktura përgjegjëse për zbatimin e kontratave të marrin masa për dokumentimin e të gjithë hapave, kontrolleve, testeve të kryera gjatë mbikëqyrjes së zbatimit të kontratave.

Në vijimësi

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

Raport Përfundimtar Auditimi për auditimin e ushtruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB) mbi “Auditimin e teknologjisë së informacionit”

21. Gjetje nga Auditimi: Nga auditimi rezultoi se ka mospërputhje midis stafit të deklaruar nga operatori ekonomik fitues në dokumentet tenderit, me stafin i cili realisht ka kryer mirëmbajtjen e sistemit. Kjo ka ndodhur pasi, nga strukturat përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të kontratave, nuk është kryer verifikim mbi stafin e kontraktuesit, i cili ka kryer mirëmbajtjen e shërbimit, sipas kontratave përkatëse. Konkretisht, konfirmimin e marrëdhënies së punës me kontraktuesin si, kontrata pune, formulari E-sig; kapacitetin tekniko-profesional si, diploma dhe certifikata, në raport me atë të deklaruar në DT nga (kontraktuesi), me qëllim marrjen e sigurisë se shërbimi i kontraktuar do të kryhet me cilësi. *Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe nr. 11-24 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.*

21.1. Rekomandimi: QKB në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, si dhe struktura përgjegjëse për zbatimin e kontratës, duhet të marrë masa që nga ana e subjektit kontraktues, i cili do të realizojë MNSH, të deklarohet përbërja e stafit që do të kryejë mirëmbajtjen e sistemeve TIK, me qëllim verifikimin e tij, në lidhje me marrëdhënien e punës me kontraktuesin si dhe kapacitetin tekniko-profesional, në raport me atë të deklaruar në dokumentet e tenderit nga operatori ekonomik i shpallur fitues (kontraktuesi).

Në vijimësi

22. Gjetje nga Auditimi: Nga auditimi u konstatua se personeli kompanive kontraktuese, i cili është caktuar për kryerjen e këtij shërbimi, nuk është dokumentuar ruajtja e kofidencialitetit të të dhënave, pavarësisht se në kontratat e lidhura në nenet përkatëse është cilësuar domosdoshmëria e ruajtjes së të dhënave nga të dy palët. Nga këqyrja e dokumentacionit rezultoi se, nuk ka asnjë dokument i cili vërteton përmbushjen e këtij kushti të kontratave, nga ana e stafit të kontraktuesve, të cilët kanë akses në sistem, për shkak të detyrës.

Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe nr. 11-24 të Raportit Përfundimtar të Auditimit.

22.1. Rekomandimi: QKB, në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, të marrë masa që për të gjithë personat e deklaruar nga Kontraktuesi, se do të jenë pjesë e stafit që do të zbatojë Marrëveshjet e Nivelit të Shërbimit, të kërkojë të paraqesin paraprakisht deklaratë për ruajtjen e kofidencialitetit të të dhënave të kontraktorit (QKB).

Në vijimësi

Për sa më sipër paraqitet ky Raport Përfundimtar Auditimi.

GRUPI I AUDITIMIT

1. **Brunilda ZENELI**, Përgjegjëse e Grupit të Auditimit
2. **Elira CUKALLA**, Audituese
3. **Benard HAKA**, Auditues
4. **Bledi DERVISHAJ**, Auditues

DREJTORI I DREJTORISË

KOZMA KONDAKÇI

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

Raport Përfundimtar Auditimi për auditimin e ushtruar në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB) mbi “Auditimin e teknologjisë së informacionit”

Tabela e Shkurtimeve

Nr	Shkurtimi	Emërtimi i Plotë
1	KLSH	Kontrolli i Lartë i Shtetit
2	QKB	Qendra Kombëtare e Biznesit
3	DPT	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
4	NJV	Njësitë Vendore
5	AKSHI	Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit
6	ARK	Autoriteti Rregullator Koordinues
7	BCP	Business Continuity Plan
8	DR	Disaster Recovery
9	DRC	Disaster Recovery Center
10	DRP	Disaster Recovery Plan
11	KM	Këshilli i Ministrave
12	MF	Ministria e Financave
13	LPP	Legjislacioni i Prokurimit Publik
14	MNSH	Marrëveshjeve të Nivelit të Shërbimit
15	NVE (NACE)	Nomenklatura e Veprimtarisë Ekonomike
16	NID	Numri i Identifikimit
17	SLA	Service-Level Agreement
18	TI (IT)	Teknologjia e Informacionit
19	TIK	Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit
20	VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
21	WS	Web-Services